

BUDAPEST A SZABADSÁG VÁROSA
ÉPÍTSÜK EGYÜTT!

FŐPOLGÁRMESTERI PROGRAM

HORVÁTH CSABA FŐPOLGÁRMESTER-JELÖLT
■ MSZP

„A múlt sikereiből okulni bölcsesség,
a múlt hibáiból okulni kötelesség!”
intelem egy barátomtól

HITVALLÁSOM

Politikusi credo

Budapesti polgár vagyok. Budapest az otthonom. Jó ezt kimondani, jó leírni. Jó gondolni rá.

Büszke vagyok a városomra. Szeretem és fontos nekem.

Büszke vagyok nevezetességeire, régi és új épületeire, tereire, utcáira, kiskocsmáira és kávézóira. Büszke vagyok szellemére, nyitottságára, múltjára és jelenére, épített és természeti környezetére! Büszke vagyok a városlakókra és a városért, a városlakókért dolgozókra! Bánt, ha valami rossz perceket okoz a budapestieknek és Budapest vendégeinek.

Kötelez Podmaniczky és minden elődöm szép öröksége.

Célom, hogy hozzájuk hasonlóan fontos dolgokat tegyek Budapestért, hogy minden jóérezésű budapesti polgárnak és közösségeiknek büszkén vállalt, valódi otthonává, vendégeinknek pedig barátságos, szívesen látogatott célponttá tegyem fővárosunkat. Célom, hogy a budapestiekkel együttműködve, a köz érdekében és hasznára szolgáljam hazám, Magyarország fővárosát.

Hiszem, hogy olyan értékeket képviselek, amelyekkel Budapest még inkább nyitott, szolidáris, toleráns és befogadó várossá válhat.

Hiszem, hogy olyan programom van, amellyel Budapest tiszta, egészséges, korszerű, biztonságos várossá válhat.

Hiszem, hogy közösségvállalással, szolidaritással, bölcsességgel, odafigyeléssel, szakértelemmel, a budapestiek összefogásával megvalósítjuk közös célunkat, Budapestet valódi közösségi várossá, minden tekintetben a szabadság fővárosává tesszük!

Konszenzuskereső, stabil, kiszámítható, átlátható, szakértelmen alapuló politikát képviselek!

Vállalom, hogy

- véget vetek a rossz döntések korszakának;
- véget vetek a sehová sem vezető pártpolitikai csatározásoknak;
- véget vetek a korrupciónak;
- útját állom a szélsőséges, antidemokratikus eszmék terjedésének;
- megakadályozom, hogy a megfélemlítés legális eszközzé váljon;
- megakadályozom, hogy olyan politika érvényesüljön, hogy olyan tettek helye legyen fővárosunk, amely szégyent hoz a budapestiekre, s amelynek következményeképp Európa kitaszítja Budapestet.

Vállalom, hogy

- integrálom azokat a demokratikus értékeket és nézeteket, amelyek előre viszik a fővárost és Magyarországot;
- stabil, kiszámítható, átlátható, szakértelmen alapuló döntéseket hozok, és ilyen döntések megvalósulását elősegítve vezetem a fővárost;
- párbeszéden, kölcsönös megismerésen, megértésen és tiszteleten alapuló, biztonságos, zöld várost építünk a budapestiekkel;
- tiszteletben tartom és védem a különböző életstílusokat, demokratikus értékrendeket, hagyományokat, hiteket;
- megőrzöm és támogatom a különböző kultúrák egymás mellett élését;
- megőrzöm és ápolom a demokratikus hagyományokat.

**Azért kívánok dolgozni, hogy Budapest jövőjére is büszkék lehessünk.
BUDAPEST MINDEN BUDAPESTI VÁROSA. ÉPÍTSÜK EGYÜTT!**

KÜLDETÉSEM, CÉLJAIM

Hiszek abban, hogy tudok tenni Budapestért, tudok adni a budapestieknek.

Azt, amire mindannyiunknak szüksége van.

Egész életem Budapesthez köt. Gyermekkoromban a ferencvárosi Gyáli utat, a József Attila lakótelepet, majd Kőbányán az Újhegyi lakótelep világát ismertem és szerettem meg. Később az Erzsébetváros, a Józsefváros (vagy ahogyan ma is mondják, a „nyócker”) lakója voltam, éltem a Lipótvárosban, egy ideje pedig kertvárosi vagyok, Hidegkúton telepedtem le a családommal.

Sok mindent láttam ebből a fantasztikus adottságú városból. Sok mindent szerettem: az épülő parkokat, az új helyeket, a nyüzsgést, a táguló lehetőségeket, a művelődés, a kikapcsolódás, regenerálódás megannyi helyét. Nem tetszett viszont, hogy nem ez az általános, hogy a város számos részén megrekedt az idő, és nincs más, mint pusztulás, széthúzás, leépülés.

2002-ben azért akartam polgármester lenni, hogy megmutassam, tudok mást, tudok jobbat adni a kerületben élő polgároknak.

Ritka, és életre szóló élményt nyújtott e tisztség. Fantasztikus érzés, ha beérik munkánk gyümölcse, ha egyetértenek az értékeinkkel, s ha társakat, barátokat találunk, akikkel elérjük a kitűzött célt. Nekem ilyen élmény volt a polgármesterré választásom, és az azt követő időszak. Felemelő érzés volt, hogy tízezrek hittek bennem, jó volt tudni, hogy felelős vagyok értük, hogy együtt jöttek velem.

A polgárok azt igazolták vissza, sikeres évek voltak, és én is úgy éreztem, jót tettem. Részesem voltam a Nemzeti Lakásprogram kidolgozásának, a Fészekrakó Program létrehozásának és a társasházi törvény elkészítésének. Az országgyűlésben kiharcoltam a budapesti forrásmegosztási törvény módosítását, melynek eredményeképp sikerült helyreállítani a II. kerület pénzügyi egyensúlyát. De nemcsak pénzben gyarapodott a kerület, hanem óvodák, iskolák, autóutak és járdák, közterületek és parkok épülhettek újjá.

Akkor is azt gondoltam, hogy összefogás, bizalom, szakértelem és mások – köztük az enyémmel szögesen ellenkezők – véleményének tiszteletben tartása, nélkülözhetetlen a közös munkához, az építkezéshez, a változások eléréséhez. Ezért kezdeményeztem az első, pártok feletti összefogást, a Budapesti Polgármesterek Kerekasztalának létrehozását. Azóta négy év telt el, amit várospolitikusként – ezúttal fővárosi politikusként – dolgoztam végig, és értékeim nem változtak.

Azért akarok Budapest főpolgármestere lenni, amiért nyolc évvel ezelőtt kerületi polgármester: mert hiszek abban, hogy tudok olyat adni a budapestieknek, amitől jobb lesz itt élni. Ugyanez vezérelt főpolgármester-helyettesként és Budapest kormánybiztosaként is. És ennek eredménye, hogy olyan fejlesztéseket valósíthattunk meg, amelyek elvitathatatlanul hozzájárulnak a budapestiek életminőségének javulásához. Legnagyobb sikeremnek az oktatás területén munkatársaimmal és a polgárok összefogásával elért eredményeket tartom: számos olyan programot indítottunk vagy támogattunk, amelyek diákok

tízezreinek képzését tették korszerűbbé és tizenkilenc iskolát újítottunk fel részben, vagy egészben.

Főpolgármesterként folytatnám ezt a munkát, de másképp.

Nem akarok több félbemaradt programot, be nem fejezett beruházást, építési torzót Budapesten. Nem akarom tovább nézni az acsarkodást, az egymásra mutogatást. Nem akarom, hogy nagyszerű, és szakmailag megalapozott programok bukjanak el a politikai játszmák és az ideig-óráig élő, teljesíthetetlen választási ígérek miatt.

Azt látom, ma ennek kevés esélye van a politikában és sajnos a közéletben is.

Azt látom, veszélybe kerültek azok az értékek, amikben hittem és hiszek.

Azt látom, nagyon kevés választ el bennünket attól, hogy Budapesten eluralkodjon a félelem, hogy panoptikumba illő, sötét időköt idézve, csak az uniformizált, központból vezényelt tetteknek és gondolatoknak lehessen tere.

Ma azt látom, hogy a nehezen kivívott és törekeny szabadságunk eltűnhet, hogy lakat kerülhet kultikus helyeinkre és a szánkra, hogy közepszerűvé, sivárrá tehetik az életünket, leradírozhatják a számomra fontos, szabadságunkat jelképező szimbólumainkat – a budapesti szárnyas oroszlánt is.

Ma azt látom, hogy könnyen Európa lecsúszó és vállalhatatlan fővárosává válhatunk.

Én ezt nem akarom.

Én a szabadságban, a demokráciában hiszek: a jogállami normákban, a közösségben, a szolidaritásban, az érdekek összehangolásában, a toleranciában, és a szolidaritásban. A polgármesteri tiszt betöltéséért vívott versenyben az vezérel, hogy ezek az értékek nem veszhetnek el, és *csak* ezek mentén hozható létre egy új főváros, a Szabadság városa, melyben a közösségek normarendszere tartja fenn a rendet.

Azt akarom, hogy Budapest a szó szoros és átvitt értelmében is szabad, tiszta város legyen, ahol, ha körül nézel és nagy levegőt veszel, mosolyogsz, mert érzed, hogy szabad vagy.

Ha a demokratikus értékeket tartjuk szem előtt, ha egymást meghallgatva és támogatva, a közösség érdekeit szem előtt tartva dolgozunk az előttünk álló feladatok megoldásán, akkor ilyen Budapestet építhetünk. Együtt minden budapestivel.

Ez a küldetésem, ebben hiszek.

Sokat tanultam a budapestiektől. Tudom, mi foglalkoztatja őket, mit várnak a város vezetőjétől. Tudom, hogy senkinek nem tetszik, hogy kiszolgáltattott a

gazdaság, hogy fejletlen az infrastruktúra, lassúak és rosszul működnek a közhivatalok és közszolgáltatások, hogy elhasznált, korszerűtlen az épületállomány. Tudom, hogy senkinek nem tetszik, hogy marakodó politikusok kölcsönösen hazugnak, korruptnak, a közvagyon elherdálóinak nevezik egymást, a kulisszák mögött pedig legtöbbször összeborulnak.

Az a célom, hogy mindezt magunk mögött hagyjuk, és ciklusokon átívelő összefogást alakítsunk ki a város működtetésére, és együtt, együttműködve tegyük azzá a tiszta és igazán szabad várossá, ahol jó élni, ahova visszavágyunk, ha elutazunk, és ahova szívesen hívunk vendégeket.

Célom, hogy minden demokrata érdekeit képviseljem programommal, és minden budapesti polgárral koalícióra lépjek egy modern, értékőrző és szakszerű közösségi várospolitikai megvalósítására.

Célom, hogy kialakítsunk egy közmegegyezésen alapuló egységes jövőképet, és fejlesztési irányt, amely hosszú távra jelöli ki a feladatokat.

Nem vagyok naiv. Tudom, hogy soha nem látott politikai józanságra, belátásra, együttműködésre, és az együttműködés akarására van szükség már ahhoz is, hogy a közös jövőképet fölvezessük.

Én készen állok.

HELYZETÉRTÉKELÉS

ÉS

STRATÉGIAI MEGFONTOLÁSOK

Programom stratégiai célja, hogy a főváros tiszteletre méltó tradícióit megőrizve olyan jövőt építsünk, amely minden tekintetben tisztább, barátságosabb, biztonságosabb, jobb életminőséget nyújtó, élhetőbb közösségi várost teremt minden jóézésű polgára és e polgárok demokratikus közösségei, valamint vendégeink számára.

FŐPOLGÁRMESTERI PROGRAM – BEVEZETŐ

I. Alapvetés

Programom a Szabadság városának programja.

Az, hogy Budapest a szabadság városa, a gondolat szabadságát, a városlakók és a városért dolgozók egymásra *is* figyelő tetteinek szabadságát és a fizikai környezet szabadságát jelenti. A szabadságot, mint filozófiát és mint mindennapi gyakorlatot értelmezem: csak a szabadság hozhat létre olyan kereteket, amelyeket minden demokrata magáénak érez és amely keretek között képességeire, lehetőségeire is tekintettel, egyenlő eséllyel boldogul minden polgár. Ezen elvek mentén valósulnak meg programom elemei.

A Szabadság városában a közösségek normarendszere tartja fenn a rendet, és senkinek a szabadsága nem korlátozza mások szabadságát.

A Szabadság városában esélyegyenlőség érvényesül, mindenki számára biztosítva az életminőség javításának lehetőségét.

A Szabadság városának polgárai és közösségei tisztelik a nemes tradíciókat és jövőt építenek, toleránsak és befogadóak.

A Szabadság városa minden, a városért munkálkodni kész polgár és szervezet, minden demokratikus irányzat otthona.

II. Helyzetértékelés és stratégiai megfontolások

➤ Kiindulópontunk – Helyzetértékelés

1. Örökségünk

Budapest lakóinak legértékesebb öröksége a város földrajzi, geomorfológiai adottsága. A város budai oldalán a domborzati viszonyok megváltoztathatatlan szabályozási elveket írnak elő. A terület levegőtisztaságát, természetes légcseréjét – bármilyen széljárás esetén – három völgyvonulat biztosítja. Északon a Budai hegység és a Pilis között, középen a Pesthidegkút – Hűvösvölgy – Városmajor – Vérmező völgyvonulat, délen a Budai hegység és a Tétényi fennsík között, a hajdani lágymányosi mocsár helyén.

A Várhegy, mintegy a város geometriai középpontja, valamint a Duna határozta meg a pesti oldal kialakítását, különösen a városegysítést követő nagy városrendezési időszakban. A sugaras-gyűrűs városszerkezet a földrajzi adottságok következménye, bizonyos értelemben a természetes és az épített világ harmóniája.

1.1. Városegysítés – a Fővárosi Közmunkák Tanácsa

A nagy városépítési sikerek megalapozója a politikai hangulatában ismerős korszak szülötte, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa volt. A történet 1855-ben, Londonban kezdődött, itt élt akkor gróf Andrássy Gyula, aki közeli és érdeklődéssel tanulmányozta a világ első „közmunkatanácsa”, a „Metropolitan Board of Works” születését, működését. A régi Londont a túltengő, már-már szervezetlenségbe hajló autonómia jellemezte. A megannyi helyi rendelet, a végrehajtást ellenőrző közegek növekvő száma követetetlen káoszt jelentett a „rend országában”. Ez az intézmény hosszú, töretlen demokratikus társadalmi fejlődés nyomán, a rend érdekében alakult, s az egyes, sokszor ellenérdekű, egymásnak feszülő városrészek önkéntes önkormányzása eredményeként vette át „nagy London” egységes fejlesztésének a jogát.

Gondoljuk meg, mekkora bölcsesség és politikai bátorság kellett annak belátásához, hogy a friss demokratikus jogok mámorában vetélkedő politikai ellentáborok Magyarországnak a fővárosa, Budapest akkor, és csak akkor esélyes a felzárkózásra, ha képes lesz követni a londoni példát.

Képes volt. A városfejlesztést kivonta a napi politikai csaták köréből, aminek következtében a parlamentnek elszámolni köteles, önkormányzati jogosítványokkal rendelkező szervezetként a kiegyensúlyozott érdekviszonyokkal és minden esetben a megegyezés kényszerével működő Fővárosi Közmunkák Tanácsa csodát tett. Emberöltökig érvényes, közérdekű terv született, és – Európának példát mutatva(!) – felépült a város.

1.2. Háborús károk, majd a szocializmus fővárosa

A háborús kártételek helyreállításának kényszere, majd a világpolitikai szembenállás negyven év szakmapolitikai diktátumot eredményezett. Budapest egyrészt a „nagy Budapest” koncepció következményeként 7 város és 16 nagyközség bekebelezésére kényszerült, másrészt a minden eszközzel támogatott nagyipar dolgozóinak az elhelyezésével küszködött. A hirtelen történt területnövekedés nyomán felbomlott a korábbi egységes városszerkezet közlekedési rendszere, logikája. Másrészt az iparosított építési technológiák, a nagy médiaszenzációval kísért tömeges építési rekordok csak zöldmezős területeken – lakótelepek formájában – valósulhattak meg.

E negyven év eredménye

- a viszonylag gyors helyreállítás,
- a korábbinál jóval több és magasabb komfortértékű lakások,
- a sajátos építészeti örökség,
- a lakótelepek és munkahelyek közötti nagy távolságok (utóbbi a tömegközlekedésre rótt hatalmas terheket),
- az ugyancsak napjainkban is jelentős ráfordítást igénylő „panelszindróma”.

A kor jellegzetes, más városokra is jellemző tévedése volt a hit, hogy az értelmes területgazdálkodás hiányát majd kompenzálni fogja a motorizáció

fejlődése, az autóbusz- és a gépkocsiforgalom növekedése.

1.3. Az ezredforduló Budapestje

Budapest szocialista állam diktátuma után, átesve a példázatbeli ló túloldalára, rendszerváltás idején huszonhárom önálló, jogait, érdekeit és illetékességét védő kerületi és egy látszólag ellenérdekű fővárosi önkormányzat akcióterévé változott. Bonyolítja a képet a kormány és az önkormányzat, a főváros és az agglomeráció, valamint a főváros és Pest megye politikai ciklusonként, a választási eredményektől függően változó érdekrendszere, viszonya.

A szocializmus összeomlása után a nemzetközi fejlesztésekben – így Budapesten is – egyre erősebb szerepet kapott a befektetett tőke megtérülési kényszere, az építés társadalmi, közösségi érdekrendszerével szemben a nyers üzleti érdek érvényesítése. A spekulációs, csak „árucikket” előállító építkezések – szabályok híján – felélték az olcsón megszerezhető zöldterületeket, tovább feszítették a közlekedési anomáliákat, miközben egyre több infrastrukturális közberuházási igényt generáltak. A mindenkori városvezetés gyakorlatilag az öröklött pótlási és javítási kényszerek alapján „tervezett”: nem a közös, közérdekű jövőt, hanem a legsürgősebb építési kényszert tartotta szem előtt.

A XX. század közepén felbomlott demokratikus fejlesztési modell hiánya, a politikai, majd tőkemegtérülési prioritásoknak a közérdek fölé kerekedése nehéz örökséget hagyott a jelenkorra, amit a közelmúlt gazdasági válsága tovább nehezített.

Szembe kell néznünk a ténnyel, hogy

- van egy – a világörökség részét képező – történelmi belvárosunk, amit a lassú leromlás, a népesség szegregációja és az ötletszerű, a városszerkezetet romboló fejlesztések fenyegetnek;
- van egy – a szocializmus „nagy Budapest” koncepciója szerint alakult – közigazgatási rendszerünk, a hozzá tartozó közigazgatási határokkal, esetenként ellenérdekű önkormányzatokkal, nagyon eltérő építészeti örökséggel;
- van egy – a történelmi város hajdani, mára funkciót veszített, a város által bekebelezett és a fejlesztés szempontjából kulcsszerepű – „rozsdás övezetünk”;
- van egy – a történelmi város igényei szerint alakult – hajdan külső, most belső és messze a lehetőségei alatt hasznosított MÁV infrastruktúránk, és
- van egy – gyakorlatilag alvóvárosok soraként működő – a várost körülvevő és a közlekedést terhelő agglomerációs övezetünk.

A kor sajátos örökségét jelentik a gyorsított és teljes körű lakásprivatizáció ma még alig felmérhető következményei. A közeljövő feladatai közé tartozik annak felmérése, hogy a korábban boldogan megélt „tulajdonosi lét” mai következményei – az emberek „röghöz kötöttsége”, a mobilitás hiánya – mellett milyen további kényszerűségekkel, városesztétikai következményekkel, tömegek számára megoldhatatlan helyreállítási kötelezettségekkel kell

számolnia az örökösök nemzedékének.

2. Napjaink fővárosa

2. 1. Következmények és dilemmák

A rendszerváltás igazságot vágyó hevületében az önálló kerületek a szabályozási jogaikhoz nagyon eltérő épített örökséget és eltérő fejlesztési lehetőségeket kaptak.

A fejlesztési lehetőségek tekintetében nem jártak jól a szocializmus kedvezményezett lakótelepei, amelyekből mára többnyire csak a panelprobléma maradt, és nem jártak jól a történelmi értékekkel zsúfolt kerületek, ahol az állagmegóvás gondjai mellett a lakosság szegregációja, gettósodása is megoldandó probléma.

A kialakult helyzet időszakos nyertesei azok a kerületek, ahol a leépülő ipar területein a befektetni vágyó tőke úgy jutott területhez, hogy infrastrukturális igényeit jelentős beruházás nélkül, a város meglévő rendszereire terhelhette. Általánossá vált az a gyakorlat, hogy a befektető a megszerzett területhez, a kalkuláltan legjobb megtérülést biztosító programjához szabályozási tervet rendelt. A városfejlesztés ezeken a területeken, némi túlzással, de gyakorlatilag a befektetők megtérülési igényei szerint alakult.

Napjaink fontos városfejlesztési dilemmája, hogy a felszabdalt városon belül visszaállítható-e az egységes területgazdálkodás.

Egy választási vitában persze elhangozhat a vád, hogy „*ti voltatok hatalmon, ami rossz, azt ti tettétek*”! Határozottan mondjuk ki: hogy a szocializmus nagy építési lázában, és a rendszerváltást követően is nagyon sok volt az elfogadhatónak látszó megoldás, amelyekről csak utóbb derült ki, politikai vagy gazdasági részigazságok voltak csupán. A hiba a prioritások meghatározásának zavarában, a közérdek és a részérdekek viszonyának felbomlásában keresendő. Számba kell vennünk a két eltérő korszak eltérően negatív örökségét, de le kell szögeznünk, hogy újabb sikeres korszak csak a közérdek elsőbbségének elfogadásával, egyeztetett jövőkép rögzítésével, meglévő értékeink őrzésével és szakszerű üzemeltetéssel következhet.

2.2. Eredmények

A helyzetkép, a mérleg azonban csak akkor korrekt, ha az öröklött, vagy friss keletű gondok mellett számba vesszük a közelmúlt eredményeit, elkészült, vagy készülöben lévő létesítményeit is. A történelmi hűség kedvéért idézzük fel ezeket, alig több mint címszavakban:

- A Megyeri híd

Az M0 keleti szektora és a Megyeri híd jelentősen csökkentette a város forgalmi terhelését. A Hungária körút kamionforgalma mintegy 70–80 százalékkal csökkent.

- A megújuló Szabadság híd és Margit híd

A belső városrészek forgalma megkövetelte az elöregedett hídszerkezetek cseréjét, felújítását. A hídrekonstrukciók ütemezése, sorrendisége a teljes városi közlekedést érinti.

- A megújuló Műjégpálya

A télen korcsolyapályaként, nyáron csónakázó tóként, szabadidős és kulturális centrumként működő együttes a millenniumi ünnepek óta Budapest jellegzetességei között szerepel.

- Villamos és metró vonalak felújítása, bővítése, építése

A közösségi közlekedést javította a 2-es metró és a 4-es, 6-os villamos vonalának felújítása, valamint a dugótól sújtott főútvonalakon buszsávok kialakítása. Hamarosan az új, egyterű, hosszában átjárható, 1000 ember kényelmes utazását biztosító metrószerelvények tesztelése is befejeződik és a 2-es metró szebb lesz, mint új korában.

Az épülő 4-es metró befejezése a dél-budaiak számára jelent majd elsősorban könnyebbé. Ebben az évben az alagút építése már befejeződik, és egyre több állomás környékén rendeződik a felszíni közlekedés is.

Megkezdődött a pályaudvarok és környezetük felújítása. Elsőként az intermodális csomóponttá váló Etele tér újul meg – a 4-es metró munkáival egy időben – a Kelenföldi pályaudvarral és környékével. Ez a közlekedés minden formáját egyesítő csomópont P+R parkolót, új autóbusz végállomást, valamint az M1-es és M7-es autópályák közös bevezető szakaszán új autópálya csomópontot is jelent.

Magánberuházásban elkezdődhetett a Kőbánya-Kispest metróvégállomás környékének megújítása is. A beruházó – a tervezett szórakoztató központ mellett – P+R parkolót épít, valamint a közösségi közlekedést segítő fejlesztéseket is vállalt. A Kőbánya-Kispesti új központ ez év végére készülhet el.

A következő évek legfontosabb feladatai közé tartozik a 4-es metró meghosszabbítása mindkét irányba, a budaörsi virágpiactól Újpalotáig. Ugyancsak be kell váltani a város több évtizedes ígérését: a 3-as metró meghosszabbítását Káposztásmegyerig.

- Környezetvédelmi beruházások

Napjainkban zajlik a Budapesti Központi Szennyvíztisztító telep próbaüzeme. Február óta már nem folyik tisztítatlan szennyvíz Budapestről a Dunába.

Az Élő Duna Projekt keretében Európa egyik legjelentősebb környezetvédelmi beruházása épül a Csepel-sziget északi részén.

A projekt megvalósítása során jelentős megtakarítás keletkezett, amiből lehetőség nyílt a fővárosi csatornahálózat további fejlesztésére, így Budapest hét kerületében tehermentesítő gyűjtőcsatornák épülnek ebben az évben.

Egy másik környezetvédelmi beruházással lassan a közműöllő is bezárul Budapesten. Az erre nyert uniós támogatás segítségével 17 kerület 24 ezer lakását kötik rá a kiépülő hálózatra, így a teljes csatornarendszer is hamarosan kész lesz a fővárosban.

Félidejénél jár az integrált fővárosi hulladékgazdálkodási rendszer kiépítése, aminek eredményeként a városban általánossá válhat a szelektív hulladékgyűjtés. A következő lépés az otthoni szelektív hulladékgyűjtés feltételeinek megteremtése és bevezetése lesz.

- Egészségügy

A fővárosi betegek számára a jövő ígérteit a teljes egészében megújuló Szent Imre, Uzsoki és Bajcsy-Zsilinszky kórházak jelentik. Így kell majd kinéznie és működni minden kórháznak a fővárosban. Ilyenné váltak a Heim Pál gyerekkórház új részlegei is.

A Madarász utcai Gyermekkorházban elkészült egy új részleg, így, a szülők folyamatosan gyermekük mellett maradhatnak. Az új koraszülött osztály és rehabilitációs egység lehetővé teszi az egy kg fölötti koraszülöttek korszerű ellátását és gyógyítását. A Heim Pál Gyermekkorház Rottenbiller utcai telephelyén Fővárosi Gyermekfogászati Központ jött létre, a „Smile-Center”.

- Európai Innovációs és Technológiai Intézet

Budapest gazdasága számára komoly hajtóerőt jelent az Európai Innovációs és Technológiai Intézet létrehozása, amiről 2008-ban döntöttek. Ezzel a magyar főváros lehet a nyugat- és a közép-kelet-európai tagállamok kutatási és innovációs együttműködésének a központja.

2.3. A lakosság életkori és egyéb jellemzői

A ma is Budapesten élő 1,7 millió lakosból 200 ezer a 15 év alatti gyerek és 400 ezer a nyugdíjas. A főváros lassan és folyamatosan öregszik. Fontos, az életminőséget befolyásoló hatása van annak is, hogy tíz százalékkal több nő él a fővárosban, mint férfi. Ez a jelenség különösen az 50 feletti korosztályokban figyelhető meg. Míg az összes itt élő férfi életkorának középértéke 40 év, addig a nőké csaknem 45 év, ami azt mutatja, hogy sok az egyedül élő idős nő a városban.

Az eddigi népességcsökkenés azonban lassan megáll, ami több okra vezethető vissza. A budapesti jobb munkahelyek vonzása miatt 40 év alatti fiatalok költöznek be a városba, így az utóbbi években a természetes fogyás a felére, évi 5000 főre csökkent.

Budapesten élnek legnagyobb számban külföldiek is: a város lakóinak öt százaléka, 80 ezer ember. Őket a nyitott és pezsgő városi hangulat vonzza. Mindezek miatt az országos átlagnál magasabb, 45 százalék az adófizetők száma, de az öregedő népesség miatt mégsem a legmagasabb, 4-5 százalékkal elmarad Közép- és Észak-Magyarországtól.

2.4. A főváros és a környező agglomeráció viszonya

A város élete a közvetlen környezetében levő agglomerációjával van szoros kapcsolatban, ami 80 településből áll. Budapest infrastruktúrája és intézményei az itt élő 2,5 millió embert szolgálják ki. Különösen így van ez 1990 óta, amióta 300 ezer, főleg fiatal, családos, aktív városlakó költözött az agglomerációba, mert úgy érezték, a város nem biztosított számukra megfelelő életminőséget: elég nagy és komfortos lakást, a gyerekeiknek jó levegőt és biztonságot, maguknak csendet és befogadó közösségeket. A Dunától nyugatra eső agglomerációs övezetben ez valódi népességnövekedést is eredményezett, mert nemcsak a kiköltözők, de a már oda született gyerekeik is gyarapítják a lakosságot, ami komoly infrastrukturális beruházásokra kényszeríti a forráshiányos településeket.

➤ *A megoldások – Stratégiai megfontolások*

A stratégiai cél, hogy a főváros tradícióit megőrizve olyan jövőt építsünk, amely minden tekintetben „tisztább”, barátságosabb, biztonságosabb, jobb életminőséget nyújtó, élhetőbb közösségi várost teremt minden jóérezésű polgára és e polgárok demokratikus közösségei, valamint vendégeink számára.

1. A fejlesztés irányai

A város materiális fejlesztése annyira eredményes és kifizetődő, amilyen mértékben hasznosítani tudják azt a város lakói az igényeiknek megfelelő életminőség javításához.

A várospolitikai fő feladata, hogy képessé tegye a város polgárait életútjuk különböző szakaszaiban a városi infrastruktúra adta lehetőségek hatékony kihasználására. Minden olyan területtel foglalkoznia kell, amely befolyásolhatja az életminőséget, a városban élők érzéseit a várossal, mint élet-, lakó-, munkakörnyezettel, és mint közösséggel kapcsolatban.

Minden olyan kezdeményezést segítenünk kell, amelynek keretében az egymással együttműködésre kész budapestiekből közösségek születhetnek.

Már nem várospolitikai közhely a „zöld város”, a lakótelepből „közösségi lakópark” teremtése, az alternatív közlekedésű, kerékpáros vagy gyalogos városi területek kialakítása. Az életminőség javításának igénye szülte és szüli ezeket, miként a belvárosi közegben megjelenő közösségi intézmények, romkocsmák, kulturális találkozóhelyek világát is.

Az a célunk, hogy Budapest, a szabadság városa teljes egészében barátságos, biztonságos és zöld várossá váljék.

- **Barátságos várossá**, mert nyitott az új, friss gondolatokra; toleráns és befogadó; mert itt minden a városért munkálkodni kész ember, szervezet és irányzat otthonra lelhet.
- **Biztonságos várossá**, ahol nem a bakancsok dübörgése, hanem a mindenütt jelenlevő, polgárbarát rendőrség és a budapestiek közösségi normarendszere tartja fenn a rendet.
- **Zöld várossá**, mert sok benne a zöldterület, a növény, a virág, mert tiszta és gondozott, a gyalogosok és kerékpárosok, valamint a tiszta, kényelmes és környezetbarát közösségi közlekedési eszközök élveznek benne elsőbbséget.

2. Az új „városegyesítés” igénye és lehetősége

A következő városvezető megkerülhetetlen feladata a kialakult társadalmi és gazdasági folyamatok megértése, a ténylegesen együtt élő népesség közös érdekeinek megfogalmazása... egy új városegyesítés a környező agglomerációra is kiterjedő jövőkép formájában, összehangolt, a nemzeti érdekekkel is egyeztetett komplex fejlesztési terv formájában, a közérdekű fejlesztések intézményi felelőisének törvényi felhatalmazásával.

3. A nemzeti politika és a várospolitikai viszonya

A választópolgárban természetesen merül fel a kérdés: mi jobb a városnak, ha kormánypárti a városvezetés, vagy ha ellenzéki?

Mit gondolunk a kormány és a városvezetés, ha úgy tetszik, a nemzeti fejlesztés és a városfejlesztés viszonyáról?

Ha komolyan vesszük, hogy a fejlesztési döntések során a közérdek az elsődleges, akkor a válasz egyértelmű. A főváros érdeke a nemzeti érdekekkel egyeztetve, azokat szolgálva érvényesítendő. Éppúgy, mint a kerületek és a főváros viszonyában. Másfelől az érdekegyeztetés – az elvitathatatlan érdekkülönbségek mellett – kölcsönös figyelmet, támogatást feltételez. A kormány és a városvezetés viszonyát nem a politikai hovatartozásnak kell meghatározni, sőt, az eltérő érdekek képviselője alig képzelhető el politikai alá-fölérendeltség esetén!

A nemzeti fejlesztésnek mindig kiemelkedő szempontja volt és lesz a főváros fejlesztése.

Andrássy Gyula gróf, miniszterelnök megfogalmazását idézve: *„... minden, ami a fővárosnak, mint a kereskedelem, ipar és közlekedés központjának emelésére szolgál, szolgál egyszermind az állam érdekeinek emelésére is.”*

3.1. Új fejlesztési tanács megalapozása

A fejlesztési kérdéseken túl – napi realitásként – fel kell készülnünk az államigazgatás és az önkormányzati rendszer szükséges reformjára is. E tekintetben a parlamenti többség az illetékes, de támogatom a szakmai szervezetek korábbi kezdeményezését, az egykori Fővárosi Közmunkák Tanácsa mintájára, szervezeti és működési példája alapján létrehozandó új fejlesztési tanács törvényi megalapozását.

A törvény megszületéséig saját hatáskörben, de a konszenzuális demokrácia elvén működő intézményt szeretnék létrehozni a későbbi tanács feladatainak ellátására. Ez a tanács – politikai megállapodás alapján – első, jelentős lépés lehet a halaszthatatlan reformok sorában.

Célkitűzéseit, működését tekintve mindenképp előzménynek tekinthető a 2008-ban – még az Előadóművészeti törvény megszületése előtt – megalakított

Budapesti Színházi Tanács, amit a színházakat érintő döntések előkészítésének szakszerűsége érdekében hívtunk életre.

4. A városüzemeltetés szervezeti és működési modellje

A város mindennapi működése egy sor olyan feladatot jelent, amelyek a városüzemeltetés körébe tartoznak, s megoldásukra önálló szervezeti egységként, vállalati formában működő intézmények hivatottak. Ebbe a körbe tartoznak a közművek, az energiaellátás szolgáltatói, a közterületek kezelői, karbantartói, a közlekedési hálózatok, rendszerek fenntartói, üzemeltetői és a köztisztaság, városhigiénia biztosítói.

A rendszerváltás olyan jogi szabályozást alakított ki a városüzemeltetés vállalatainál, amely napjaink egyik nagyon élesen támadott eleme. Le kell szögezni, hogy itt különbséget kell tenni az öröklött „szervezeti és működési rend” és a lehetőségeket kihasználó, akár jogilag, akár etikailag kifogásolható működés tényei között.

A városüzemeltetés cégeinek, szervezeteinek „rendbetétele” a visszamenőleges ellenőrzésen és annak következményein túl néhány stratégiai megfontolást is igényel kiindulásként.

4.1. Városüzemeltetés közösségi tulajdonban

A rendszerváltás óta zajlik e tárgyban a vita, az egyik oldalon a „... Közösség, az állam, vagy az önkormányzat rossz gazda...”, a másik oldalon a „... Közösség nem lehet a magánérdek kiszolgáltatója...” Típusú érvekkel. A korábbi döntéseket általában a költségvetés aktuális állapota motiválta. A kialakult helyzet, valamint az államigazgatási és önkormányzati reform kényszere itt is lehetőséget teremt a közmegegyezésre. Az ügyben képviselhető baloldali álláspont szerint helyes, ha a városüzemeltetés intézményei, cégei közösségi, azaz városi tulajdonban vannak, illetve maradnak – természetesen felelős, átlátható és okosan gazdálkodó vállalati formában.

Feloldandók a városi vezetés valamint a gazdálkodó cégek közötti szerepvárok. Világossá kell tenni, hogy milyen korlátokkal és lehetőségekkel kell a tulajdonosi érdekeket képviselni a cégek bevételi, nyereségtermelő tevékenységében, s ettől elválasztva kell ellátni a „megrendelői” szerepből következő tennivalókat! A két, eltérő érdekű oldal a városi költségvetés két eltérő oldalához tartozik. Természetes, így kimondható: a közösségi érdek a bevételek és a ráfordítások tervezett, okos egyensúlya.

5. Stratégiai alapelvek – szakszerűség, érdekegyeztetés, közérdek

Bármilyen stratégia csak akkor ér valamit, ha a gyakorlatban, a mindennapi életben, tettek formájában is érvényesülhet.

Építészek találtak rá Széchenyi minden alkotó ember számára érvényes intelmére: „*Építs! Ne ronts!*”

Az aktivitás tekintetében egyformán „tesz” vagy „cselekszik”, aki épít, és aki ront. Az aktivitás mindkét esetben pénzt, energiát, munkaerőt vesz igénybe. Költségvetési ráfordítás tekintetében, közgazdasági értelemben a kétféle cselekvési mód látszólag akár egyenértékű is lehet, pedig nem az. Ezt a város története, közös örökségünk is igazolja. Én építeni szeretnék, a szó minden értelmében.

Az „építés” a terv szakmai részleteinek kidolgozása, összehangolt cselekvési tervvé alakítása, majd annak szakszerű végrehajtása. A továbbiakban a városfejlesztési stratégia szakmai részleteit, a végrehajtáshoz szükséges cselekvési programot mutatom be.

A program végrehajtásához, vagy annak intézményi rendszeréhez a fővárosi vezetés kompetenciáját meghaladó törvénykezési feladatok is tartoznak. Szakszerűtlen és felelőtlen ígéret lenne – parlamenti ellenzékként –törvényt ígérni, például a Fővárosi Közmunkák Tanácsa tárgyában, vagy az építési törvény javítására, de felelős ígéretet teszünk a szükséges jogszabályi alapok szakszerű és egyeztetett előkészítésére. A nyilvánosság ereje, a tárgy közérdekűsége és a parlamenti többség felelőssége a közérdek érvényesítésében elegendő biztosíték kell, hogy legyen a közös munka sikerére.

➤ **Hat témakör, hat egymásra épülő, egymást kiegészítő fejezet**

A célkitűzéseknek megfelelő elképzeléseim téra hat témakörre bontható, a szabadság hatféle megközelítését tartalmazza.

Politikai korszakokon átívelő programot kínálok a budapestieknek és Budapest vendégeinek, melynek fókuszában a polgárok mindenkori érdekeinek érvényesítése áll. Céljaimat és a feladatokat tehát nem választási ciklusra vonatkozóan, hanem egy folyamat részeként fogalmazom meg. Számba veszem és az olvasó elé tárom a megoldásukra vonatkozó elképzeléseket, javaslatokat és a célok megvalósítását szolgáló előzményeket, kezdeményezéseinket, eddigi eredményeinket is.

III. A Szabadság városa programjának fejezetei

Programom hat különböző aspektusból közelíti ugyanazt a jövőképet, egy világváros, Budapest képét, egy élhető város képét, amelyhez értelemszerűen hozzátartozik a benne lakók életminősége is.

A témakörök felsorolása nem jelent fontossági sorrendet és jobbra csak elméletileg különíthető el. Az esélyegyenlőség biztosítása például olyan prioritás, amely az akadálymentes közlekedéstől és épületektől a kulturális javakhoz, az oktatáshoz, művelődéshez, az egészséges élet lehetőségéhez való minden területet meghatározó, átfogó szemléletmód. De a felhasználóbarát közösségi közigazgatás sem pusztán a gyors, pontos, minden polgárra figyelemmel levő ügyintézészt jelenti. Közbiztonságot, köztisztaságot is jelent, s a köz tisztaságát, tiszta viszonyok teremtését, a közösen meghozott és végrehajtott döntéseket, a közérdek prioritásának érvényesítését.

I. A KULTÚRA VÁROSA – olyan szellemi központ, amely őrzi és mindenki számára hozzáférhetővé teszi tudományos, kulturális értékeinket, egyszersmind elősegíti az értékteremtést, új értékek születését – ide tartozik a formális és informális tanulás lehetőségeinek biztosítása, vagyis az oktatás és művelődés csakúgy, mint az innovatív tudományos közélet és Budapest végtelenül gazdag, színes kulturális élete.

II. A ZÖLD BUDAPEST – a szabadság fizikai feltétele, a valódi közösségi tér megteremtésének, az egészségesebb, kiegyensúlyozottabb és boldogabb élet biztosítója; mely a közösségi város megalakításában és fenntartásában érdekelt városvezetőt és öntudatos polgárokat feltételez, akik maguk is hozzájárulnak életminőségük javításához.

III. A KÖZÖSSÉGI VÁROS – a szolidaritás, a biztonság, az esélyegyenlőség, az egymásra figyelés városa, a polgárok városvezetővel kötött koalícióján alapuló szabad társulások helye, ahol a közszolga – legyen az városi hivatalnok, rendőr vagy segítő szolgálat tagja – szolgálatként fogja föl munkáját, és ahol a

városlakók és szerveződések közvetlenül is részt vesznek a döntésekben, amely részvételt a város a szerveződések támogatásával és infokommunikációs rendszerrel is.

IV. A JÖVŐ VÁROSA – megbízhatóan és kiszámíthatóan fejlődik és polgárai magától értetődően részesei alakításának; büszkék tradícióira, értékeire, szellemi, természeti és épített környezetére; itt komoly városirányítási rendszer alakul és működik, segítségével lehetőség nyílik minden polgár életminőségének javítására.

V. AZ EGÉSZSÉGES VÁROS – korszerű egészségügyi ellátást és az egészséges életmódhoz, a sportoláshoz megfelelő kereteket, lehetőségeket biztosító város, melynek vezetője komplex módon fogja föl az egészségügyet és a betegség megelőzésére teszi a hangsúlyt, polgárai pedig felelősen gondoskodnak egészségük megóvásáról.

VI. A VENDÉGLÁTÓ VÁROS – a múlt és a jövő városa, melynek idegenforgalmát tudományos, kulturális, művészeti és szellemi élete ugyanúgy meghatározza, mint természeti és épített öröksége, kávéházai, fürdői, gyönyörű sugárútjai és kellemes kertvárosi részei... valamint a vendégszerető budapesti polgárok.

A KULTÚRA VÁROSA

Olyan szellemi és kulturális központ, melyben a tudás megszerzése és átadása, a kreatív, sokoldalú minőségi oktatás megőrzése és fejlesztése a legfontosabb közügy. A kultúra városa őrzi és mindenki számára hozzáférhetővé teszi a tudományos, kulturális javakat, elősegíti az új értékek teremtését.

FŐPOLGÁRMESTERI PROGRAM – I. FEJEZET

Programom e része a legfontosabbról, a szellem szabadságának megteremtéséről és megvédéséről szól, legyen szó oktatásról, művelődésről, a tudomány és a művészetek számtalan ágáról, megnyilvánulási formájáról. Vallom, hogy az ember egyik legnagyobb szabadsága a tudás megszerzésének és átadásának szabadsága, s hogy az oktatás az egyik legfontosabb közügy. Feladatom, hogy biztosítsam, hogy a kreativitás és teremtő szándék a szellemi élet minden területén megtalálhassa a maga csatornáit, és mások hasonló szándékaihoz kapcsolódhasson.

Budapest olyan szellemi központ, amely őrzi és mindenki számára hozzáférhetővé teszi tudományos, kulturális értékeinket, egyszersmind elősegíti az értékteremtést, új értékek születését – ide tartozik a formális és informális tanulás lehetőségeinek biztosítása, vagyis az oktatás és a művelődés csakúgy, mint az innovatív tudományos közélet és Budapest végtelenül gazdag, színes kulturális élete.

1. Oktatás

Az ember egyik legnagyobb szabadsága, ha a világ megismerése során sokféle, s mindig továbbfejleszthető tudást építhet föl magának, s ha tudását átadhatja másoknak is.

Minden ember attól is válik önmagává, hogy tudást kap másoktól: szülőktől, rokonoktól, barátoktól, ismerősöktől, pedagógusoktól. Éppen ezért maga a tudás, és annak szervezett átadása, az oktatás, az egyik legfontosabb közügy.

1.1. Az oktatás helyzetének általános meghatározói

Az elmúlt másfél évtizedben jelentős változások zajlottak le a gazdaság és politika terén, amelyek erőteljesen hatottak a társadalmak szerkezetére, munkaviszonyaira és oktatására is. A felgyorsult tudományos, technológiai fejlődés, az információs és kommunikációs technológiák rohamos terjedése sokféle változást kényszerít ki az eltérő felkészültségű társadalmakból. Mindezek hatására élesebbé vált a világban a gazdasági, kereskedelmi és technológiai versengés. A kiélezett versenyhelyzetben csak azok az országok jutnak előbbre, amelyek hatékonyan dolgoznak a tudás alapú gazdaság kiépítésén. Ennek megvalósítása az Európai Unióban is központi kérdés.

A korszerű, versenyképes tudás megszerzéséhez, illetve a meglévő tudás továbbfejlesztéséhez ma már kevés az ismeretek felhalmozásának gyakorlata. A helyzet új követelményeket állított az oktatási és képzési rendszerek elé, s elkerülhetlenné tette a tanulásról és annak társadalmi szerepéről vallott, hagyományos nézetek revízióját. Egyre fontosabbá válik, hogy az iskolákban a kreativitás és a problémamegoldó gondolkodás kerüljön középpontba, s hogy a meghatározó oktatási és képzési rendszerek is kövessék a változásokat.

Az Európai Uniónak az előttünk álló évtizedre szóló, megújított lisszaboni stratégiája középpontjában a foglalkoztatás bővítése és a gazdasági versenyképesség javítása áll, s a koncepció az egész életen át tartó tanulás modelljében jelöli meg az emberi erőforrások komplex fejlesztésének kereteit. Az egyes tagállamok saját adottságaikra, igényeikre szabott, középtávú nemzeti akcióprogramban fogalmazzák meg saját feladataikat ez ügyben.

1.2. Az oktatás helyzetének közvetlen meghatározói

A felgyorsult technológiai és tudományos fejlődés sokféle társadalmi, életmódbeli változást hozott magával. Így például Európa-szerte csökkent a születések száma, ami a társadalmak elöregedését hozta magával. Emiatt egyre több idős vállalkozik örömmel – vagy kényszerül – arra, hogy meghosszabbítsa a munkavégzési aktivitásának idejét, frissítse, vagy új ismeretekkel bővítse tudását. Emellett egy másik társadalmi változás is zajlik: meghosszabbodott a fiatalok tanulási ideje, a tanulás formái pedig gazdagodtak, differenciálódtak. Jelentősen nőtt a középiskolát végzők száma, a felsőoktatás pedig meglehetősen kétarcú módon tömegesedett el (pozitívum, hogy több a diplomás, negatívum viszont a diplomák vegyes értéktartalma).

A gazdasági tevékenységek fontos hajtóerejévé, szerves alkotóelemévé, s egyúttal a versenyképesség fokmérőjévé vált az innovációs potenciál, amelyet az oktatásban lehet megalapozni. Mindez azonban fölerősítette a szociális különbségek jelentőségét.

A tudás megszerzéséhez kapcsolódó szolgáltatásokhoz, anyagi eszközökhöz a szociális, területi vagy egyéb adottságbeli eltérések miatt nem mindenki fér hozzá egyenlő módon. A társadalmi-szociális és az oktatási feladatok ezért összefonódtak, s az iskola segítheti is a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását, de föl is erősítheti a különbségeket. Mindez egyúttal növeli az iskolákat fenntartó önkormányzatok felelősségét is.

Ezeknek a gondoknak a megoldása az eddigieknél jobb kooperációt igényel az önkormányzatok részéről. A lemaradó városrészek iskoláinak fejlesztése, az infrastruktúra kiépítése (számítógépek, oktató szoftverek), a kiszolgáló személyzet felkészítése, a korszerű oktatási programok szervezése (pl. A számítógép- és internet-használat vagy az idegen nyelv terén), a speciális, kreatív oktatási programok, felnőtt továbbképzések megszervezése nyilvánvalóan több intézmény közreműködését feltételezi, s ezen a téren az önkormányzatok is fontos lépéseket tehetnek az oktatásért.

Ami a hazai helyzetet illeti: mivel az oktatási intézmények kerületi, állami, egyházi és magántulajdonban vannak, az önkormányzat alapvetően jó koordinációs munkával tudja befolyásolni a területén zajló folyamatokat. Szerepe tehát itt is inkább a menedzseré, a háttérrel biztosító támogatóé.

Tények:

A Budapesten élők lényegesen képzetesebbek, mint az országos átlag. A 15 évesnél idősebbek 96 százaléka elvégezte az általános iskolát, kétharmaduk érettségizett. Ezt az eredményt kiterjedt középfokú oktatási rendszer biztosítja: Budapesten 186 gimnázium és 182 szakközépiskola működik (*Forrás: Budapest Statisztikai Évkönyve 2008 /KSH/*), s a városban 10 ezer pedagógus tanítja a 100 ezer középiskolást, akiknek fele gimnáziumban érettségizik.

Itt található a legtöbb felsőoktatási intézmény is, nagyhírű egyetemek és új főiskolák. Közülük ezekben az években számos helyen uniós támogatással jelentős felújítások kezdődtek, összesen 13 milliárd forint értékben. Így megújul a Zeneművészeti Egyetem, a Budapesti Gazdasági Főiskola, az ELTE, a SOTE, a Gábor Dénes Főiskola, a Pázmány Péter Tudományegyetem, a MOME és számos hittudományi főiskola is.

Tettek:

Az oktatási hálózat működésének racionalizálása, hatékonyságának, minőségének javítása és fejlesztése érdekében átalakítottuk a szakképzési rendszert, amely bizonyos intézmények összevonását, a Térségi Integrált Szakképző Központok (TISZK) kialakítását jelentette. 12 TISZK fővárosi fenntartású, ezekre 8 milliárd forintot költöttünk, további 14 milliárdot pedig egyéb iskolai fejlesztésekre.

A TISZK-ek olyan műhelyek, amelyek bokorszerűen fogják össze az azonos szakterületeket képviselő iskolákat, s a szakmai értékelések szerint jelentősen hozzájárultak az oktatás egységesítéséhez. A központhoz tartozó iskolák átjárhatóak, szakmai képzési programjuk azonos, így a tanulók felvételi, illetve különbözeti szakmai vizsga nélkül folytathatják tanulmányaikat, amennyiben a központ egyik iskolájából a másikba iratkoznának át. A központ felnőttképzésében minden végzett növendék részt vehet, s a TISZK-ek révén rövidülhetnek a képzési idők.

A rendszer fontos eleme, hogy a képzés a lehető leggyorsabban tudja követni a munkaerőpiac igényeit, hiszen a szakmai kamarák, a nagyobb munkáltatók egyenesen a központtal tartják a kapcsolatot, így folyamatos a kommunikáció az oktatás és a termelés szférái között. A rendszer így segíti, hogy csökkenjen a pályakezdő munkanélküliség, és kevesebben legyenek azok, akik a szakképzés után elhagyják tanult szakmájukat.

A TISZK rendszer jóvoltából a tanulóknak 14 évesen még nem kell konkrét szakmát választaniuk, csupán irányt határoznak meg, így később megalapozottabban, az aktuális piaci kereslet figyelembe vételével dönthetnek.

Jelentős előnye a rendszernek az sem, hogy a TISZK-ek révén az egyes ágazatok közösen pályázhatnak az EU-s forrásokra. A cél tehát mindenképpen az, hogy az önkormányzat megvédje az általa létrehozott, és bizonyítottan jól működő intézményrendszert, s munkájában erre is támaszkodjon.

1.3. A felzárkóztató programok támogatása

A már említett 14 milliárdos támogatásból több olyan intézménynek is jutott pénz, amely már régóta dolgozik felzárkóztató programokon.

Bár az óvodai képzés és az alapfokú oktatás megszervezése nem fővárosi, hanem kerületi hatáskörbe tartozik, a korai fejlesztés egész életpályát befolyásoló hatása miatt alapvető jelentőségű, hogy minden budapesti gyerek jó minőségű képzést kapjon. Különösen érvényes ez azokra a gyerekekre – a fővárosi gyerekek egyötödéről van szó –, akik halmozottan hátrányos helyzetűek. Esetükben a jó iskolázás és a gyerekszegénység megszüntetése egymást feltételező és kiegészítő feladatok, amelyek kezelését a főváros is támogatja.

Tervek:

Minden gyereknek joga van a szegregáció-, és diszkriminációmentes oktatáshoz. Éppen ezért kiemelt figyelemmel kell követnünk, hogy mi történik a város legszegényebb, gettósodásnak indult részein. Ezeken a területeken koncentráltan, nagy számban élnek hátrányos helyzetű – jócskán roma – családok.

A roma népesség segítségével a fővárosnak folyamatos és jó együttműködést kell fenntartania azokkal a roma szerveződésekkel, amelyek aktívan dolgoznak a szegény családok megsegítéséért.

A fővárosi roma gyerekek alig több mint 10 százaléka nem fejezi be az általános iskolát, de hosszabb idő alatt, mint a többségiek. 13–15 százalékuk jut be valamelyik középiskolába, az egyetemekre ennél is jóval kevesebben. A továbbtanulásuk ellehetetlenülésének leggyakrabban anyagi okai vannak.

A halasztásoknak és a lemorzsolódásnak egyaránt oka a szokások, beidegződések, kommunikációs formák ütközése, valamint az oktatási rendszer merevsége, illetve napjainkra az előítéletesség fokozott jelenléte. A társadalmi lét szempontjából semmiképp sem szerencsés elkülönült, csak cigánygyerekekből álló osztályok száma Budapesten a legmagasabb: a vidéki városok 3,6 százalékaival szemben itt 7,7 százalék. Az önkormányzatnak mindenképp azokat a pedagógiai törekvéseket kell támogatnia, amelyek a speciális felzárkóztató képzésű rendszerekkel – pl. Tanoda-programokkal vagy az ún. „második esély” iskolákkal – az új generációk együttélését segítik elő.

Javasoljuk, hogy azokban az iskolákban, ahol a 20 százalékos budapesti átlag kétszerese vagy annál magasabb a hátrányos helyzetű gyerekek aránya, a főváros többlet-támogatást nyújtson. Ilyen óvodákban és iskolákban (roma) dajkákat és asszisztenseket, illetve szociális munkást és fejlesztő pedagógust kell alkalmazni. Bővítjük a meglévő étkezési és tankönyvtámogatásokat, valamint támogatjuk az erdei iskolák finanszírozását. Ezekben az iskolákban támogatjuk az alsó tagozaton az egész napos oktatás bevezetését.

1.4. A kiemelkedő tehetségek gondozása

A felzárkóztatás mellett a főváros versenyképességének javításához elengedhetetlen a kiemelkedő képességű fiatalok megkülönböztetett képzése. Az Arany János tehetséggondozó program forrásait a főváros is kiegészíti pályázatokon elnyerhető összegekkel. Hogy a vidéken vagy rossz körülmények között élő gyerekek is bekapcsolódhassanak a tehetséggondozásba, az Arany János kollégiumi program keretében bővítjük a középiskolai kollégiumi hálózatot, hogy ezek a tehetséges diákok a főváros legjobb iskoláiban tanulhassanak.

Mindezek mellett támogatjuk minden iskolánkban a mindennapos testnevelés és a művészeti tárgyak oktatásának bevezetését, valamint a nyelvtanulás hatékonyságának növelése érdekében a kiscsoportos beszéd-centrikus oktatást.

1.5. Az információcsere javítása

Az iskolai és helyi közösségek kialakítását szolgálja a *Nyitott Iskola Program* azzal, hogy délután és hétvégén az iskola infrastruktúrája a diákokat és a környéken élőket is szolgálja. A Program folyamatosan iskolán kívüli foglalkozásokra hirdet meg pályázatokat.

Az egész életen át tartó tanulás (LLL) fontosságát felismerve kezdeményezzük, hogy a fővárosi oktatási intézmények kapcsolódjanak be a felnőttoktatásba, és támogatjuk a szakképző intézmények ilyen törekvéseit is.

Nélkülözhetetlen tényezője az információcserének az internet, amelynek lehetőségét már 2008 óta használjuk az „Én Iskolám” című *Budapesti Oktatási Portál* indításával.

A Portál az országban egyedülálló vállalkozás, amely több ezer pedagógust, több tízezer diákot, több százezer szülőt ér el a munkaadókkal együtt: adatokkal, összehasonlításokkal, online szolgáltatásokkal, tanácsadással, szakmai háttér információkkal segíti az érdeklődőket. A portál fejlesztésével elérjük, hogy napra kész formában jelenítse meg a teljes intézményrendszer működését, s reményeink szerint dinamikus közösségformáló eszközzé válik minden, a fővárosi oktatásban érintett budapesti számára. Az egyes felhasználó csoportok – szülők, diákok, tanárok – véleményt cserélhetnek a chat szobákban az egyes aktuális kérdésekről. Minden tanár, diák, szülő elmondhatja ezen a lapon, milyen az „én iskolám”, és megtudhatja milyen a „mások iskolája”.

Az oktatási mellett a *Budapesti Ifjúsági Portált*, valamint a *Budapesti Erőforrás Központ* – „Lehetőség a fiataloknak” című kapcsolatteremtő portált is támogatjuk. Az előbbi az

- iskola- vagy munkaválasztás,
- egészségmegőrzés,
- családalapítás,
- kulturális aktivitás,
- vállalkozásalapítás,
- demokratikus jogok

Kérdéseiben kínál nyilvános fórumot, az utóbbi pedig már működő, fiatalok részvételével dolgozó cégeknek, intézményeknek a következő területeken:

- Működési támogatás (támogatott, illetve önköltségi áron irodai infrastruktúra),
- Ügyviteli szolgáltatás,
- Szakmai módszertani szolgáltatás (facilitátori- és animátori szolgáltatások),
- Befogadó szolgáltatás (közösségek időszakos befogadása rövid távú projekt erejéig).

Mindezek mellett célunk olyan felelős testületek létrehozása, amelyek kifejezetten az iskolás korosztály érdekeit képviselik, igényeit szolgálják.

Ilyen a Budapesti Ifjúsági Tanács *Agora a fiatalokért* szervezete.

Ennek tagjai a fiatalokkal foglalkozó közösségek lennének.

- Területei:
  - Az iskola, a képzés, a tanulás világa,
  - Gyermek- és ifjúságvédelem,
  - Fiatalok önszerveződéseinek világa,
  - Sport- és szabadidő tevékenységek világa.
- Jogosultságai:
  - Kezdeményezési,
  - Tanácskozási és javaslattevési jog a Fővárosi Közgyűlés, Oktatási és Ifjúságpolitikai Bizottság és Albizottság ülésein-

További lehetséges tagjai:

- A Budapesti Ifjúsági Kerületi Koordinációs Értekezlet képviselője,
- A fővárosi fenntartású iskolák képviselője,
- A budapesti közművelődési intézményrendszerben dolgozó közművelődési szakemberek képviselője,
- A budapesti szociális intézményrendszerben dolgozó szociális munkások képviselője,
- Az ifjúságsegítők/ifjúsági profilú szolgáltatásokat működtetők képviselője,
- A budapesti iskolák diákönkormányzatainak képviselője (FŐDISZ),
- A budapesti egyetemek hallgatói önkormányzatainak képviselője (HÖK),
- A Közép-Magyarországi Regionális Ifjúsági Tanács képviselője (agglomerációs övezet),

- A keresztény egyházak ökumenikus együttműködése ifjúsági ügyekben,
- A budapesti sportélet képviselői (diák-, verseny- és szabadidős sportok, fogyatékosok sportja),
- Olyan ifjúságsegítő megközelítésekkel foglalkozó egyesületi képviselő, akinek a szervezete iskolán kívüli neveléssel-képzéssel, demokráciára-neveléssel vagy önkéntes tevékenységek, illetve nemzetközi, európai kapcsolatok szervezésével foglalkozik,
- A Nagycsaládosok Országos Egyesülete, illetve szülői egyesületek – az eltartók képviselőiben,
- Fővárosi fenntartású gyermek- és ifjúságvédelmi intézmények képviselője,
- Olyan ifjúsági egyesület, illetve ifjúsági egyesületi szövetség képviselője, amely alapvetően és meghatározóan fiatalok tagságára épül.

Emellett célunk egy folyamatosan működő ifjúsági kerületi koordinációs értekezletet összehívása, amely a kerületekkel való egyeztetések, együttműködések, közös kezdeményezések fóruma lenne.

- Üléseinek eredményeiről a Főpolgármester tájékoztatja a Fővárosi Közgyűlést.
- Feladatai, funkciói:
  - A fővárosi kerületekben a fiatalokkal kapcsolatos elképzelésekről, megvalósult tervekről, intézményesített megoldásokról folytatott vélemény- és információ-csere;
  - Közös programok, projektek előkészítése;
  - Együttműködések szervezése a Fővárosi Önkormányzat és a kerületi önkormányzatok között ifjúsági ügyekben.

Ifjúsági koordinátor segítené ezt a munkát. A jelszó tehát mindenekelőtt az együttműködés, melynek jegyében az összes oktató intézmény, az egyetemek, az MTA kutatóbázisa, a beruházók, a szakképző-központok, a szakmai szervezetek közötti, összehangolt kommunikációt szeretnénk létrehozni.

Ha ez sikerül, Budapest nemcsak egy színes és kultúrákban gazdag város, hanem a Tudás Metropolisza lehet.

2. Kultúra – művészetek

Egy város szabadságának fontos jellemzője, hogy mit kezd a benne élő, sokféle kultúrával. Minél inkább segíti, hogy minden kreativitás, teremtő szándék megtalálhassa a maga csatornáit, és mások hasonló szándékaihoz kapcsolódhasson, annál erősebb szabadságot mondhat magáénak a város egésze.

Budapest hosszú évszázadok óta a kultúrák találkozásának színtere. Jövőre, 2011-ben pedig – amikor az Európai Unió soros elnökségének szerepét töltjük be – a magyar főváros egyben Európa fővárosa lesz. Ez kötelezettségek sorát

rója a város vezetésére is. Ugyanakkor a múlt fontos tapasztalata, hogy közvetlenül semmiféle vezetés nem avatkozhat be sem kisebb, sem nagyobb közösségek kulturális életébe, hiszen a kultúra szabadsága a szellem hatalma, és nem a hatalom szellemének szabadsága. A város vezetésének a keretek, a lehetőségek alakításába, fenntartásába lehet beleszólása, erre azonban nagyon is jelentős figyelmet kell fordítania.

2.1. A régi intézmények megújítása

Tapasztalataink szerint a kulturális élet területén kevésbé romlott a helyzet, mint ahogyan azt a válság alapján sokan megjósolták. Az érdeklődők szinte változatlan mértékben, egyes területeken pedig dinamikusan növekvő számban veszik igénybe a kulturális szolgáltatásokat.

Tények és tettek:

A Zeneakadémián már nem lehetett tovább halogatni a felújítást, amely jelenleg is zajlik. Ám a koncertlátogatók száma ennek ellenére sem csökkent, ami jelzi, hogy a fővárosnak stabil zeneértő közönsége van.

A korábban csúcsokat döntő színházlátogatás visszaesése csak néhány százalékos, de a kihasználtság még így is a legmagasabb Európában.

Az elmúlt 20 év kudarcai mellett a legkevésbé sem elhanyagolható eredmény, hogy megőriztük és bővítettük a kulturális értékeket, a művészeti és közművelődési intézményeket.

Budapesten megmaradtak a repertoár színházak és a társulatok, amelyekben elmélyült művészi alkotó munka folyik. Meglévő színházaink mellett önállóvá vált az Örkény István Színház. Teljesen megújult a Thália Színház, a Budapesti Operettszínház, a Vígszínház, az Új Színház, a Madách Színház. A színházlátogatók száma évente 3 millió, ebből 1 millió az ún. Alternatív színházak nézője. A kőszínházakon felül ötven alternatív színházterem van Budapesten.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lennének teendők ezen a téren. A József Attila Színház, a Pesti Színház és a Margitszigeti Szabadtéri Színpad elmaradt felújítását sürgősen meg kell kezdeni, a főváros ezt fontos feladatának tekinti.

A soktermes mozik növekvő kínálata mellett megőriztük és bővítettük az art mozi hálózatot, amivel kevés európai főváros büszkélkedhet. Teljesen megújult a nagy hagyományú Toldi mozi, a Corvin Filmpalota, amelyik újabb bővítés előtt áll. A moziba járók száma 8 millió, ebből 10 százalék az art mozik művészfilmjeire vált jegyet.

A múzeumok állandó és időszakos kiállításai iránt egyre nagyobb az érdeklődés.

Kétszáznál több kiállítóhely, galéria működik Budapesten, hetente 20–25 új tárlat nyílik, többségük a kis galériákban.

Budapesten is szükség van múzeumi komplexum kialakítására, amelynek helyét a komplex településfejlesztési terv keretében választjuk ki.

Budapest olvasó város is. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtára és hálózata a legjobban kiépült közművelődési intézmény, amelyet évente 2,7 millió olvasó használ. Végre pótolja a régi, önálló zenei könyvtárat a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár most felépült Zenei Gyűjteménye. Megújult és új épülettel is bővült a központi könyvtárnak helyet adó Wenckheim palota. Fokozatosan megújult szinte az egész fővárosi könyvtár hálózat, amelynek eredménye, hogy a hátrányosabb helyzetben lévő külső kerületek ellátása is javult.

Az eredmények ellenére a budapestiek közel 40 százaléka nem, vagy csak nagyon ritkán él a kulturálódás, a szórakozás lehetőségeivel. Ez a jövedelmi viszonyokkal, az iskolázottsággal, a közlekedési nehézségekkel, a szociális körülményekkel, az iskolai- és családi mintával függ össze. Egy dolog azonban biztos: ha az önkormányzat valamilyen módon anyagi támogatást tud adni, például a jegyárakhoz, és ezt különböző célzott csoportok (pedagógusok, kollégisták, szociálisan hátrányos helyzetű diákok stb.) Szervezett segítségével köti össze, akkor ez is jelentős javulást hozhat. Közhely, de nem lehet elégszer elmondani: ahol céltudatosan több pénzt és energiát fektetnek a kultúrába, oktatásba, képzésbe és a művelődésbe, ott az emberek hamarabb és nagyobb számban találnak a képességeiknek, felkészültségüknek és tehetségüknek megfelelő munkát. Sőt: ott hamarabb jönnek létre addig talán az adott helyen elképzelhetetlen munkalehetőségek.

Tervek:

2.2. Új intézmények életre segítése

A rendszerváltás után, az állami támogatások elapadása és az új források gyengeségei miatt olykor elsorvadtak fontos, helyi közösségi-kulturális intézmények, művelődési házak, klubok is, miközben az igény megmaradt ezek iránt. Ma jó néhány helyen van esély arra, hogy a továbbélő igények alapján mégis újraélesszük ezeket, akár régi, akár valamilyen új formában. Mint tapasztaltuk, a peremkerületekben különösen fontos, hogy legyenek közösségteremtő, a kapcsolatok erősítését szolgáló helyek.

Egyebek közt a Kulturális Tanács feladata is lehet annak feltérképezése, hogy melyek a tényleges igények, és hogy miként lehet érvényesíteni ezeket. Célunk az egyes városrészek, lakótelepek helyi közösségi vagy kulturális központjainak erősítése, a realitások alapján.

Feladatunknak tartjuk, hogy javítsuk egyrészt a két kiemelt életkori csoport: a fiatalok és az idősek, másrészt a hátrányos helyzetű csoportok és a fogyatékkal élők esélyeit a minél sokrétűbb kulturálódás terén. A feladatok megoldásában koordinátorok részvételét tervezzük.

A Budapesti Művelődési Központ felújításra, s tartalmi korszerűsítésre is szorul. A nagy hagyományú intézmény ismét jelentős bel-budai központtá, s hangsúlyosan civil központtá válhatna, ahogyan sokáig az is volt.

Fővárosi Roma Oktatási és Kulturális Központ létrehozását kezdeményeztem, amelynek tervei jelen pillanatban építési engedélyre várnak a VIII. Kerületben. Az eredeti elképzelés szerint szeptembertől működött volna a ház. A régóta hiányzó centrum feladata, hogy a roma és többségi közönséget egyaránt oda vonzza, s hogy a kultúra összekötő erejével segítsen árnyalni a cigányságról alkotott, jelen pillanatban meglehetősen előítéletes képet. Fontos szerepet tölthetne be a Központ az iskolán kívüli oktatásban is, melynek hatékonyságát a ház nyitott jellege is erősítené. Korhatár nélküli intézményt tervezünk, amely azonban a fiatalokra fókuszál.

2.3. Centrumok kialakítása

Tekintettel arra, hogy a Millenáris Park már ma is sokféle rendezvény, esemény rangos és jó hangulatú színtere, javasoljuk, hogy ez legyen Budapest közösségi, közművelődési és kulturális központja. Ez azt jelenti, hogy a főváros alkalmanként maga is védnökséget vállal az ott zajló rendezvényeken, illetve maga is rendez a köz számára hasznos találkozókat, eseményeket. Ez ügyben számítunk az önkéntes segítők, pedagógusok, értelmiségiek, diákok és civil szervezetek, mozgalmak széleskörű részvételére. Ideális volna, ha a Millenáris Parknak nem a kormány, hanem a főváros lenne a fenntartója.

2.4. Budapest fesztiválváros

Folytatjuk magas színvonalú kulturális és művészeti események, fesztiválok rendezésének hagyományát, amelyek szervesen illeszkednek a budapestiek mindennapjaiba.

Az egész évben elérhető, változatos programokból kiemelkedik a Budapesti Tavaszi Fesztivál, amelyet a világ ötven legjobbjá között tartanak nyilván, s ugyanígy az európai kortárs művészetek egyik legrangosabb seregszemléje: a Budapesti Őszi Fesztivál.

A Fővárosi Önkormányzat a terület ingyenes használatával támogatja a Sziget Fesztivált, a nyár legnagyobb ifjúsági zenei és kulturális eseményét, amely Európa-szerte tette ismertté a várost a fiatalok körében. A fesztiválok sorából kiemelkedik még a Mesterségek Ünnepe, a Budapesti Nyári fesztivál, a

Ferencvárosi Nyári Játékok, a Budapesti Búcsú, a Zsidó Nyári Fesztivál, a Nemzetközi Könyvfesztivál, a Játékfilmszemle, a Titanic Filmfesztivál, a Nemzetközi Színházi Fesztivál, valamint a gasztronómia olyan ünnepe, mint a Pannon „Bországgyűlés” vagy a Budafoki Pezsgő- és Borfesztivál.

Mindezek mellett célunk állandó bemutatkozási lehetőséget teremteni a vidéki és a külhoni magyar nyelvű színházak számára.

A Vendégségben Budapesten – Határon Túli Fiatalok Fesztiválja 15 éve kezdődött, s fennmaradását magam is szorgalmaztam, ahogyan a Külhoni Magyar Színházak Fesztiváljának bővítését is több helyszínnel, több társulattal és nagyobb hírveréssel. A külhoni fiatalok legutóbbi találkozásánál 35 ország 800 fiatalja vett részt, akik a nyilvános rendezvényeken a fővárosiaknak is bemutatták kulturális programjaikat.

A jó tapasztalatok alapján itt is az a cél, hogy bővüljön, fajsúlyosabbá váljon a fesztivál.

2.5. A nemzetközi kapcsolatok szélesítése

Mindehhez nélkülözhetetlen, hogy bővítsük Budapest kapcsolatait, együttműködését a nemzetközi művészeti hálózatokkal, hogy még több rangos művészeti eseményt, kiállítást hozhassunk Magyarországra. Ehhez szorosabbra kell fűzni a külföldi konzulátusok, kulturális intézetek munkatársaival való kapcsolatokat.

2.6. Új közösségi színterek

Az elmúlt néhány évben egyre több új közösségi színtér jött létre a fővárosban. Kávéházakat, kis galériákat, könyvesboltokat és vendéglőket magukba foglaló sétáló utcák és terek nyíltak, ahová az emberek szívesen járnak. Ilyen a Liszt Ferenc tér, a Ráday utca, a Nagymező utca, a belváros új főutcája. Ezek működtetése nem mindig problémamentes, hiszen az éjszaka is nyitva tartó helyek zavarhatják az ott lakókat – az önkormányzat fontos feladata az egyeztetés és a méltányos eljárások biztosítása.

Célunk a kávéházakkal, galériákkal, kulturális szolgáltatásokkal, parkokkal, szobrokkal, szökőkutakkal gazdagított városi, közösségi terek további támogatása, hiszen ezek a kulturális élet fontos színterei. A főváros a saját költségvetéséből azokat a kerületi kezdeményezéseket támogatja, amelyek megfelelő önrészt tudnak felmutatni, a terveikhez.

2.7. Kulturális stratégia

Budapesten eddig is számos testület dolgozott a kulturális élet fenntartásának, és fejlesztésének érdekében. Mi a meglévők mellett olyan további koordinációs és

konzultációs testületeket szeretnénk létrehozni, amelyek biztosítják, hogy a kultúra több területéről is folyamatosan érkezzenek szakszerű, az adott helyzetre életszerűen reagáló, az igények, irányzatok sokféleségét képviselő javaslatok. Elvünk ezen a téren is a konszenzusteremtés elve.

A.) Budapest Kulturális Tanácsának létrehozása

Ennek érdekében kezdeményezzük *Budapest Kulturális Tanácsának* létrehozását, a kulturális élet, a civil szervezetek és az önkormányzati képviselők bevonásával.

A Tanács a főpolgármester tanácsadó és döntés-előkészítő szerveként a főpolgármesterrel közösen dolgozza ki Budapest hosszú távú kulturális koncepcióját, ezen belül Budapest Közép-Európa kulturális fővárosává válásának stratégiáját.

B.) Budapesti Mecénások Társasága

A programok, kiállítások pénzügyi háttérének biztosításához nélkülözhetetlen a magántőke további bevonása. Ennek gyakorlata csupán húsz éves múltat tekint vissza, ezért itt még bőven van mit tenni. Segíthet a támogatások és a pályázatok összehangolásában, ha létre jön az általunk javasolt testület: a *Budapesti Kulturális Mecénások Társasága*, amelynek munkáját az önkormányzat koordinálja, s egyben közvetítőként segíti, hogy egymásra találjanak a mecénások a művészek, és a produkciók. A BKMT tagjai lehetnek olyan vállalkozók, cégvezetők stb., akik iparüzési adójuknak a forrásmegosztás után Budapestre eső része 10 százalékkal hajlandóak hosszabb ideig támogatni egy-egy kulturális eseményt, művészeti társaságot, csoportot, illetve ezek kialakulását és bizonyos ideig a tevékenységét, művészeti alkotások létrehozását, kulturális rendezvényeket. (A befizetett adomány 10 százalékát a következő évben leírhatják iparüzési adójuk Budapestnek fizetendő részéből.)

Az adományozók között minden évben kiosztjuk a Budapesti Kultúra Mecénása címet, emellett a mecénás a szokásos módon reklámozási felületet kap (pl. A műalkotás mellett lévő ismertető táblán vagy a rendezvényen).

C.) A pályázati rendszer továbbfejlesztése

Ezzel összefüggésben továbbfejlesztjük azokat a támogatási és pályázati rendszereket, amelyek az új kezdeményezéseket, az alternatív színházakat és a kísérletező műhelyeket segítik. A fővárosi színházi alap keretét az eddigiek együtödével célszerű fölemelni. A támogatások mindig megvalósult előadásokhoz kötődnének, az elosztásról az alternatív delegálttal kibővített Színházi Tanács szempontrendszerai szerint döntenének.

Ugyancsak régóta állandó jellemzői Budapest kulturális életének a modern, kísérletező irányzatok más művészeti ágakban. Támogatjuk és segítjük a pályázatokon az új kulturális értékek megteremtőit, valamint segítjük, hogy a magánjellegű kezdeményezések ne akadjanak el a bürokrácia útvesztőiben. A

támogatói mechanizmusok minél egyszerűbb és célszerűbb formáit igyekszünk kialakítani.

2.8. Az internet felhasználása

Bár nem pusztán kulturális célokat szolgálna, de ezen a téren is fontos szerepet kapna a *Budapesti Információs Közháló*, amelynek létrehozása az egyik legfontosabb célom, s amelyről a közigazgatás, illetve az oktatás fejlesztésére vonatkozó elképzeléseim kapcsán már szóltam.

Ez a neten megvalósuló rendszer virtuális fővárosként működne az önkormányzatok, helyi közösségek, non-profit szervezetek, egyházak és vállalkozások részvételével. Mint említettem, ennek első lépése már meg is történt, hiszen az oktatási portál és a virtuális budapesti oktatási közösséget teremtő „Én Iskolám” honlap már üzemel.

Ezt követi terveink szerint az egészségügyi és a kulturális terület részportálja, majd 2010 után a közszolgáltatási és a szociális területek virtuális közösségének létrehozása. Középtávon legalább 100 hozzáférési pontot (gép+internet) szándékozunk kiépíteni a forgalmasabb közterületeken.

A *Budapesti Ifjúsági Portál* célzottan a fiatalokat segíti, s nemcsak gyakorlati kérdésekben, hanem kulturális témákban, a kreativitás lehetőségeinek feltárásában is hasznos volna.

2.9. Akadálymentesítés

Bár ez a téma alapvetően másik fejezet része, itt is fontos említeni, hogy Budapesten, az országos ellátó intézmények koncentrációja miatt jelentős a fogyatékkal élő emberek száma: itt tanul a legtöbb fogyatékkal élő fiatal. Ezért folytatnunk kell a kulturális intézmények teljes akadálymentesítése érdekében megkezdett programot.

A ZÖLD BUDAPEST

A közösségi közlekedés, a tiszta, egészséges környezet városa, amelyet felújított parkok, terek, sétálóutcák, valamint korszerű, környezetkímélő megoldások tesznek élhetőbbé, s amelyben környezettudatos polgárok is vigyázzák, építik a környezetet.

FŐPOLGÁRMESTERI PROGRAM – II. FEJEZET

A Zöld Budapest programja egy valódi közösségi tér megteremtésének programja. Olyan közösségi téré, amelyben egészségesebben, kiegyensúlyozottabban, boldogabban lehet élni és dolgozni. Megvalósításával szemléletváltozást kívánok elérni. A közösségi város programja öntudatos polgárokat feltételez, illetve erre inspirál. Olyan városlakókban gondolkodom – meggyőződésem, ilyen a budapestiek túlnyomó többsége –, akik maguk is szívesen hozzájárulnak életminőségük javításához: óvják a környezetüket, egészséges életre törekednek, és fontos érték számukra a szép, tiszta, egészséges környezet.

Budapestnek minden adottsága megvan ahhoz, hogy gazdag zöldterületekkel rendelkező, rendezett környezetű világváros legyen. Ehhez olyan közúti fejlesztésekre, behajtási zónák kialakítására, parkolórendszer kiépítésére s korszerű, környezetkímélő járműparkkal rendelkező közösségi közlekedésre van szükség, amelyek megvalósulása eredményeként jelentősen csökkenhet Budapest forgalma, elősegítve ezzel az életminőség javulását.

1. Közlekedés

Budapest fejlődésének legsúlyosabb problémája a csaknem kiszámíthatatlanná és kezelhetetlenné vált közlekedés. Ennek egyik, természetes oka a motorizáció és a gépkocsiállomány rohamos fejlődése, a másik, talán kevésbé közismert oka a társadalmi fejlődés sajátossága: az otthon és a napi tennivalók színterei eltávolodtak egymástól. A közlekedési technikák XX. századi fejlődése azt a tévedést szülte, hogy az emberi élet helyszínei – a lakás, az iskola, a munka és a szabadidős tevékenységek területei – szabadon, csak az üzleti, vagy politikai megfontolások szerint távolíthatók egymástól, hogy a népesség nagyarányú mozgása csak technikai fejlesztés kérdése. A XXI. század embere szembesült ezzel a tévedéssel.

Az 1990 utáni motorizációs robbanás felkészületlenül érte Budapestet, mert a közúti infrastruktúra még fejletlen volt, a tömegközlekedés pedig már leépülőben. Míg az autóforgalom az elmúlt években megduplázódott, addig negyedével csökkent a tömegközlekedés iránti igény. Az országos átlagnál (300 autó/1000 lakos) sűrűbb fővárosi motorizáció (350 autó/1000 lakos) olyan utakra kényszerül, amelyeket korábban sokkal kisebb terhelésre (30 autó/1000 lakos) építettek. Naponta 1 millió gépjárművet használnak Budapesten, nem véletlen, hogy a közlekedésből eredő károk rontják legjobban a városi élet minőségét. Míg a városon belül három emberből kettő még mindig a tömegközlekedést használja, hisz a fővárosiak felének nincs is autója, addig három ingázóból már csak egy érkezik vonattal vagy busszal. 600 ezer ingázóból 400 ezren autóval érkeznek, így a Hungária körúton belüli területen a budapestiekével együtt naponta 500 ezer autó közlekedik. A közúti közlekedésben szinte állandósultak a dugók, ezért a fajlagos energiafelhasználás

és a káros anyag-kibocsátás egyre nő, a sebesség azonban a felére csökkent. Tehát drágán és lassan autózunk, miközben a közlekedés felelős legnagyobb mértékben a légszennyezésért, a zajért és számos betegségért. Riasztóak a tények: évente közel 2000 budapesti hal meg közvetlenül a szálló por miatt, egymillió budapesti szenved allergiában a légszennyezés okozta immunzavar következtében, és még további tízezrek betegednek meg tőle. Az autóforgalom okozta levegőszennyezés összességében 12 hónapot vesz el minden budapesti életéből. Ezt a helyzetet Budapesten, sőt az egész országban csak súlyosbítja a népesség sajátos „röghöz kötöttsége”, ami az erőltetett lakásprivatizáció következménye.

Tiszteletben tartva mind a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének szükségességét, mind a forgalomcsökkentésért és az autómentes városrészek kialakításáért dolgozó civil mozgalmak törekvéseit, kijelenthető, hogy ennek a problémának nincs érdemi javulást eredményező rész megoldása. Eredményt csak komplex városfejlesztési megfontolásokkal lehet elérni.

Tettek:

A közlekedés javítása érdekében jelenleg elindított beruházások a következők:

- 1-es villamos meghosszabbítása az Etele térig: a villamos pályája átvezet majd a Lágymányosi hídon, és a végállomása a Fehérvári útnál, később az Etele téren lesz. Az új megállókkal könnyebb lesz megközelíteni az Infóparkot és a lágymányosi egyetemvárost is. Ez már uniós forrásból támogatott projekt.

- A budai villamoshálózat kialakításának első, uniós forrásból finanszírozott üteme keretében a 17-es villamos vonalát meghosszabbítják és összekötik többek közt a 4-es és a 6-os, illetve a 19-es járat vonalával. Ezzel létrejön a 2-es villamos budai „ikerpárja”, egy egységes, menetrendileg összehangolt, észak-déli irányban átszállás nélkül használható budai villamoshálózat. Az első ütem folytatásaként később a villamosvonal kiépül a Szent Gellért tértől az Infópark érintésével a Budafoki útig.

- Jelenleg 10-nél több kerékpárút építését támogatja az Európai Unió Budapesten.

- A 2009-ben az MSZP frakció indítványára bevezetett, a BKV járataira érvényes iskolai csoportos utazási kedvezmény bővítését javasoltuk 2010-re, kiterjesztve a lehetőséget az öregségi- és rokkantnyugdíjasokra, valamint az otthonápolási díjban részesülő rászorultakra. Kezdeményezésünk utazási bérlet megvásárlása nélkül is biztosítja e csoport számára az 50 százalékos utazási kedvezményt.

Tervek:

A közösségi közlekedés fejlesztésének nincs alternatívája. A fejlesztésben viszont csak a hosszú távon érvényes városkoncepció lehet programadó.

1.1. A forgalom csökkentése

Cél az átmenő forgalom csökkentése, illetve kiiktatása. Ennek érdekében:

a.) Közúti fejlesztések

Azt a célt kell szolgálniuk, hogy autóval a belső kerületek érintése nélkül lehessen a városrészek között közlekedni:

- Körvasútsori körút építésének elkezdése a Szentendrei út – Aquincumi híd – M3 bevezető és a Csepeli szakaszon;
- Külső Kerületi Körút elkezdése a Soroksári elkerülő és az M0 keleti szektor közt, tehermentesítve a kertvárosi részeket az átmenő forgalomtól;
- az M0 befejezése a budai nyugati szektorban, hogy a tranzitforgalmat teljesen ki lehessen a városból tiltani; a soroksári elkerülő, a Csepeli gerincút befejezése, a Hidegkút irányú alagút és közút, a 10-es főút bevezetése a Szentendrei útig, az M4 fővárosi bevezető szakasza, a pesti külső kerületeket összekötő utak megtervezése;
- a Nagy Lajos király útja és a Szegedi út közötti aluljáró építése Budapest legnagyobb közúti vasúti átkelője helyett;
- a Ferihegyi közúti összeköttetés javítása.

b.) Behajtási zónák kialakítása

Az európai nagyvárosok (Berlin, Milánó, Róma) mintájára környezetvédelmi zónákra kell osztani Budapestet, s a behajtási díjak bevétele fedezi a 2013-ig radikálisan csökkentett árú, vagy akár fokozatosan díjmentessé váló közösségi közlekedés használatát. (Az európai nagyvárosokban a közösségi közlekedés fejlesztésére fordítják a díjakból befolyó pénzt, így lehet ezekben a városokban kényelmesebben és gyorsabban utazni busszal, villamossal, metróval, gyorsvasúttal, mint Budapesten.) Hogy a belvárost valóban csak a szükséges számú személygépjármű használja, környezetvédelmi zöld zóna behajtási díjat kezdeményezünk a város belső kerületeire. A belvárosi részeken új „midibusz” hálózattal minden pont megközelíthetővé tehető. A kisebb forgalom miatt mind az autósok, mind a közösségi közlekedést használók gyorsabban érhetik el úti céljukat, mint ma. Az az autós, aki úgy dönt, hogy behajt a környezetvédelmi zónába, a dugók megszűnése miatt gyorsabban érheti el úti célját, az üzemanyag megtakarításból pedig ki tudja fizetni a behajtási díjat.

c.) Behajtási díj a teherautóknak

Erre az M0-s és a Megyeri híd átadása teremtette meg a lehetőséget, így az átmenő forgalmat a környékre lehet terelni. Ennek szellemében 2009. január 1-től a nehéz tehergépjárművek behajtását a város teljes területén már korlátoztuk, a célforgalmat lebonyolító, 12 tonnánál nagyobb tehergépjárművek behajtási díjat fizetnek. Már most is érzékelhetően javult a helyzet. A légszennyező anyagok koncentrációja a felére csökkent, elsősorban a Hungária körúton. A teljes kitiltás feltétele az M0-s környékű budai szakaszának befejezése – az építkezés megkezdéséhez az elhúzó engedélyezési eljárásokat fel kell gyorsítani.

d.) Parkolók kialakítása

A városhatáron kívül és a főbb külvárosi közlekedési csomópontoknál P+R parkolók, a belső kerületekben integrált parkolási rend kialakítása szükséges. A forgalomkorlátozás előtt meg kell építeni a tervezett 10 mélygarázst a forgalmas csomópontokon, pl. a Roosevelttéren, Kelenföldön, a Március 15. téren, a Bocskai úton, a Műegyetemnél, a Baross téren és az Állatkerti körúton is. Ezek teremtik meg a feltételét, hogy az autósok ne a közterületeken parkoljanak. Ezekben a parkolóházakban okos támogatáspolitikával kedvezőbb tarifát kell alkalmazni, mint a köztereken, különösen a belvárosi lakók számára, hisz az ő tulajdonukban lévő 60 ezer autó gyakorlatilag megtölti a belvárost. A mélygarázsok, parkolóházak csökkenthetik a felszínen parkoló autók számát, több teret, zöld területet adva a városnak. A közterületeken létesítendő mélygarázsok mellett a szabályozás eszközeivel kell segíteni a tömbbelsőben, vagy az épületek alatt kialakítandó parkolóhelyek építését. A parkoló kapacitások tervezésekor különbséget kell tenni az épületfunkcióhoz kötött, lakossági, vagy dolgozói helyigény és a turista, látogató, vagy egyéb külső parkolási igény között. A köztereket inkább a kliensparkolásra kell fenntartani, a belvárosi turisztikai és kiskereskedelmi forgalom fellendítésének ez is feltétele. Az eddig egyéb célokra szétaprózott parkolási díjakból a következő 4 évben új parkolóhelyeket lehet kialakítani, Budapest parkolási bevételeit a közösségi közlekedés mellett erre kellene fordítani. Különös gondot fogjuk fejleszteni a mozgássérültek parkolási lehetőségeit. Az e célt szolgáló parkolóhelyek kialakítása sem jelentős többletköltséggel, sem parkolási bevétel kieséssel nem jár, hiszen ezek az autók eddig is az utcán parkoltak.

1.2. Tömegközlekedés helyett közösségi közlekedés

A zsúfolt, kényelmetlen tömegközlekedést korszerű (környezetkímélő, légkondicionált) járműparkkal rendelkező közösségi közlekedéssé kell alakítani, amelyben kiemelt szerepe lesz a kötöttpályás közlekedésnek, mert ez a legpontosabb, legmegbízhatóbb és legtisztább közlekedési mód. A metróhálózatok sugárirányú rendszerei mellett nagyon fontos szerepet kaphatnak a körkörös hálózat és a kapcsolódó, zömmel funkciót veszített területek. A várost átszelő villamos, metró és HÉV vonalak további fejlesztése

létkérdés, amire uniós és hazai forrásokat egyaránt mozgósítani kell, valamint megoldásokat kell keresni a városon belüli MÁV infrastruktúra hasznosítására. A forgalomcsökkentés érdekében kedvezményes díjakkal, illetve távlati célként díjmentességgel kell vonzóvá tenni a közösségi közlekedést. Offenzív közlekedési stratégiánk legfontosabb eleme a közösségi közlekedés elsőbbségének kimondása és olyan intézkedések bevezetése, amelyekkel ez a cél el is érhető. A közlekedés minőségén túl, az egyik legfontosabb a radikális díjcsökkentés, vagy akár díjmentes közösségi közlekedés feltételeinek megteremtése, majd ezt követően a fokozatos díjmentessé tétel a 4 éve már a fővárosban élő budapestieknek, az alanyi jogon járó elektronikus bérletként használható *Budapest Polgára Kártya* segítségével. Beszéljünk világosan: azt senki nem gondolhatja komolyan, hogy az óriási adósságteher alatt működő BKV költségvetésének egyik legnagyobb bevételi tételét egy másik, bizonytalanul cserélve megoldottuk az „ingyenes közlekedés” feladatát. Egy ilyen kommunikációs tévedés, vagy félrehallás nyomán kialakuló politikai vita az ügynek árt igazán. A BKV költségvetését, kiegyensúlyozott üzemeltetését természetesen biztosítani kell. A stratégiai megfontolások értelmében a főváros és a BKV viszonyában különbséget kell tenni a tulajdonosi érdekképviselő és a megrendelői jogok képviselője, megfontolásai között. Megrendelőként – ha megfizeti (!) – a fővárosnak joga van sajátos preferenciák, így a városlakók számára díjcsökkentés érvényesítésére. A budapesti közösségi közlekedés díjmentességének forrása a behajtási díjból éves szinten keletkező mintegy 56 milliárd forint bevétel. *(Ez 450 Ft-os zónadíjjal 500 ezer zónahatár átlépéssel és 250 díjfizető nappal kalkulált összeg.)* Egy négytagú budapesti család esetében a díjmentes közösségi közlekedés akár évi 330 ezer forint megtakarítást jelenthet, egy egyedülálló budapesti polgár esetében pedig közel 120.000 Ft megtakarítást évente. A városvezetés tehát – megrendelőként – a város védelmében alkalmazott behajtási díjak bevételéből kompenzálja, külön megfizeti a díjcsökkentés mértékét – a bevétel mértékéig. A díjmentesség azonban nem „ingyenesség”, mert a budapestiek megdolgoznak mindezért. Itt tanulnak, itt dolgoznak, itt fizetnek adót. Életformát váltanak. A forrás tehát egy új, a városlakók együttműködésével születő bevétel.

1.3. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A kötött-pályás közlekedéssel jól megközelíthető belső városrészekben a főszerepet a gyalogosok és a kerékpárosok kapják. Ezt a csökkentett forgalmú és sétáló utcák bővítése biztosítja a pesti és a budai belvárosban és a városrészközpontokban.

A gyalogosforgalomtól független, összefüggő kerékpárút hálózat jelenlegi 170 km-es szakaszát meg kell duplázni, részelemeit összekötni. Kieépülőben van a más városokban már bevált komplex kerékpárkölcsonzó rendszer is. A tervek szerint a rendszer használata előzetes regisztrációt igényel a lopások és rongálások megelőzése érdekében. Külföldi tapasztalatok alapján a díjrendszer két részből áll: egy alacsony, éves előfizetési díjból és egy használat alapú útdíjból. A szolgáltatást az első fél vagy egy órában ingyen lehet igénybe venni, azt követően időarányosan emelkedő díjakkal ösztönöznék a kerékpárok gyors „forgását”. A bevezetéshez 1000 kerékpárra és kezdetben a belső városrészekben, átlagosan 300–500 méterenként elhelyezett – összesen 73 – dokkoló-állomásra lesz szükség. A városlakókon kívül a turizmust is szolgálja, ha a főváros területén a megépült elemeken túl kiépül az „Eurovelo” hálózat teljes szakasza. A kerékpáros infrastruktúrát a BKV területén is bővíteni kell. A BKV megállóhelyek mellett szükség van B+R tárolókra. A tervek szerint HÉV- és metróállomásokhoz közel, 50 helyszínen, összesen 1200 kerékpár-parkolóra van szükség, 300 tároló hely pedig a Margitszigeten épül.

1.4. City logisztika

A forgalomcsökkentés fontos lépése a City logisztika kialakítása, ami az áruszállítás hatékonyabb megszervezését jelenti úgy, hogy a külvárosokban lévő raktárakból kisteherautók szállítják tervezett elosztás szerint az ugyanazon belvárosi útvonalon található üzletekbe az árut. Ennek fontosságát mi sem jelzi jobban, mint hogy a városi közúti közlekedéssel kapcsolatos zaj- és légszennyezés 40 százalékát éppen az áruszállítás járművei okozzák. Ez az érték

folyamatosan nő a teherszállítás növekedése miatt. A városban az elmúlt 20 év alatt duplájára, 100 ezerre nőtt a tehergépkocsik száma. A City logisztika kidolgozása azért is fontos, mert a történelmi városmag, illetve a budai várnegyed forgalomtól elzárt területek, a pesti és budai nagykörúton belüli zónába pedig 3,5 tonnánál nagyobb járművek nem hajthatnak be. E rendszerben a leggyakoribb megoldás, ha rendező pályaudvarok környékén vagy a nehéz gépjárművekkel elérhető külső kerületekben logisztikai-raktárbázisok létesülnek. Vissza lehet térni továbbá a korábban Budapesten is alkalmazott éjszakai áruszállítási rendszerhez is.

2. Környezetvédelem

A XX. század technikai fejlődésének árnyoldala, hogy felborult a természeti környezet egyensúlya. Az emberiség, az egyes földrészek, tájegységek, települések életben maradásának feltétele, hogy visszaállítsuk a megbomlott egyensúlyt, segítsük a természet újraéledését és megakadályozzuk az élővilág pusztulását. Ez a XXI. századi ember érdeke és megkerülhetetlen kötelezettsége. Budapesten a felismerés nem új keletű. A történelmi város gondos tervezői a csatornahálózat terén máig alkalmas örökséget hagytak ránk. Folytattuk.

Tettek:

Rövidesen zajlik a Budapesti Központi Szennyvíztisztító telep próbaüzeme. Február óta már nem folyik tisztítatlan szennyvíz Budapestről a Dunába. A 161 milliárdos Élő Duna Projekt keretében Európa egyik legjelentősebb környezetvédelmi beruházása épül a Csepel-sziget északi részén. Az augusztustól teljes kapacitással üzemelő új szennyvíztisztító működésének eredményeként 95 százalékra emelkedik a biológiailag tisztított szennyvíz aránya a korábbi 51 százalékhoz képest. Így már csak a termálfürdők medencéinek vize, valamint a csapadékvíz éri el tisztítatlanul a Dunát.

A projekt megvalósítása során jelentős megtakarítás keletkezett, amiből lehetőség nyílt a fővárosi csatornahálózat további fejlesztésére, így Budapest 7 kerületében tehermentesítő gyűjtőcsatornák épülnek ebben az évben. Egy másik környezetvédelmi beruházással lassan a közműolló is bezárul Budapesten. Az erre nyert uniós támogatás segítségével 17 kerület részvételével 100 százalékosá tesszük Budapest csatornázottságát, A Budapest Komplex Integrált Szennyvízelvezetése Projekt (72 milliárd forint) keretében 300 km csatornát, 23 szennyvíz átemelőt építünk, és 24 ezer lakást kötünk be a rendszerbe.

Ezeken túl néhány nagy és költséges, uniós forrásból finanszírozott környezetvédelmi projekt vár még befejezésre. Ilyenek a dél-budapesti régió vízrendezése, a Római-parti gát megépítése, a Rákospatak revitalizációja s a közműolló bezárása: még 24 ezer lakás bekötése a csatornahálózatba.

Egészségügyi programunk keretében kezdeményezéseimre 2009-ben szmogriadó rendeletet vezettünk be, amit utóbb megszigorítottunk.

Az agglomeráció és Budapest együttműködésében elkészült Budapest és környékének zajtérképe, s ennek alapján elkészül az intézkedési terv, amelynek végrehajtása során zajvédő falak építése, forgalomszervezési lépések, újabb tehergépjármű-forgalmi korlátozások várhatók.

2010-ben indítványoztam, hogy a XIX. és XX. kerületben élők nyugalma érdekében már idén épüljön meg 500 millió forintból az M5-ös autópálya Nagykőrösi úti bevezető szakasza zajvédelmi rendszerének II. üteme.

Egy zöld városnak a nagy infrastrukturális beruházások megvalósítását követően már nem a „csővégi” megoldások alkalmazása, a keletkező szennyezések ártalmatlanítása a legfontosabb feladata, hanem a megelőzés és az energiahatékonyság javítása. Ehhez szakmai partnereket is találtunk, amikor csatlakoztunk az Energiahatékony Önkormányzatok Szövetségéhez. Ráadásul Budapestnek már évek óta van olyan energetikai programja, amely a 2013-ig teljesítendő célokat kijelöli. Ezek a következők:

- A hőszigetelések javításával, a távfűtési energia lakásonkénti mérésével és szabályozhatóságával az összes budapesti energiafogyasztás legalább 10 százalékkal csökkenjen.
- A megújuló energiaforrások használata érje el az 5 százalékot.

A megindított energetikai programok esélyét jelentősen javítja a hasonló kormányzati program, így ezen a területen együttműködést kezdeményezünk.

Tervek:

2.1. Légtisztaság

Budapest legnagyobb környezeti terhelését – mind a légszennyezésben, mind a zajterhelésben – a közlekedés okozza, ezért minden fentebb tárgyalt, a közösségi közlekedést előnyben részesítő terv és intézkedés egyúttal környezetvédelmi hatású is, így a kiterjedt kötött pályás közlekedési rendszer fejlesztése is a Zöld Város Program megvalósításának egyik leghatásosabb eszköze.

A városfejlesztés komplex feladat: Budapest légtisztaságát szolgálja mindaz, amit

- a közlekedéssel foglalkozó fejezet a forgalomcsökkentés címszó alatt,
- az energiagazdálkodás című fejezet a megújuló energiák címszó alatt tárgyal.

A megújuló energiák és a légtisztaság összefüggését hajlamosak vagyunk a fosszilis energiahordozók csökkentésével azonosítani. Ez természetesen az egyik legfontosabb szempont, de a légtisztaság a szmogkeltő szennyeződésen túl az

elégséges oxigéntartalom szempontjából is vizsgálendő. A város egészére nézve meg kell teremteni az oxigén fogyasztásának és „termelésének” az egyensúlyát. Nagyon fontos légtisztasági szempontot diktál a város domborzata. A fejlesztési terv készítése során világossá kell tennünk, hogy a város szellőzését biztosító völgyvonulatokban nem emelhetők szélgátat eredményező építmények, és a magas házak engedélyezésekor kiemelt szempont lesz a környék átszellőzésének biztosítása.

2.2. Víz tisztaság

Egy zöld városban nemcsak a levegő tiszta, tiszták a folyók is. Ennek a letéteményese lesz az említett Élő Duna Projekt, Európa egyik legjelentősebb környezetvédelmi beruházása. Ennek eredményeként újra tiszta, élő folyó lesz a Duna, vize ismét alkalmas szabadidős és sport tevékenységekre Budapestenél, és a fővárostól délre eső folyószakaszon.

A kialakult helyzet szerint már „csak” a csapadékvíz és a fürdők termálvize folyik tisztítatlanul a Dunába.

- A csapadékvíz kezelése nemcsak víztisztasági, hanem az időjárás tanúsága szerint akár életvédelmi kérdés is lehet. Erre, különös tekintettel az agglomeráció legveszélyeztetettebb területeire, a városvezetésnek fel kell készülnie. Vizsgálni kell olyan tározókapacitás lehetőségét, amely technológiai, vagy tűzvédelmi célra hasznos vízkapacitást biztosíthatna.
- Különös és másfajta figyelmet érdemel a termálvíz kezelése. Itt egyrészt az elvesző hőenergia hasznosítása a feladat, másrészt vizsgálni kell a vízben oldott ásványi anyagok hatását az élővilágra, és az eredmények függvényében gondoskodni a tisztításról.

2.3. Zöld területek

A levegő minőségének védelme érdekében stratégiai fontosságú a várost határoló zöld gyűrű védelme, hisz már a privatizáció kezdetén közel 100 ezer hektárral csökkentek a város körüli zöld területek. Budapest belső kerületeiben átlagosan 4 négyzetméter közcélú zöldfelület jut egy főre, miközben a nemzetközi ajánlás 21 négyzetméter.

A városi levegő minőségének javításához, a szabadidő értelmes felhasználásához elengedhetetlen egy hosszabb távú Zöldfelületi program, ami többet jelent a 4 nagy városi park megújításánál. A Margitsziget rehabilitációja után a ma még elhanyagolt Népliget következik, aminek a felújításához az előkészületeket már megtettük – ezek érdekében módosult javaslatomra a főváros 2010-es költségvetése. Tervbe vesszük az Állatkerti krt. felújítását, a Szent István parkban rózsakert kialakítását és a Nehru park rekonstrukcióját – ezekre további 1 milliárd forintot költ a főváros. E beruházásokkal

párhuzamosan a már jóváhagyott kármentesítés befejezését követően a teljes Orczy kertet visszaadhatjuk a városlakóknak.

Ezekben a parkokban tömegsportpályákat is ki kell alakítani, hogy a sport mindenki számára karnyújtásnyira, ingyen is elérhetővé váljék. Szükség van a meglévő játszóterek felújítására, nyilvános WC-k, közutak elhelyezésére, a Városligetben gördeszkás játszótér kialakítására is.

A Városliget egy része a fiatalok parkjává válhatna. Itt uniós támogatással újul meg év végéig a műjégpálya és a városligeti tó, amely így télen-nyáron régi pompájában várja a turistákat és a sportolni vágyókat.

A látványos nagy munkák, a nagy parkok felújítása mellett elengedhetetlen a városi fasorok rekonstrukciója, új fasorok és sövények ültetése, különösen az útfelújítások és kerékpár utak építésének befejezése után. Nem elég azonban a jelenleginél lényegesen többet költeni a zöld területek bővítésére és pótlására, áldozni kell a folyamatos parkkarbantartásra, takarításra, parkőrök alkalmazására is.

El fogjuk végezni a lakótelepi zöld területek teljes megújítását, valódi parkká – közösségi térré alakítását, saját kutakból locsolórendszerek kiépítését, játszóterek kialakítását.

A városi erőfeszítések mellett eredményesnek ígérkezik a népesség körében a pályázat útján szervezett „zöld udvar” program zöld közösségi terek kialakítására, valamint az épületek erkélyein, homlokzatán megjelenő „városi kert program”.

2.4. Hulladékkezelés

A városban már több mint 900 különböző helyen vannak szelektív hulladékgyűjtő szigetek. A következő lépés, hogy kialakítjuk az otthoni szelektív hulladékgyűjtés feltételeit és megszervezzük a szelektív hulladék elszállítását is.

A már három kerületet érintő házi szelektív hulladékgyűjtési programot kiterjesztjük az összes régi építésű társasházra, és megoldást találunk a program bevezetésére a lakótelepeken is.

Minden külső kerületben nagykapacitású hulladékgyűjtő udvart létesítünk.

Az utóbbi években megindult a biogáz termelés is Budapesten: az Észak-pesti és a Dél-pesti Szennyvíztisztító Telepeken egy szabadalmaztatott berendezés szétválogatja és feldolgozza az élelmiszeripari hulladékokat s az éttermi ételmaradványokat, és a megtermelt biogázt kis erőművekben hasznosítja. A 3,5 milliárd Ft-os beruházás a szennyvíztisztító telepek energiaigényét szinte teljes egészében fedezi. Ezek sikerén felbuzdulva pedig egy újabb jelentős biogáz-

hasznosító projektet indít a Fővárosi Csatornázási Művek. Mivel ezek a törekvések egybecsengenek a főváros energiapolitikai célkitűzéseivel, fontos, hogy az FCSM minél nagyobb szerepet játszhasson a megújuló energiák részarányának növelésében.

A KÖZÖSSÉGI VÁROS

A szolidaritás, a biztonság, az esélyegyenlőség, az egymásra figyelés városa,
a polgárok és a városvezető koalícióján alapuló szabad társulások helye.
Intelligens város, amelyben intézményes biztosíték garantálja, hogy minden
demokrata, minden demokratikus közösség véleménye beépüljön a döntésekbe.

FŐPOLGÁRMESTERI PROGRAM – III. FEJEZET

Ott van szabadság, ahol a polgárok és közösségeik egymásra figyelve, egymás szempontjaira is tekintettel igyekeznek boldogulni, s ahol a városvezető is ezt szolgálja. Programom e része olyan Budapestet mutat be, amely a polgárok és a városvezető közötti koalíción alapuló, szabad társulások helye. Ez a város – a mi városunk – ettől prosperál, ettől fejlődik. Ettől jó itt városlakónak lenni, ettől jó itt vendégeskedni.

A közösségi város intelligens város, ahol a döntéshozatal átlátható, a közérdekű információk hozzáférhetőek, a városi infó-közösség működése erősíti, és befolyásoló tényezővé teszi a városlakók és közösségeik véleményét, beleszólási jogát a város alakításába.

Budapestnek szüksége van közösségekre. A legkisebbtől a legnagyobbig mindegyiknek fontos szerepe van egészséges működésében. A család a társadalom alapközössége, amely alapvetően befolyásolja az egyén biztonságát, kiteljesedését, a saját és az egész társadalom életét.

1. Közigazgatás

A közbizalom a demokrácia mércéje. A társadalom minden rétegének, minden egyes embernek – választási ciklusoktól és politikai szimpátiától függetlenül – hinnie kell a törvényességben, jogai és érdekei képviselésében.

A helyi demokrácia akkor működik jól, ha az önkormányzat és a választók kapcsolata közvetlen, az önkormányzat és intézményei átláthatóan működnek és egyenlő mércével mérik az állampolgárokat. A fejlett társadalmat az is jellemzi, hogy polgárainak lehetőségük van a politika befolyásolására, nem csak a választásokon, hanem a választások között is. Ha a demokratikus intézményrendszer gyenge vagy elérhetetlen a választók számára, csorbát szenved a demokrácia, s csökken a lakosság politika iránti bizalma.

Bár a főváros mindent megtesz saját hatáskörében és intézményrendszerében az esélyegyenlőség megerősítése érdekében, mégis sokan érzik úgy, hogy ügyeik intézése közben méltánytalanságok érik, és egyedül kell megküzdeniük olyan szervezetekkel, amelyek több információval, nagyobb apparátussal, pénzzel és hatalommal rendelkeznek.

1.1. Fővárosi szolgáltatási „ombudsman”

Ezért az információ monopóliumának feloldását és a hatékony érdekérvényesítést szolgáló új intézmény, a fővárosi szolgáltatási ombudsmanintézményét kívánom bevezetni. Irodájának jogi tanácsadás, jogsegélyszolgálat, tájékoztatás és a közszolgáltatási szerződés betartásának ellenőrzése lesz a feladata. Az országos ombudsmani intézményekhez hasonlóan, irányelveket határoz meg és ellenőrzi is azok végrehajtását, valamint belátása szerint, egyedi esetekben is eljár és ajánlást készít a panaszok

orvoslására. Ez abban segíti a fővárost, hogy ügyfélbaráttá váljanak az önkormányzat hatáskörébe tartozó szolgáltatások. Ugyancsak feladata lesz figyelemmel kísérni, hogy a fővárosi jogszabályalkotásban és különösen a végrehajtásban miként érvényesülnek az esélyegyenlőség, az egyenlő bánásmód szempontjai.

A városi szolgáltatási ombudsman évente legalább egyszer jelentést tesz a fővárosi közgyűlésnek, ebben beszámol tapasztalatairól, a javasolt irányelvekről és azok betartásáról.

Az ombudsman intézményének bevezetésétől azt várom, hogy csökken az ügyfelek, a fogyasztók kiszolgáltatottsága, a közszolgáltatásokat nyújtó cégek saját profitjuk mellett a közösség tagjainak érdekeit is szem előtt tartják.

1.2. Budapesti Információs Közháló létrehozása

A városi közösség saját érdekükben tenni akaró tagjai számára kommunikációs, koordinációs és együttműködési lehetőséget teremtő elektronikus rendszer a közháló, amely a tehetős polgároktól a hátrányos helyzetű rétegek alkotta közösségek tagjaiig mindenkinek azonos feltételekkel biztosítja az információkhoz való térítésmentes vagy olcsó hozzáférést.

Az elektronikus kommunikációs rendszereket, szolgáltatásokat az önkormányzatok, helyi közösségek, nonprofit szervezetek, egyházak, vállalkozások hozzák létre. A fővárosi önkormányzat feladata, hogy koordinálja, portálok kiépítésével összefogja a virtuális főváros kiépülését, továbbá, hogy 2010-re az oktatás, az egészségügy, a kultúra területén, majd 2010 után a közszolgáltatás és a szociális ügyek terén is virtuális városi közösség létrehozására is alkalmas interaktív információs részportálokat hozzon létre. Az oktatási portál és a virtuális budapesti oktatási közösséget teremtő „Én Iskolám” honlap már üzemel.

Budapest informatikai stratégiájának részeként kezdeményezem egy olyan budapesti infó-közösségi központ létesítését, amelyben legalább 100 informatikai hozzáférési pont (gép+internet) áll a fővárosi polgárok rendelkezésére.

A forgalmasabb közterületeken – együttműködve a Budapesti Közlekedési Vállalattal a metró, a magánszektorral a bevásárlóközpontok területén, továbbá a közhivatalokban – infó-pontokat létesítünk.

A Budapesti Infó Közháló kiépítésével lehetőség nyílik:

- önkormányzati statisztikák és adatbázisok nyilvánossá tételre;
- on-line véleménykérésre és szavazásokra;
- az összes közintézmény web oldalainak fokozatos integrációjára és elérhetőségének javítására;
- a hivatalokba, intézményekbe, az egészségügyi ellátórendszerbe történő on-line bejelentkezés feltételeinek megteremtésére;

- elektronikus ügyfélszolgálat kialakítására a fővárosban;
- a Budapest Kártya mintájára Budapest E (taj) kártya bevezetésére (rajta minden lelettel, zárójelentéssel stb.).

A hosszú távú cél:

- közösségi Infó-város kialakítása, vagyis a teljes elektronikus ügyintézés megteremtése, minden szolgáltatás esetén az EU-s ajánlások 4. szintjének elérése;
- a közterületi WIFI kiépítésével lehetőséget kívánok biztosítani az Internet meghatározott részének díjmentes elérésére – kerületi polgármesterként a II. kerület fejlesztésén dolgozva, a Mechwart-ligetben már kialakítottunk hasonlót; ott azóta is díjmentes wifi használatra van lehetőség;
- a lakosság és a vállalkozások számára az elektronikus ügyintézés lehetőségének biztosítása;
- a törvényi szabályozások adta kereteken belül a digitális aláírás gyakorlati használatának kialakítása, elfogadása a közigazgatási ügyintézésben.

1.3. „Civil a pályán”

Olyan demokratikusan működő önkormányzatot szeretnék, amely bevonja a polgárokat a döntés-előkészítésbe, hogy a választott önkormányzati testületek és döntéshozók a civil szervezetekkel való együttműködésben több információ birtokában, nagyobb társadalmi egyetértést élvezve legyenek képesek a fővárosi polgárok érdekeit szolgáló döntéseket hozni, ellenőrizni a döntések végrehajtását és lemérni azok hatását. Ez nem csupán tovább demokratizálja az önkormányzat működését, de javíthatja az önkormányzati feladatok ellátásának, működésének hatékonyságát is. A közvetlen demokrácia érvényesülése ugyanakkor e működés fokozottabb társadalmi ellenőrzésére is biztosíték.

Vallom, hogy a fővárosi – és kerületi – képviselők, tisztségviselők és testületek a helyi közhatalom megtestesítői, de nem kizárólagos letéteményesei. A civil szervezetekben megnyilvánuló lakossági aktivitás, társadalmi szolidaritás, az önkéntes munkát végző emberek tudása, tapasztalata, lokálpatrióta elkötelezettsége és felelősségérzete nélkülözhetetlen Budapest életében. Ezért olyan – az elektronikus lehetőségeket is kihasználó – kommunikációs csatornákat hozunk létre, amelyek élővé teszik a polgárok és szerveződések, valamint az önkormányzat közötti akadálymentes kapcsolatot. Ez a szolgáltató önkormányzat fejlesztésében is szerepet játszik, hiszen a polgárok egyszerűbben juthatnak hozzá a közcélú adatokhoz, s ezáltal erősödhet igényük a város működtetésében, a döntések előkészítésében való részvételre, a véleményezésre – megindulhat a közös gondolkodás közös dolgainkról.

Feladatomban tekintem, hogy további lehetőségeket biztosítsak a budapestieknek arra, hogy kiépítsék a maguk helyi közösségeit. A civil szervezetekkel való együttműködés alapja a partnerség, a nyilvánosság és a

részvételi demokrácia feltételeinek biztosítása. Ezt elősegítendő megfontolásra ajánlom, hogy a civil szervezeteket támogató helyi vállalatok adókedvezményben részesüljenek a fővárosi önkormányzattól. Továbbá a budapestieket érintő fontos ügyekben testületeket hozunk létre – a fiatalokkal és az idősekkel, a megváltozott munkaképességűekkel, a drogosokkal, a hajléktalanokkal, a szociális ügyekkel, az egészségüggyel, a környezetvédelemmel, a városfejlesztéssel és városüzemeltetéssel foglalkozó, valamint az oktatás, a kultúra és a sport területén működő – civil szervezetek bevonásával. Az együttműködés formája civil konzultációs testületek alapítása illetve fejlesztése, olyan ágazati-szakmai civil műhelyké, amelyeknek munkájába a civil szervezetek akkreditációs eljárás útján kapcsolódhatnak be. A fentiekén túl az önkormányzat döntéshozó testületeibe is kötelező lesz a civilek által delegált tagok bevonása, amit a bizottságok civil kvótája fog biztosítani.

A civil műhelyek működéséhez szükséges adminisztrációs és infrastrukturális feltételeket a főváros biztosítja.

A demokratikus hatalomgyakorlás része a decentralizáció. Az önkormányzat és a civil társadalom együttműködéséhez az is hozzátartozik, hogy az önkormányzat szívesen átruházza azokat a feladatokat, amelyeket a civil vagy a magánszervezetek jobban el tudnak látni. Városvezetőként ezt fogom támogatni.

1.4. A képviseleti és a konszenzuális demokrácia a városi életben

A klasszikus képviseleti demokrácia, a választási rendszer szerint – esetünkben négyévente – hatalmat, döntési jogokat ad a népesség bizalmát elnyerő politikusok kezébe. Ez a társadalmi lét nagyon sok területén jól bevált rendszer, ám a városfejlesztés területén meghökkentő eredményhez vezet. Gondoljuk meg, volt-e Budapest történetében annyi és oly sűrűn történő irányváltás a fejlesztési célokban, beruházásokban, mint a rendszerváltás óta. Világkiállítás, Nemzeti Színház itt és ott, olimpia, Kormányzati Negyed – csak példaként néhány, mindkét politikai oldalról és a teljesség igénye nélkül. Dilettáns lett volna minden ügy minden szereplője? Nem. Sőt, a tisztas szándék is aligha vitatható.

Tanulmányozzuk e tekintetben is az elődöket! Miért nem állították le a millenniumi kiállítás előkészületeit? Miért nem helyezték át a Duna-partra az Operát? Miért volt egy emberöltőn át érvényes a terv, ami mindezekről döntött? Mert a terv közmegegyezéssel született.

A városfejlesztési döntésekre nem alkalmas a képviseleti demokrácia. Itt más modellre, a konszenzuális demokrácia elvén működő tanácsra van szükség. Paritáselv alapján, kiegyensúlyozott képviselettel, valamennyi érdekelt – tehát a politikan túl a szakmák és a civilek – részvételével működő tanácsra. Igazi önkormányzatra, a politika önmérsékletére.

Elődeink nem voltak annyival jobbak nálunk, mint az eredményeik a mi eredményeinknél. „Csak” előre, a tervezés során kellett megegyezniük, ezt az intézmény törvényi alapja írta elő. Ezért volt nagyszerű intézmény a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa!* Ezért kezdeményezzük az ismételt törvényi megalapozását, s ezért örülünk politikai ellenfelünk hasonló céljainak.

2. Közrend, közbiztonság

A Budapesten élők biztonságérzete nem jó, aminek sok oka van. A legfontosabb talán az, hogy a város bizonyos pontjain, különösen az aluljárókban és egyes tereken koncentráltan jelennek meg a biztonságérzetünket veszélyeztető jelenségek: a feketekereskedelem, a zsebtolvajlás, a bandák, a koldulás stb. Programom egyik fő célkitűzése, hogy *Budapest Európa egyik legbiztonságosabb fővárosa legyen.* De ne csak statisztikákból kiolvashatóan, hanem a budapestiek és az ide látogató vendégek számára is egyértelmű, érzékelhető tény legyen. Ez komplex biztonsági program megalkotását teszi szükségessé, amelynek a köztisztaságra és a közbiztonságra hatással lévő szociális kérdések megoldása (gettósodás, hajléktalanok ügye, ifjúságvédelem) is része – ezekre a program esélyegyenlőséggel, szociális problémákkal foglalkozó fejezetében térek ki –, és része a közlekedésbiztonság fokozása is, amelynek célja elsősorban a bűnmegelőzés, a felvilágosítás és a megfelelő módon és eszközökkel való bűnüldözés.

2.1. Szolgáltató rendőrök, közösségi megbízottak

Kiindulópontunk szerint a védelem minden polgárt megillet. Célunk, hogy egyszerre növeljük a közösség biztonságát és biztonságérzetét. A közbiztonság felügyelete – az „ököljog” helyett és a társadalmi munkamegosztás nyomán – a jól képzett rendőrség feladata. Budapesten a rendet a polgárokkal együttműködő, szolgáltató rendőröknek kell biztosítaniuk. A rendőr és segítői, ezentúl hozzátartoznak majd a városképhez, s aluljáróőrök fogják vigyázni a város legfrekvenciáltabb pontjait, az aluljárókat.

Tettek:

Az elmúlt években 600 térfigyelő kamerát telepítettünk aluljárókba, terekre, forgalmas és kihaltabb utcákba. 6000 rendőr vigyázza a várost, és éjjel-nappal működő önkormányzati segélyhívó szolgálat áll rendelkezésünkre.

Minden erőfeszítés ellenére azonban még 600 rendőr hiányzik a városból. Ezért a fővárosi önkormányzat már eddig is szolgáltatási szerződést kötött a Budapesti Rendőrfőkapitánysággal a közbiztonság javítása érdekében.

A rendőröknek fokozottan kell ellenőrizniük az aluljárók, a buszsávok és a kerékpárutak használatát, a tehergépjárművek behajtási engedélyét, valamint segíteniük kell a nagyberuházások – különösen a Margit híd felújítása, a 4-es metró és a budai főgyűjtő építése, az útfelújítások – során a forgalomszervezést. A BRFK a térfigyelő rendszerek működtetésével vesz részt a bűnmegelőzésben. A közterületi akciókban szorosán együttműködik a Közterület-felügyelettel, közreműködik a főváros graffiti-mentesítési programjának végrehajtásában, a már graffiti-mentes helyeken pedig térfigyelő kamerákkal segíti a rongálások megelőzését.

Tervek:

Budapest rendőreinek újra láthatóknak kell lenniük! Ott kell lenniük a belvárosban és a lakótelepeken, hogy a rendőr ugyanúgy személyes ismerősünk legyen, mint a postás. Nem kell mást tenniük, mint figyelni, és ha szükséges, beavatkozni. Ha kell, a forgalom irányítását kell megoldaniuk, ha kell, a közbiztonságot fenyegető tettek elkövetését kell megakadályozniuk, vagy a tettesekkel szemben kell eljárniuk. Meggyőződésem, hogy a közrend megerősítése nemcsak pénz, hanem szabályozás és mentalitás kérdése is. A polgárok és a polgárbarát szolgáltató rendőrség együttműködésének kérdése.

A megkezdett együttműködés szellemében további együttműködési formákat kezdeményezünk.

A budapestiek biztonságérzete akkor javulhat igazán, ha a rendőr jelen van a lakókörnyezetükben. Ezt a mindenütt látható, kezdeményező és beavatkozó szolgálatot a közösségi megbízott láthatja el, akinek a szerepe elsősorban a megelőzés. Ezt a feladatot olyan huzamos ideig ugyanazon kerületrészen dolgozó rendőr látja majd el, aki ismeri az ott élők szokásait és problémáit – ő az adott terület rendjének bástyája.

A kapitányságok és a polgárok között ő lesz a bizalmi kapocs, akihez bátran fordulhat bárki, képzett, aktív, könnyen megtalálható, mindig elérhető, és folyamatosan jelen van, látható – ebben az esetben a közösség megbízik benne, s így együttműködik a rendőrséggel.

A hiányzó rendőrök utánpótlásának biztosítása érdekében ebben az évben már 50 százalékkal növekedett a rendészeti szakközépiskolások száma, de szükség van arra is, hogy ez a tendencia folytatódjék. Ennek érdekében ösztöndíjjal növeljük a rendőrtiszti szakközépiskola vonzerejét s ezzel hallgatóinak számát.

2.2. Más szolgálatok a biztonságért – koordináció

A közbiztonságban fontos szerep hárul más szolgálatokra is.

A polgárőrség támogatása már eddig is prioritás volt. Ezt a támogatást tovább kívánom növelni, mert meggyőződésem, hogy az öntevékeny polgároknak a

polgárbarát, szolgáltató rendőrséggel való együttműködése jelentősen javíthatja a főváros rendjét, biztonságát, komoly része lehet a bűnmegelőzésben.

Jelentősen bővült még a Közterület-felügyelet jogköre. Az eddigieknél jóval több jogosítvány illeti meg a közterület rendjének és tisztaságának védelmében, valamint a bűnmegelőzésben. Tavaly óta a felügyelet közbiztonsági, illetve bűnmegelőzési célból kamerát helyezhet el és felvételt készíthet, s ezek felhasználhatók büncselekmény vagy szabálysértés miatt indított eljárás során. A közterület-felügyelő a szabálytalanul parkoló, a forgalom biztonságát vagy a közbiztonságot veszélyeztető járművet elszállíttathatja, saját testi épségét veszélyeztető támadás esetén kényszerítő eszközt alkalmazhat, és azt a személyt, aki személyazonosságát nem igazolja, előállíthatja.

A közbiztonság megerősítése érdekében ez év végéig az *Út a munkához program* segítségével több közterület-felügyelőt alkalmazunk.

A feladatuk széles körű lehet:

- A közvagyron helyben található tárgyainak (parkok, játszóterek, középületek, utcabútorok stb.) védelmében való közreműködés.
- Az önkormányzati rendeletek betartásának, illetve betartatásának, a bűnmegelőzési, tűzvédelmi, köztisztasági, településrendészeti célkitűzések megvalósításának támogatása.
- A településen tartott rendezvények esetében közreműködés a rend fenntartásában és a forgalomirányításban.
- Természeti csapás, baleset, káreset, műszaki meghibásodás, egyéb veszélyhelyzet bekövetkeztekor közreműködés az összehangolt segítségnyújtásban, az élet- és vagyonmentésben, a helyreállítási munkálatokban és a rend helyreállításában.

A közrendet tovább erősíti, ha az egyes rendészeti és közterület felügyeleti szervezetek együttműködve lépnek fel a rendbontás minden formája ellen. Azaz az állami rendőrségnek, a helyi, közösségi rendészetnek, a polgárőröknek és a kibővített jogkörökkel rendelkező közterület-felügyelőknek egymást segítve kell működniük. Ebbe az integrált biztonsági rendszerbe még beletartozhat a közös vagyon-, személy- és katasztrófavédelem is. A közbiztonság javítása érdekében tehát *a város biztosítja a rendőrség, a polgárőrség, a közterület-felügyelők, a közösségi megbízottak koordinált együttműködését, közös járőrszolgálatuk megszervezését.*

2.3. Technikai feltételek

Rendkívül kedvezőek a tapasztalatok a térfigyelő-kamera rendszerekkel. Ahol a kamerák megjelennek, ott csökken a bűnözés, a térfigyelő kamerákkal védett lakó- és közterületek biztonságossá válnak. Éppen ezért nagyon fontosnak tartom és kezdeményezni fogom a térfigyelő rendszerek egységesítését. Továbbá feltett szándékom, hogy a polgárok javainak megóvása érdekében –

külön díjazás ellenében –, a magánszemélyek, civil közösségek és gazdasági társaságok által létesített térfigyelő rendszereknek a rendőrségi rendszerhez való kapcsolását is lehetővé tesszük.

3. Szociálpolitika

A közösségi város méltányosságot biztosító, befogadó város, az esélyegyenlőség, az egymásra figyelés városa.

A gyengék, elesettek, a munkából kiesők vagy a hátrányos helyzetűek segítése közösségi érdek. Erős közösségekben mások fogyatékoságaival, gyengébb adottságaival, az emberi gyengeségekkel csak akkor és úgy foglalkoznak, ha meg akarják oldani az azokból eredő problémákat, ha enyhíteni akarják a következményeket, egyébként az élet természetes velejáróinak tekintik ezeket.

Egy város szociálpolitikájának kialakításakor sokféle gyengeséggel, de egyúttal sokféle erősséggel is számolni kell. A munkában, bérezésben gyakran hátrányba kerülő nők, az idősebb munkavállalók, a romák, a fogyatékosok, a súlyos betegek, a sok gyermekesek, az egyedülállók, vagy gyermeküket egyedül nevelők sokan vannak, de azok sincsenek kevesen, akik szakértőként dolgoznak a problémák megoldásán. Az önkormányzatnak ma van hová fordulnia, ha hatékony szociálpolitikát szeretne érvényesíteni. Legfőbb feladata annak számon tartása, hogy mely területeken szorulnak segítségre a budapestiek, és hogy jó kooperációval hogyan lehet erősíteni a rászorulókat támogatását, az irántuk megnyilvánuló szolidaritást.

3.1. Jogi és elvi háttér

A kormány és a helyi önkormányzat számára az Önkormányzati Szociális Charta fogalmazza meg azokat az alapelveket, amelyek túlmutatnak a jogszabályi–intézményi kereteken, s érvényesítésük hatékonyabbá teheti a helyi szociálpolitikát. A Chartához folyamatosan csatlakoznak a vidéki és fővárosi önkormányzatok – fontos feladat a Charta szellemének fenntartása, megújítása. Az önkormányzatok munkáját a szociálpolitika terén ugyanaz a két fogalom határozza meg, mint az intézményekét: esélyegyenlőség és megújulás.

3.1. Egyenlő esélyek az oktatásban

A 15–29 éves fiatalok életének jelentős fejleménye az oktatás expanziója. A fiatalok egyre növekvő arányban, egyre hosszabb ideig vesznek részt az iskolai képzésben.

Hazánkban, különösen Budapesten már nem növekszik a középiskolai oktatásban részt vevők aránya, de nagyon differenciáltak a lehetőségek. A településszerkezet és a társadalmi státusz mentén igen nagy különbségek tapasztalhatók.

A felsőfokú képzés expanziója is lassul, de a beiskolázható népesség létszámán belül az arány igen magas.

Az eredmények mellett figyelniük kell arra, hogy nem csökken az alacsony iskolázottságú fiatalok aránya. A növekvő különbség feszültségek forrása, de főleg az életesélyeket rontja.

A közoktatásban ma is az egyik legnagyobb probléma, hogy szegregációs és szelekciós mechanizmusok működnek, amelyek korlátozzák az egyenlő hozzáférést a minőségi oktatáshoz, és elmélyíthetik a társadalmi különbségeket. A jelenség gyengíti a városi társadalom kohézióját és rontja Budapest versenyképességét. A fővárosnak éppen ezért kiemelt érdeke az egyenlő esélyek biztosítása a közoktatási rendszerben, és az esélyegyenlőség erősítése.

A Fővárosi Közgyűlés 2008. decemberi ülésén fogadta el a *Fővárosi Közoktatási Esélyegyenlőségi Programot*, melynek jegyében a kerületi önkormányzatoknak önálló intézkedési terveket kell kidolgozniuk a gyerekek esélyeinek biztosítására. Emellett a különféle pályázatok elbírálásánál (az előírt feltételek megléte esetén) előnyben kell részesíteniük azt a közoktatási intézményt fenntartó társulást, amelynek illetékességi területén a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók aránya az összes gyermekhez viszonyítva eléri a 25 százalékot.

Az esélyek egyenlőségének megteremtésében az oktatás terén mindenekelőtt az Oktatás c. alfejezetben említett felzárkóztató programok támogatását tartom kiemelt feladatunknak.

Külön figyelmet érdemel egy-egy évfolyamon belül a közép- és felsőfokú oktatás aránya, különös tekintettel a szakmunkás utánpótlás biztosítására.

A politika természetesen nem avatkozhat be a fiatalok pályaválasztásába, de köteles a megfelelő arányok kialakulásának – legalább – a lehetőségét biztosítani, amit a TISZK-ek (Térségi Integrált Szakképző Központok) kínálata teremt meg.

3.3. A munkaügyi gondokkal küszködők segítése

A *Társadalmi Befogadás Lokális Program* keretén belül dolgozik a Fővárosi Esélyegyenlőségi Módszertani Iroda (a Fővárosi Közhasznú Foglalkoztatási Szolgálat Kht. szervezeti egységként). Az intézmény 1996 óta működik, és különféle programokkal, átképző kurzusokkal, a munkaerőpiacon is hasznosítható ismeretek megszerzésének lehetőségeivel segíti a munkaerőként hátrányos helyzetű fővárosiakat. Az önkormányzatnak továbbra is fontos feladata az Iroda munkájának erősítése.

Gondot jelent, hogy a fogyatékkal élők számára nagyon alacsony a munkahely-kínálat, s a meglévő foglalkoztatási lehetőségek jórészt lélekölő, mechanikus munkákat jelentenek. Az arányok rosszak. Míg az EU országokban a fogyatékkal élők átlag 40százaléka dolgozik, Magyarországon csak 9 százalék (2009-ben

34 ezer ember). Az önkormányzat sokat tehet azért, hogy a fogyatékkal élők visszakaphassák az önbecsülésüket, megtalálják a munka világának azokat a területeit, amelyeken képességeiknek megfelelő, saját maguk számára is értékteremtő munkát végezhetnek, s kikerülhetnek a segélyezettek köréből.

Támogatok minden olyan kezdeményezést, amely gyorsítja a fogyatékkal élők munkába állását. Helyiségek kedvezményes bérbeadásával, a fogyatékkal élőket foglalkoztató vállalatok segítségével, megfelelő pályázatok kiírásával egyaránt tehetünk azért, hogy minél többen tudjanak a számukra megfelelő munkahelyeken dolgozni. Céljainkat segítheti a Fogyatékosok Esélye Közalapítvánnyal és a Fővárosi Szolidaritási Alappal való együttműködés is.

3.2. Hátralekosok és hajléktalanok a nagyvárosban

a.) Budapesti díjhátralekosok

Budapesten számos háztartásban nehézséget okoz a közüzemi számlák kifizetése, különösen azokban a panellakásokban, ahol a fogyasztást nem lehet szabályozni. Csak részben oldja meg a kérdést az egyéni mérők felszerelése, mivel a társasházak fogyasztásánál kollektív az anyagi felelősség, a díjfizetés egyetemesen terheli az összes lakót.

A leginkább érintett társadalmi rétegek a munkanélküliségtől sújtott családok, a megváltozott munkaképességűek és a minimál nyugdíjból élő idős emberek tízezrei, akiknek a lakhatási költség aránytalanul nagy terhet jelent. A szociálisan rászorulókat a főváros díjkompenzációval segíti, ami a távhő-, víz-, csatorna- és szemétszállítási díjakhoz részlegesen és folyamatosan nyújtott támogatást, valamint évente egyszer a téli rezsiköltség részbeni kompenzációját jelenti. Segítség a Hálózat a Budapesti Díjfizetőkért és Díjhátralekosokért Alapítványon keresztül igényelhető hozzájárulás, melynek keretében a szervezet, együttműködve a közüzemi vállalatokkal, 50-60 ezer család és egyedülálló kisnyugdíjas részére közel 1,5 milliárd forintot biztosít. Külön kompenzációt nyújt az arra rászorulóknak a Főtáv a távhőszolgáltatás díjának mérséklésére.

Annak érdekében, hogy csökkenjen azok száma, akik pusztán szerény jövedelmük miatt nem képesek közüzemi számláikat kifizetni, differenciálásra lenne szükség az egyéni rászorultságtól függően. Különbséget kell tenni a fizetni akarók, de nem tudók és a szándékosan nem fizetők között. Bizonyos esetekben megemelt, akár 100 százalékos közelítő támogatás is indokolt lehet, hiszen ez a megoldás a szolidaritáson túl pénzben is kifejezhető hasznot is jelent. Jóval kevesebbe kerül ez a fővárosnak, mint a hajléktalan családok intézményes ellátása, az egészségügyi és közbiztonsági problémák kezelése stb. Nem beszélve azokról a további problémákról, amelyeket a hajléktalanná válók munkaerőpiacról való kiszorulása okoz.

A jövőben erőforrásokat kell mozgósítani annak érdekében, hogy az adósságkezelő programba bevont lakosok nagyobb összegű adósság esetén is kaphassanak részletfizetési lehetőséget, hosszabb futamidővel, ha lakhatásuk veszélybe kerül (például jelentős adóssággal terhelt lakások öröklése esetén). Elképzelésem szerint a bajba jutott családok rehabilitációját a lakhatásuk elvesztése előtt, preventív módon kell megszervezni, ideértve képzésüket, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásukat, lakhatási költségeik átmeneti biztosítását.

Olyan információs hálózatot kell a fővárosi szolgáltatóknak kiépíteni, amely időben és prevenciós céllal értesíti a szociális ellátó rendszer intézményeit. A szociális szakembereknek ezáltal lehetőségük lesz arra, hogy felkeressék a bajba jutott családokat, és a nehézségeket – a családdal együttműködve, azok erőforrásait mozgósítva – még a kezdeti szakaszban kezeljék.

Fontos lenne a díjhátralékos családok munkanélküli tagjainak intenzív bevonása a Fővárosi Közmunka Programba, illetve további, a munkaerőpiacra való visszakerülést szolgáló programba.

b.) Hajléktalanok

Ma Budapesten kb. húszezer ember él fedél nélkül. Az utcán élők, illetve a rászorulóknak számára a Menhely Alapítvány diszpécser szolgálata naponta 2-3 ezer embernek oszt meleg ételt az utcán.

Négy intézmény biztosít szállást: a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei, a Magyar Vöröskereszt, a Menhely Alapítvány és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat budapesti központja. A tapasztalatok szerint azonban a szálló igénybe vétele csak részleges megoldás – a szállók többnyire konzerválják a hajléktalanság problémáját, ha nem kapcsolódnak össze a reintegrációt szolgáló lehetőségekkel, hálózatokkal. A szállók lakói ugyan jobb helyzetben vannak, mint utcán élő társaik, de visszafordíthatatlanul bennragadhatnak a szállói létbe.

A helyzet, a hajléktalanságba sodródott emberek megértésén és segítésén túl feladatunknak tekintem, hogy csökkentsük a közterek életvitelszerű használatának folyamatos gyakorlatát.

A kiterjedt gondoskodás mellett fontos kijelentenünk: senki sem sajátíthatja ki a köztereket. A hajléktalan ellátással foglalkozó szakemberek által megfogalmazott elvek szerint be kell vezetni a zéró-tolerancia elvét, ami azt jelenti, hogy senki sem kockáztathatja életét, egészségét a közterületeken, nem jelenthet veszélyt másokra és önmagára. A felsorolt esetekben az ellátó rendszerben dolgozó szakembereknek joguk van beavatkozni, akár az ellátásra szoruló akarata ellenére is.

Itt kell megemlíteni, hogy számomra a hajléktalanság megelőzése és a hajléktalanságból való kivezetés, a perifériára szorultak visszaintegrálása a prioritás, nem pedig a hagyományos értelemben vett hajléktalan-ellátás.

A megoldás érdekében – a svéd modell szerint – két irányba kívánok azonnali lépéseket tenni:

– Olyan intézményeket és szervezeteket támogatok, amelyek képesek az elesetteket visszasegíteni az önálló élethez. Mindenekelőtt a működő mentori programokat kell jól szervezett, átgondolt, strukturált, az egész ellátórendszert átfogó rendszerré tenni, amely meghatározott időtartamban egyedi, személyre szabott megoldásokat keres minden hajléktalannak, aki együttműködik az ellátást végző intézményekkel, és motivált egy új, sikeresebb életszakasz elkezdésére. Az utógondozásnak ez a formája egyelőre nem általános gyakorlat, de általánossá kell tenni. Ezt kívánja a szolidaritás és ez a gazdasági érdek is.

– A hajléktalanná válás mögött feszülő, sokféle ok közül kettőt említek, amelyekkel kapcsolatban lépéseket kívánok tenni.

A lakások privatizációja után nem alakult ki a bérlakások piaca, és alig épülnek szociális lakások. Az önkormányzatnak kiemelt feladata a szociális lakás-építések támogatása, föllendítése és a bérlakás-piac kialakulásának inspirálása.

A munkát találók számára átmeneti szállókra van szükség, az önmagukat eltartók pedig határozott időre bérlakásokba költözhetnek, amelyeket egyéni elbírálás alapján lakbértámogatással vehetnének igénybe.

Jelentős probléma, hogy a pszichiátriai betegek illetve a szenvedélybetegek, akik állapotuk miatt nem képesek valódi érdeküknek megfelelő döntéseket hozni, nem juthatnak hozzá a szükséges ellátási formákhoz, mert rossz mentális állapotuk ellenére nekik maguknak kellene igényelniük az ellátást.

3.3. Mentális-pszichés segítségnyújtás

Egyre több ember kerül súlyos mentális állapotba, melyben egyedül már nem képes sem felismerni, sem feldolgozni pszichés sérüléseit. Így nem tudja fölépíteni önálló, felnőtt életét: házassága, karrierje összeomlik, különböző szerek vagy szokások függésébe kerül, hajléktalanná válik stb. Az egészségügy, de a magánszektor is sokféle intézménnyel segíti a pszichés gondokkal, betegségekkel küszködőket, ugyanakkor hiányzik egy olyan központi intézmény, amely a kevésbé súlyos, vagy pszichológust-pszichiátert nem feltétlenül igénylő esetekben is adhat segítséget. Ennek érdekében célszerű egy olyan Mentális Segítő Központot felállítani, amelyben sokféle, inkább a kisközösségek segítő erejét felhasználó módszerrel gyógyítják az ezt igénylőket.

3.4. Időspolitika

A nagyvárosi lét sajátos velejárója az egyre nagyobb izoláció, a szomszédsági kapcsolatok lazulása, elsorvadása. A régi kapcsolati formákat egyre kevésbé lehet visszaállítani, célszerűbb újfajta, a nagyvárosi életmódnak megfelelő hálózatokat kiépíteni. E hálózatok közül különösen fontosak az időseket és betegeket segítő rendszerek.

Budapest idősödő város, s egyre többen kerülnek életútjuk azon szakaszába, amikor a legtöbb tapasztalattal rendelkeznek ugyan, de az elszigeteltség, a lehetőségek hiánya miatt ez nem hasznosul. Az önkormányzat támogat minden olyan kezdeményezést, amely elősegíti, hogy az idősebbek szaktudása, aktivitása bármely kisebb-nagyobb közösség hasznára legyen. Fontos szerepet játszanak ebben az nyelvtanfolyamok, valamint a számítástechnikai, internet-használatra oktató tanfolyamok.

Tervet kell készítenünk az időskorúak boldogulását, életminőségének javítását szolgáló szellemi és tárgyi infrastrukturális fejlesztésekről. Ebbe a munkába a szokottnál intenzívebben és aktivitásukat elősegítve kell bevonni az életútjuk ezen szakaszában lévő fővárosi polgárokat.

Szükség van az időseket (elsősorban mindennapi életüket, az aktivitásukat bizonyos fokon elősegítő) támogató hálózat kiépítésére, a meglévő bentlakásos jellegű létesítmények fenntartása, az ellátás színvonalának fejlesztése mellett.

Egy ilyen rendszer már kiépült. Az erre rászoruló idős, beteg és fogyatékos emberek életvitelét könnyítő házi ápolási rendszert, melynek az ápolási-ellátó szolgálat és a műszeres jelzőrendszer használata egyaránt része, már most is támogatják az önkormányzatok, de bővíteni kell a kapacitást, és törekedni fogok arra, hogy egyetlen rászoruló se maradjon ki a rendszerből azért, mert nem tudja megfizetni az árát.

3.5. *Fővárosi Szívességbank*

Mindannyian ismerjük azt a helyzetet, amikor átugrik a szomszéd és tömítést tesz a csöpögő csapra, vagy kölcsön adja a varrógépét, hogy felhajtsuk a túl hosszú szoknyát, illetve amikor egy barát segít leszedni az almát, a szőlőt, az unokahúg vigyáz a gyerekekre, miközben munka után elhozzuk a boltból a nagypapa számára, amit a segítő elfelejtett. Szívességek, kisebb-nagyobb tettek, amiket jószándékúan, önzetlenül teszünk egymásért.

Kisebb közösségekben természetes a segítség, de egyre kevesebb helyen működnek ilyen közösségek. Az internet ugyanakkor kitűnő lehetőséget kínál arra, hogy újfajta hálózatokat hozzunk létre. Kanadából indult az a kezdeményezés, amelyben kisebb, kaláka-típusú, speciálisan ellenőrzött közösségek alakulnak, és pontozásos rendszert alkalmazva nyújtanak egymásnak segítséget. A rendszer neve „szívességbank”, melynek alapján – a már működő magánszerveződés mellett – létre kívánom hozni a *Budapesti Szívességbankot*.

A Szívességbank fenntartásához egy szervező csoportnak kell működnie, amely kézben tartja a tranzakciókat, a pontban mért elszámolásokat (a szokások szerint egy óra munka egyenlő egy ponttal) és a tagfelvételeket is.

A bankból az internettel nem rendelkezőknek sem kell kimaradniuk: őket „brókerek” segítik a hálózat igénybe vételében.

A Szívességbank működése révén minden budapesti polgárnak lehetősége nyílik arra, hogy termékeit, szolgáltatásait mások rendelkezésére bocsássa, illetve hogy használja a mások által kínált szolgáltatásokat és termékeket.

Így olyan budapestiek is találkozhatnak egymással, akik egyébként nem is tudnának arról, hogy a másik milyen képességekkel, termékekkel rendelkezik.

A Szívességbankban értelemszerűen nincs kamat és nincs infláció, nincs THM, és a szerződésekben nincsenek apró betűs részletek. Itt nem forog pénz: a bankon keresztül kapott termékekért és szolgáltatásokért nem pénzzel, hanem visszontszívességgel, vagy termékkel lehet és kell „fizetni”.

3.6. Romák a nagyvárosban

A régóta működő roma szervezetekkel és önkormányzatokkal együtt önálló, fővárosi roma politika kimunkálását kezdeményezem, önálló szakfejezetekkel. Ezen belül ki kell dolgozni:

- a roma egészségügy, szociálpolitika,
- a roma oktatási programok,
- a roma értelmiség,
- a roma foglalkoztatás a városgazdálkodásban,
- a roma kultúra kérdéskörének specifikus megfontolásait, tennivalóit.

a.) Lakáshelyzet

Budapesten 1980-ig megszűntek a hagyományos cigánytelepek, viszont a „lépcsőzetesség elvének” gyakorlásával a romák általában kicsi, komfort nélküli lakásokhoz jutottak a pusztuló régi városnegyedekben. Ez a lakáspolitikai felgyorsította e belső városrészek gettósodási folyamatát. A város területén még a mai napig is nyilvántartunk felszámolásra érett építményeket és területeket.

Városvezetőként lehetőséget kívánok nyújtani a roma polgárosodás kiteljesítésére. Városfejlesztési programok keretében lehetővé teszem a „Dzsumbuj”, a Hős utca és a Bihari úti telepek rehabilitációját.

Külön figyelmet és városszerkezeti beavatkozást igényel, hogy a városi szövetben a gettósodás által leginkább veszélyeztetett terület a Nagykörúton kívüli, sűrűn lakott városrész.

b.) Iskolázottság, munka

A fővárosi roma lakosság minden mutatója jobb ugyan az országos roma átlagnál, de jelentősen rosszabb a teljes népesség átlagánál. Becslések szerint jelenleg 90 % az általános iskolai végzettséggel és 20 százalék az érettségivel, illetve diplomával rendelkezők aránya. Örvendetes, hogy ez a tendencia folyamatosan javul. A munkaképes korú roma férfiak foglalkoztatottsága 60 százalékos, de sokan dolgoznak a szürke-, illetve a feketegazdaságban. A nők több mint felének nincs „hivatalos munkája”.

Bár az ország más tájain élő sorstársaik átlagánál jobb, de a budapesti átlagnál lényegesen rosszabb életkörülmények között él a roma lakosság, jobbra szegregálódó városrészekben.

A *romák integrációjának* erősítésében alapvető szerepet kap az óvoda és az iskola. Ezzel kapcsolatban tudatosítani kell, hogy a romák iskolai lemorzsolódásának nem kis mértékben oka az oktatási rendszer rugalmatlansága és a romákat rendszeresen megalázottságba, kirekesztettségbe sodró lenéző többségi mentalitás és magatartás. Ezt csak komplex, a pedagógusokat is aktivizáló módszerekkel lehet feloldani.

A „cigánymentes” iskola, vagy a „cigány iskola spontán kialakulása” névvel illetett, kifejezetten diszkriminatív jelenséget nem hagyhatjuk tovább érvényesülni: a származás szerinti elkülönítés kontraproduktív, nem megoldás. Csoportokat csak a képességekhez vagy a tudásszintekhez illő szempontból célszerű elkülöníteni.

Céлом a *roma gyerekek minél szélesebb körű bevonása a felzárkóztató és az oktatási esélyeket kiegyenlítő tanoda-programokba*. Támogatom az erre irányuló régi és új elképzeléseket, mint például a már sikeresen működő VIII. és IX. kerületi kezdeményezéseket, vagy a Roma Polgárjogi Alapítvány Romaversitas programját. Utóbbi, a 2001 óta önálló alapítványként működő Láthatatlan Kollégium célja, hogy segítse a felsőoktatásban tanuló, kiemelkedően tehetséges roma hallgatók kiegészítő képzését, differenciáltabb tanulását. Az önkormányzat ösztöndíjakkal, pályázatokkal segítheti ezt a munkát.

Új kezdeményezés a roma gyakornoki program, amely a pályakezdő roma értelmiségi fiatalok szakmai előmenetelének támogatásához ad célzott segítséget, a Norvég Alap pályázati forrásának mozgósításával. Ezt tovább bővítjük úgy, hogy mind a közszolgáltatások hiányszakmaiban, mind a romákkal kapcsolatba kerülő fővárosi intézményekben ösztönözni fogjuk a roma származású fiatalok foglalkoztatását.

Az alacsony iskolai végzettségű és inaktív romák munkához juttatásában szerepet kaphatnak azok a városgazdálkodási közüzemek, amelyeknél korábban alkalmazásban voltak, de ahonnan a technológiai fejlődés következtében túlnyomó részben kiszorultak. A közterület-fenntartás, útkarbantartás, pályafenntartás, csatornázás, hulladékgazdálkodás, kéményseprés stb. azonban ma is munkát adhatnak sokuknak, hisz a város folyamatos karbantartása fontos feladatunk. Ezért akár piaci körülmények között, akár közmunkásként is lehetőséget biztosítunk arra, hogy ezekben a városlakók számára fontos szolgáltatásokban ismét nagy számban kapjanak munkát. Erre már ebben az évben is 680 millió forint pluszforrást biztosítunk.

Az önálló vállalkozások megindításában a képzetlenség mellett a tőkehiány is meggátolja a roma lakosság zömét. Támogatok minden olyan kezdeményezést, amely kedvezményes hitelekhez juttatja a vállalkozásokra képes romákat.

A főváros nagy vonzerőt gyakorol a romákra, elsősorban azért, mert a fővárosi roma lakosság integrációjának, polgárosodásának folyamata jóval erősebb, mint a vidéki településeken. Itt könnyebben találnak munkát, és a lakáskörülményeik is jobbak. Emellett itt a legerősebb a roma értelmiség – az ő segítségüket szeretném igénybe venni a program kialakításában, amelynek két legfontosabb célkitűzése: erősíteni a roma népesség igényét, nyitottságát a külvilág, a hasznos tudás iránt, ugyanakkor minden módon gyengíteni az előítéletek és rossz beidegződések rendszerét a többségi társadalomban.

c.) Egészségügy

Az egy főre jutó jövedelem mértékét becsülő adatok sajátos megfontolásokat igényelnek a roma lakosságot érintően az egészségügy terén is.

Felmérések tanúsítják, hogy a gyógyszerekre a legszegényebb roma családokban is költenek, ha a helyzet úgy kívánja. Ugyanakkor az egészségügyi ellátáshoz kapcsolódó költségek aránytalanul nagy terhet jelentenek számukra. A probléma kezelésére hatékonyabb támogatási módokat fogok találni.

A mélyszegénység jelenléte speciális, célzott szűrő intézkedéseket is igényelhet a cukorbetegség, a TBC és egyes rákos megbetegedések megelőzése érdekében. A gyakoribb társadalmi frusztráció pedig a magas vérnyomás és a depresszió szűrését igényli, célzott formában.

d.) A kultúra és a művészet, mint integráló erő

A roma identitás fenntartásában, de az együttélés harmonizálásában is felbecsülhetetlen jelentősége van a romák kulturális szerepének. Hiánypótló lesz a Fővárosi Roma Oktatási és Kulturális Központ működése, amelynek építésébe belefogtunk, s amelynek fontos feladata a roma kultúra és hagyomány fölmutatása a roma és nem roma közönségnek, valamint felzárkóztatási-oktatási, programok indítása – egy fajta művelődési centrumként való működtetése.

A jól ismert fesztiválok, rendezvények képesek a leginkább bemutatni mindazt, amit a romák a magyar kultúrához eddig hoztattak és ma is hozzátesznek, ezért fontos, hogy már most egyre több olyan hely létezik, amely művészeik, alkotásaik számára is biztosítják a megmutatkozás lehetőségét.

Fontos, hogy ma már nemcsak a kávéházi – a népzene-től távol eső – szórakoztatózene, hanem az eredeti cigány folklór is ismert és népszerű, főként a fiatalok körében. A világzene térhódítása folytán az A38-as hajó, a Trafó Kortárs Művészetek Háza, a Budai Fonó, a West Balkán (stb.) programjaiban rendszeresen telt házas rendezvényeken jelennek meg a cigány folklór zenekarok és a Sziget Fesztivál nemzetközi vendégserege, vagy a Művészetek Palotájának közönsége is lelkesen ünnepli a cigány együtteseket. A zenei mainstreamben való jelenlétüket tovább kell erősíteni.

A művészet nyelve univerzális: egy vidám, egy nosztalgikus vagy egy emelkedett dallam a világon mindenütt vidám, nosztalgikus vagy emelkedett hangulatot fog előidézni. Ez az érzelmi közösség segíthet, hogy az emberek fölismerjék egymásban azt, ami összeköti őket.

Célom, hogy minél több lehetőséget biztosítsak ezekhez a fölismerésekhez, hiszen ezzel az identitáserősítésen túl, a romák elleni előítéletek lebontását szolgálom.

A JÖVŐ VÁROSA

Tradícióira büszke, jövőt építő város, az ország fejlődésének motorja, ahol harmonikusan illeszkednek egymáshoz a múlt értékei és a jövő befektetései, az életminőség javítását és a fejlődést, fejlesztést szolgáló programok, intézkedések. Polgárai magától értetődően részesei alakításának.

FŐPOLGÁRMESTERI PROGRAM –IV. FEJEZET

A szabadság városa a jövő városa, mely tiszteli nemes tradícióit, védi örökségét, de nem csupán múltjából táplálkozik. Azaz: vigyáz meglévő természeti, morfológiai, kulturális, műszaki és esztétikai értékeire – különös tekintettel gazdag nemzetiségi kultúrájára –, ugyanakkor biztosítja a fejlődés lehetőségét.

A jövő városában akkor érezzük magunkat igazán szabadnak, ha megbízhatóan és kiszámíthatóan fejlődik a környezetünk, és magától értetődően részesei lehetünk lakóhelyünk alakításának. Programom e részének alapvetése: a sikeres Budapest kulcsa az életminőség és a fejlődés egyensúlya. Az új baloldali politika nem csupán utakról, terekről, közlekedésről, építészetről, infrastruktúráról szól. Az új fejlesztések tervezésénél az életminőség javításának minél magasabb foka az elérendő cél, ide értve az életminőség objektív (anyagi, infrastrukturális) és szubjektív (komfortérzés, biztonságérzet) vonatkozását.

Feladatomban tekintem tehát – az életminőség javításának feltételét szolgáló – komplex városirányítási rendszer kialakítását és működtetését.

1. A fővárosi gazdaság fejlesztésének lehetőségei

Úgy tartom, okos várospolitikus nem „gazda(g)ságot teremteni” akar, hanem a gazda(g)ságteremtő népesség esélyeinek, munka és életkörülményeinek javításán dolgozik.

Tények:

Budapesten a válság ellenére is fejlődik a gazdaság, a város és környéke termeli meg az állam adóbevételeinek csaknem felét. A főváros az állami költségvetés nettó befizetője. Itt és az agglomerációban működő cégek a főváros gazdálkodásában is meghatározó szereplők, a válság ellenére 200 milliárd forinttal járultak hozzá a 23 budapesti önkormányzat feladatainak teljesítéséhez azzal, hogy a tervezettnél 1,2 milliárddal több iparüzési adót fizettek be. A KSH adatai szerint, míg országosan 5 százalékkal csökkent, Budapesten 10 százalékkal nőtt az építőipari termelés tavaly, s ezzel az országos termelés csaknem felét állította elő a főváros. Az itteni nagyberuházásokban részt vevő cégek és alvállalkozóik több ezer embernek adnak munkát, akik adóbefizetéseikkel az állami költségvetést is gazdagítják.

Más ágazatokban is kiemelkedő a főváros szerepe. Ezt bizonyítja, hogy országosan a vállalkozások negyede – mintegy 400 ezer – és a külföldi vállalkozások 60 százaléka Budapesten található. És tovább bővül a vállalkozói kör. Tavaly a válság ellenére 25 ezer új társas vállalkozást jegyeztek be. A legnagyobb hitelminősítők, a Moody's és a Standard & Poor's kiemelik Budapest szigorú költségvetési fegyelmét és jó hitelpolitikáját, ezért tavaly az utóbbi javította adóbesorolásunkat. Mindezek miatt Budapest európai

viszonylatban is fejlett város, az egy főre eső GDP az országos átlag több mint kétszerese: 5,5 millió Ft, ami az uniós átlag 136 százaléka.

Tervek:

Az elmúlt évtizedekben jelentősen változott a főváros gazdasági struktúrája. A városvezetés gazdaságpolitikája a létező igényeknek és lehetőségeknek megfelelően a következő kiemelt területek támogatására épül: szolgáltatás, turizmus (a program önálló fejezete foglalkozik ezzel a területtel), kutatás-fejlesztés, innováció, építőipar, komplex energiagazdálkodás.

1.1. Szolgáltatás

Az elmúlt években jelentős fejlődésnek indult a fővárosban a szolgáltatási szektor, mind a foglalkoztatottak létszámát, mind a feladatprofilokat tekintve. Ezen a területen három különböző profil támogatása a cél.

- Megteremtjük az előző fejezetben részletesen tárgyalt „szolgáltató város” működő modelljét. Ebben a körben minden városi szolgáltatás – az egyszerű ügyfél-tájékoztatástól a vállalkozások hivatali támogatásáig – egységes rendszerben működik majd.

- Kiemelt támogatást kapnak a városi népesség alapellátását biztosító szolgáltatások. Programunk hangsúlyos eleme az életminőség javítása, amihez hozzátartozik a mindig „kéznél lévő”, könnyen elérhető kiskereskedő, kisiparos szolgáltató.

- A technológiai lehetőségek határáig meg fogjuk teremteni a digitális szolgáltatások komplex rendszerét. A korszerű kommunikáció fejlődése megköveteli a mielőbbi és minél szélesebb körű hozzáférést, ami az információ révén több tudást, nagyobb versenyképességet eredményez.

1.2. Kutatás-fejlesztés, innováció

A XXI. század legnagyobb kihívása az emberiség szellemi erejének robbanásszerű növekedése és új területeket feltáró fejlődése. A technológiai fejlődés következtében a hagyományos ipari tevékenység átalakul.

Budapest gazdasági fejlődése szempontjából két fontos következménye van ennek:

- a munkaerőpiacon az új ismeretekkel bíró, képzett munkaerőnek van esélye, ami a képzési rendszer fejlesztését igényli;
- a városi munkamegosztásban és területgazdálkodásban megjelent a K+F, valamint az innovációs feladatokra alkalmas területek és építmények –

technológiai és innovációs centrumok, inkubátorházak, tudományos és technológiai parkok, logisztikai központok – iránti igény.

Budapest ennek a kihívásnak nagyon jó eséllyel tud megfelelni.

A történeti város hajdani külső területeinek ipari zónája minden tekintetben alkalmas a fenti funkciók befogadására, tehát ezeket a területeket a jelenlegi spekulációs fejlesztések helyett a város munkahely fejlesztési céljaira és a városrehabilitáció kiváltó funkcióinak ellátására kell használnunk. A K+F és innovációs klíma minőségéhez jelentősen hozzájárul a Budapesten működő felsőfokú oktatási intézmények nemzetközi jó híre, színvonala.

A nagyobb nemzetközi cégek egyre inkább ide költöztetik kutatórészlegeiket.

A jelentős hozzáadott értéket tartalmazó, K+F-re alapozó befektetések ugyanis megtalálják a helyüket a kedvező innovációs miliőben, az azt megtestesítő kultúrában: a kutatói bázist és utánpótlását biztosító kiválósági központokban, egyetemeken. Ennek eredménye már tetten érhető a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szomszédos Infóparkban. A svéd Ericsson nyolc K+F-tevékenységéből egy már Budapesten él, s a maga módján hasonló utat futott be a Samsung és a Philips, de a General Electric nevéhez is mind nagyobb arányú oktató-fejlesztő bázis kapcsolódik. Hasonlóan innovatív környezet jellemzi a gyógyszeripart.

A városvezetés a komplex fejlesztési tervben szabályozandó területgazdálkodással, a befektetési lehetőségek támogatásával és a fővárosi hatáskörben menedzselt intézmények támogatásával és működtetésével járul hozzá ennek a gazdasági területnek a fejlesztéséhez.

1.3. Budapest ipara

Budapest számára stratégiai fontosságú a leépült hajdani iparterületek városi érdekű hasznosítása, elsősorban munkahelyteremtő beruházások és logisztikai bázisok számára.

Budapesti, de országos méretekben is azt látni, hogy a telepített ipar nagy nemzetközi egységekbe tömörül. Az egyes földrajzi egységekbe telepített összeszerelő üzemrészek nem a főváros közelségét, hanem az olcsó munkaerőt, a piac közelségét és mi tagadás, az adózás könnyítéseit keresik. A munkaerő lekötése mellett az ilyen iparágak a kis- és középvállalkozói szektor „beszállítói” szerepét biztosíthatják.

Felelős politikusnak látnia kell, hogy városszerte kialakult egy sajátos szerkezetű „kisipar”, elsősorban a lakossági igények kielégítésére, de nagy számban a nagyobb ipari létesítmények „beszállítói” feladatainak ellátására. Ennek a kis- és középvállalkozói szektornak a munkáját jelentősen segítheti a telephely-gondok megoldása a társasházi tulajdoni rendszer mintájára kialakított bérelhető üzemi területek formájában.

A telephelyi és a szervezeti kapcsolatok megteremtése a klaszterek kialakítását is segíti.

1.4. Építőipar

A nemzetgazdaság egyik legnépesebb, legjelentősebb ágazata az építőipar. Országos átlagban a foglalkoztatottak 7–8 százaléka dolgozik ezen a területen, valamint érintettek az építőanyag-ipar és építőanyag-kereskedelem foglalkoztatottjai is.

Az országos átlag területi megoszlását vizsgálva szembeűnő, hogy az építőiparban dolgozó népesség csaknem fele a központi régióban él és dolgozik.

Budapest gazdaságának meghatározó területe az építőipari kapacitások munkaellátottsága. Tekintettel arra, hogy a településfejlesztés és rekonstrukció minden létesítménye egyben építőipari teljesítmény, kiemelt figyelmet érdemel a várospolitikai, a városvezetés részéről.

Ezt az ágazatot a nemzetgazdasági átlagnál erősebben sújtotta a gazdasági válság. Az iroda jellegű beruházások piacán túlkínálat jelentkezik, a lakásépítés szinte történelmi mélypontra esett.

Az építőipar teljesítményének növelését a város

- közberuházásokkal, és
- magánberuházások számára esélyteremtéssel segíti, támogatja.

A tartós közmegegyezésre épülő jövőkép nemcsak a népesség számára ad távlati célokat, hanem tervezhetővé teszi a szükséges közberuházásokat, és bizalmat teremt a magánberuházások befektetőiben.

A távlatokban is érvényes városfejlesztési tervek jelentős értéknövekedést generálnak az érintett területeken.

Kezdeményezni fogjuk annak törvényi előkészítését, hogy a városfejlesztési döntések eredményeként jelentkező befektetői extraprofit alkalmas hányadát a város visszakapja és további közberuházások forrásaként felhasználja.

1.5. Komplex energiagazdálkodás

A közeli jövő legfontosabb területe az energiagazdálkodás. Az egekig szökő olaj- és gázárak világszerte beindították az alternatív energia-előállítás kutatásait, és megindult a megújuló energiaforrások térnyerése. Világszerte, így Budapesten is az épületállomány a legnagyobb energiafogyasztó. A folyamatban lévő programok – az ÖKO Plusz és a panelprogram – mellett egyre több a megújuló energiahasználat is.

Látnunk kell, hogy az elért eredményeken túl óriási feladat az öröklött, energiapocsékoló épületállomány rendbetétele. Kimondható, hogy a városi

építési feladatok jelentős, akár túlnyomó része a panelprogram mellett a belvárosi épületek energiatudatos felújítása lesz.

Az energiagazdálkodás szemléleti, technikai és technológiai átalakítása, korszerűsítése olyan globális probléma, amely több szálon is kapcsolódik a városfejlesztéshez, így a komplex megközelítés lehet csak korszerű.

A hagyományos, fosszilis energiatermelő rendszerek alacsony hatásfokúak, így a kapcsolt hő- és villamosenergia-ellátó rendszerek jelentős előretörése várható. Ezek hatásfoka olyan mértékben jobb a régiéknél, hogy a szolgáltatók versenyében meg fog jelenni a megtakarított energia árának mértékéből származó – akár közcélú – fejlesztési lehetőség. A berendezések folyamatosan gazdaságos működtetésének „gondja” a felhasználás ciklikusságából következő időszakos energiatöbblet, amire közfunkciók vagy közösségi funkciók telepíthetők, s ami magára vonhatja a vállalkozói szektor figyelmét.

A városfejlesztés szempontjából a megújuló energiaforrások, illetve ezek városépítési hatásai a legfontosabbak. A városökológiai és az egyszerű gazdasági szempontok, de főként a fosszilis energiaforrások elkerülhetetlen drágulása napirendre fogják tűzni az energiaellátás rekonstrukcióját, amit területenként eltérő lehetőségekkel, az öröklött adottságok bázisán lehet csak elkezdni.

Budapestnek az aktuális közigazgatási határok korlátja nélkül kell felkészülnie a megújuló energiaforrások adta lehetőségek igénybevételére. A város domborzati viszonyai és természetesen városesztétikai igényei alapján

- számba kell venni a szélenergia valamint a napenergia felhasználására alkalmas területeket;
- vizsgálni és kutatni a geotermikus energiafelhasználás módszereit és területi esélyeit;
- a peremterületeken és a környező agglomeráció területein preferálni kell a bioenergia-előállítás változatait, ami munkahelyeket teremthet, és megoldást adhat a művelésből korábban kivont földterületek újrahasznosítására.

Bármelyik városi terület energiaellátási optimuma az összes lehetőség helyben érvényes mértékének ismeretében állapítható meg. Szükség lesz tehát egy olyan – egyesített – energiatérképre, amely az energiaszektor befektetői mellett a településtervezés számára is alapadatokat, orientációt biztosít. A felkészülés költségei az energiaszektor megtakarításaiból megelőlegezhetők, és többszörösen megtéríthetők.

2. Városfejlesztés

Az új baloldali politika nem csupán utakról, terekről, közlekedésről, építészetről, infrastruktúráról szól. Az új fejlesztések tervezésében az életminőség javítása a cél, ami csak akkor elérhető, ha a várost, mint komplex rendszert működtetjük. Feladatunk a meglévő városi infrastruktúra és erőforrások minél jobb kihasználása, aminek eredményeképpen javul a budapesti közösségek, így az egyes budapesti polgárok életminősége.

A város jelenét meghatározó örökségünk vegyes képet mutat. Geomorfológiai szempontból – szerencsére – alig elrontható csoda. A történeti városrészek a világörökség védelmét élvezik, vagy annak várományosai. A XX. század közepétől – a harmonikus és megegyezésre épülő városfejlesztés elmúltától – az eredmények többnyire ellentmondásosak. A gazdasági ráfordítás tekintetében ez utóbbi korszak, akár a szocializmus, akár a rendszerváltást követő kor, többet épített, mint bármelyik elődje, s a kordokumentumok azt mutatják, hogy zömmel lelkes sajtótámogatás mellett. A népesség pedig – a napi politika elkötelezettjeinek kivételével – az életminőség romlását tapasztalja.

Miközben büszkék vagyunk a fejlesztési ráfordításainkra, az elkészült és folyamatban lévő beruházásainkra, tudjuk, hogy ezeket zömmel az elmúlt évtizedek öröksége generálta. Metrófelújítás, metróépítés, hídrekonstrukciók – ezek nélkül összeomlott volna a város. 2010 választóvonal e tekintetben is.

Tennivalók a városfejlesztés területén:

Közmegegyezéssel ki kell alakítani a főváros és környezete komplex fejlesztési tervét, amely hosszú távon tisztázza a fejlesztési lehetőségeket, igényeket, és tervezhető gazdasági cselekvések alapjaként rögzíti a közös célokat. Ennek érdekében:

- Életre kell hívni a településfejlesztés intézményét, amely a közigazgatási határok korlátai nélkül, a valós földrajzi és gazdasági összefüggések alapján, az érintett népesség érdekeit a nemzeti érdekekkel egyeztetve, önálló jogosítványokkal látja el a tervezés és terveztetés, valamint a kiemelt közberuházások megvalósításának feladatait.

Ezen a téren kezdeményező együttműködést alakítunk ki a hajdani Fővárosi Közmunkák Tanácsa újraélesztéséért dolgozó szakmai és politikai közösséggel.

- Az intézmény törvényi megalapozásáig saját hatáskörben létrehozzuk a Városfejlesztési Befektetési Irodát, és a közös célok megvalósítása érdekében a Budapesti Fejlesztési Tanácsot.

2.1. Területgazdálkodás

Többször, több helyen utaltam rá, hogy a szocializmus „nagy Budapest” koncepciója átlépte, gyakorlatilag belső területté tette a történelmi város ipari és mezőgazdasági külterületeit. A nagy lakótelepi fejlesztések nem a korábbi

Tervek:

Az említett célok elérése érdekében:

- A hosszú távú településfejlesztési tervben a kiürült ipari területeket – rozsdáövezeteket – az eredeti célra, alapvetően munkahelyteremtő beruházások számára kell biztosítani. A terület közösségi közlekedéssel érintett részein helyet kell teremteni a belvárosi rekonstrukció alapfeltételét biztosító, kiváltó lakásállomány számára.

- Minden eszközzel támogatni, fejleszteni kell a körkörös közlekedés lehetőségét, egyrészt az M0 és a külső körutak befejezésével, de meg kell kísérelni a körkörös MÁV infrastruktúra városi érdekű hasznosítását is, ahogyan azt például Berlin is tette.

- A körkörös forgalmak megteremtése nyomán végig kell gondolni a lehetőségeket, és döntésre jutni az eltérő funkciójú és karakterű városrészek viszonyát illetően.

A közös cél meghatározása – másutt is utalunk rá – a város egésze miatt fontos! Csepel – példaként, mint városszerkezeti egység – egyformán alkalmas a „déli pesti Manhattan”, vagy akár a vízi sportok által orientált „zöld város” kialakítására is. A döntés messze meghaladja egy-egy ciklikusan megválasztott politikus illetékességét. Ez a döntés tipikusan a nemzeti-, fővárosi- és helyi érdekek mérlegelése után, közmegegyezéssel születhet.

A területgazdálkodás a hosszú távú jövő biztosítója is.

Vissza-visszatér a leendő Budapesti Olimpiai Játékok gondolata. Én nem olimpiát ígérek a választónak. Azt ígérem, hogy az optimista pillanatok ötletelése helyett, a komplex településfejlesztési terv biztosítani fogja egy gazdagabb korszak számára az olimpia megrendezésének a realitását, a megvalósítás városszerkezeti lehetőségeit.

2.2. Budapest és a Duna

A Duna „visszaadása” a város népességének a legmegszokottabb várospolitikai közhely. A cél tekintetében, emlékezve az úszóházak, sétányok, evezős regatták világára, közmegegyezés látszik, de a „hogyan” kérdése ez ügyben is csak a város egészének fejlesztésével válaszolható meg. Az „egynyári plázsok” közönségsikere és ezzel szemben az elterelt forgalom következményei világossá tették, hogy érdemi javulást csak az átmenő forgalom kiváltása hozhat.

A Duna sokkal több és meghatározóbb lehet a város életében, mint a közfigyelem által ismert belső Duna-szakasz vízparti korzója.

Döntésre vár a többi közt a felső szakasz sorsa. A pesti oldalon gyakorlatilag eltűnt az egykori Palotai sziget, és nagy befektetői offenzíva indult az öblökért.

A budai oldalon nyitott kérdés a Római fürdő partszakasz teljes területe. Lesz-e belőle gáttal védett lakóterület, aminek akkora a befektetői érdekvonzata, hogy a FOKA öbölhöz hasonló beépítési kedvet ígér, forgalom- és közműkapacitás növeléssel, vagy marad, ami volt, a budapestiek sport és szabadidős területe, ártérként, de a vízzel való szoros kapcsolatban. Én az árvízvédelem mellett érvelek, egy olyan mobil gátrendszer létrehozása mellett, hogy a szabadidős funkció is megmaradjon.

Budapest fejlesztésének távlatokban is kiemelkedően fontos területe a Duna alsó szakasza. Ez a terület sokáig kívül maradt a városfejlesztők érdeklődési körén. A városeyesítés időszakában a Lágymányos még feltöltendő mocsár volt, a pesti oldal pedig a gabonakereskedelem és a városélelmezés kereskedelmi akcióterülete. A Csepelen létesült ipar a munkaerő környezetébe települése okán, valamint a vasúti és a vízi közlekedésre támaszkodva, nem igényelt szorosabb városi kapcsolatokat. Így ez a teljes dél-budapesti terület, bár földrajzilag közel van a történelmi belvároshoz, közlekedési kapcsolatok híján alulfejlesztett maradt. A „kívül rekedtség” érzetét érzelmileg fokozza a leépült ipar és vízi forgalom létesítményeinek fel- és kihasználatlansága.

Budapest szerkezeti fejlődése tekintetében vízvásztó lehet a Galvani úti és az Illatos úti hídpár megépítése. A Dél-Budapesti keresztirányú forgalom lehetősége egyrészt tehermentesítené a történelmi belvárost, másrészt új városi súlypontot alakíthat ki. Ezek a területek építészettörténeti előzmények és morfológiai kötöttségek nélkül, új építészeti világot teremthetnek, amellyel kapcsolatban csak az a követelmény látszik indokoltnak, hogy harmonikusan kapcsolódjanak a város geomorfológiai adottságaihoz, ne rontsák a környezetük éghajlati – széljárási és benapozási – adottságait, és a város sziluettjét.

A Duna teljes érintett szakaszára fokozottan igaz, hogy a város egészének érdekei szerint kell a partszakaszokat és a kapcsolódó városi területeket szabályozni. A szabályozás során – a Palotai sziget sorsán is okulva – az aktuális és lokális érdekek mellett figyelembe kell venni a budapesti népesség prognosztizálható igényeit is. A gazdasági konszolidáció nyomán feléledhet a vízi sportok és a kishajós turizmus igénye, aminek a természetes területei most még adóttak.

A vízi turizmus fejlesztése mellett Budapest nem mondhat le egy nemzetközi versenyek tartására is alkalmas evezőspálya kialakításáról sem.

A budapesti folyószakasz teljes hosszában, a város integráns részeként kell vizsgálni és városrendezési eszközökkel szabályozni a vízi közlekedés rendszerét, forgalmát, építményeit:

- az állóhajók, úszóházak funkcióját, esztétikáját, üzemelési feltételeit;
- a vízi turizmus kikötőit, létesítményeit – mindezt a téli hajótárolás lehetőségére is kiterjedően.

2.3. Városrehabilitáció

A városegysítést követő 50-60 évben született meg az a város, amit az itt lakó népesség, az átlagos vidéki, vagy a külföldi látogató érzelmileg Budapestként kezel.

Ez a városszövet ma Európa egyik legjelentősebb építészeti értéke, ennek megóvása, értelmes rehabilitációja első számú nemzeti érdek.

a) A város belső területeinek rehabilitációja

A korabeli lakóövezetekben kialakult keretes beépítésű, „gangos” háztípus, miközben a vegyes népesség okán városszociológiai előnyöket is biztosított, mára – a kényszerű lakásprivatizációval súlyosbítva – a fejlődés és a rehabilitáció legfőbb gátja lett. A befektetői logika ezeken a területeken a lakók „kivásárlása” után telkenként, a lehető legnagyobb beépítési mutatókkal, gyakorlatilag megtartja a rossz telekstruktúrát. Az „állami idők” egységesen kezelt tömbrehabilitációjának korszerű hasonmása még nem jelent meg a befektetői körökben. A valódi városrehabilitációt a tömbbelső kibontása, a belső területek kertesítése, a külső épületkeretek szakszerű, a lakások átépítésére is kiterjedő értéknövelő felújítása jelentheti, ami egyben a parkolási gondok jelentős csökkentéséhez is vezethet. Ez természetesen nem képzelhető el az egyszerű befektetői logika alapján, bár az így keletkező lakásállomány igen magas értéket érhet el. Célszerű lenne megvizsgálni, hogy a szabályozás eszközeivel, állami és európai támogatással, a magántőke közérdekű befektetésekre irányuló aktivitásával beindítható-e egy valódi rehabilitációs folyamat. Egy részben állami, részben fővárosi és zömmel magántőkével működő „rehabilitációs lakásalap” generátora lehetne egy ilyen átalakulási folyamatnak.

Városszerte kialakult a rehabilitációnak egy spontán, magánérs rendszer, a tetőtér beépítésének lehetősége fejében történő épület-felújítás. Öröklött tényként kell szembenéznünk a lakásprivatizáció következményével, a felújítások, karbantartási munkák elmaradásával, az épületállomány leromlásával. A kialakult spontán folyamat támogató szabályozása közérdek, ám a szabályozás a megszokott szabályozási elvekhez képest más megfontolásokat igényel, mert

- önálló, értékörző szempont az épületek felújításának szakszerűsége,
- az új tetők morfológiája, illeszkedése,
- az új lakásokhoz tartozó gépkocsik elhelyezése.

Könnyű belátni, hogy az egységes szabályozással szemben ez a folyamat egy szakmai szempontból alaposabb, az egyedi helyzeteket mérlegelni tudó engedélyezési eljárást igényel. A belső városrészek tetőtereinek hasznosítása óriási külső forrást jelent a városrehabilitáció számára, de a szakszerű és értékörző végrehajtás feltétele az engedélyezési eljárás fokozott szakmai kontrollja. Itt számítok a szakmai szervezetek és a működő tervtanácsok segítő közreműködésére.

b.) Paneles épületek, lakótelepek rehabilitációja

Az épített örökségünk jelentős feladatokat hordozó része a háború után épült tömeges lakásépítés terméke, a lakótelepeink tömege. Felelős várospolitikus, felelős szakmapolitikus nem teheti meg, hogy ezt a kérdést megoldottnak tekintse az egyébként komoly anyagi értéket jelentő, megpályázható költségvetési támogatással. Különösen azért nem, mert az évi sok milliárd forint jó esetben is csak az épületek hőszigetelő képességét javítja és apró esztétikai változást hozhat (megtöri az épületek monoton egyhangúságát), de a probléma lényegét konzerválja. Az esetek többségében a jó légzárás és a szellőzés elégtelensége miatt ezeknek az épületeknek akár egészségkárosító hatása is lehet. Ez pedig elfogadhatatlan.

A paneles épületállomány rendbetételének a város belső területeinek rehabilitációjával összhangba hozott komplex rekonstrukciót kell jelentenie. A hőszigetelés megoldásán túl, meg kell újítani az épületek teljes gépészeti rendszerét – különös tekintettel a szellőzésre – és korszerű, szabályozható fűtési és elektromos rendszert kell beépíteni a lakóházakba.

Nem elégedhetünk meg a technikai felújítással. Eltökélt vagyok abban, hogy a városrehabilitáció részeként, az itt élő budapestiek számára is élhető városrészt alakítsunk ki. A „közösségi lakópark” program keretében az előbb említetteken túl, pótolni kell a hiányzó vállalkozási formákat (szolgáltatások, kis boltok stb.), építményeket és a szabadidős létesítményeket – különös tekintettel a sportolási lehetőségekre – valamint az alapfokú ellátást. Ezek pótlása a közösségi város filozófiának megfelelően, a lakóközösségek bevonásával történhet. Így alakulhat át a budapestiek zömének lakóhelye, így válhat igazi otthonukká a városrész, ahol élnek. A közterületeken kezdeményezésükre és velük együtt építve, sportpályák, játszóterek, sétányok, ligetek létesülnek, megteremtve a közösségi élet külső feltételeit. Így lesznek lakóparkokká a lakótelepek, szolgálva az életminőség javítását, a közösségek újra alakulását, megerősödését.

A források tekintetében elsősorban az Európai Unió támogatásokkal, valamint nagybefektetők speciális bevonásával számolok (Európa szerte bevett gyakorlat, hogy a nagy hasznot ígérő befektetések elnyerését közérdekű feltételek teljesítéséhez kötik), de fontos szerepet szánok a helyi kezdeményezéseknek és a lakóközösség munkájának.

2.4. Értékvédelem

A jövő városa tiszteli múltját és nemes tradícióit, fontos közérdek benne az értékek védelme.

Az építéssel kapcsolatos értékvédelmet a köztudatban jobbra a műemlékvédelemmel, esetenként a világörökség számbavételével szokták azonosítani. A városépítés területén azonban sokkal hosszabb és bonyolultabb a társadalmi szempontból mértékadó és védendő értékek sora.

A várospolitikusnak és várostervezőnek az aktuális építési és gazdasági érdekek szem előtt tartása mellett, sőt, azok érdekében is (!), figyelemmel kell lennie a

meglévő természeti, morfológiai, kulturális, műszaki és esztétikai értékekre, de a további fejlődés lehetőségének biztosítására is. Ugyanakkor világosan kell látni és láttatni azt is, hogy az értékvédelem egy adott létesítmény vagy városrész fejlesztésének társadalmi érdekű korlátozását is jelentheti, éppen a már meglévő értékek megőrzése céljából. Ennek a társadalmi elfogadottsága magától értetődő, különösen, ha a következetes értékőrzés következményeként az építészeti érték mint árképző elem, megjelenik az ingatlanforgalomban is. A jelenség már észlelhető Budapesten, de nagyon fontos, hogy egy-egy helyi építetői ellenérdek sehol ne tudjon kivételeket szülni.

A jövő védendő építészeti örökségének egy részét a kortárs építészet teremti meg. A tervtanácsi munka mellett minden eszközzel támogatni kell az adott feladathoz legalkalmasabb terv és szerző kiválasztását garantáló tervpályázatokat, és azok minél szélesebb körű nyilvánosságát. Városrendezési eszközökkel, rendeleti úton kell meghatározni azokat a területeket, építményeket, városi együtteseket, amelyek tervezését és engedélyezését nyilvános tervpályázathoz kell kötni.

Az értékvédelem egyik legfontosabb és csak várostervezési eszközökkel befolyásolható területe a városi utcák és terek társadalmi szokásokban, rituálékban, érzelmekben fellelhető értékének védelme.

Ennek érdekében a *Budapest Szíve Program* folytatásaként szükség van arra, hogy létrehozzuk a *Pesti Promenádok hálózatát*. Ez a fejlesztés nem óriási összeget, inkább a város szeretetét és ismeretét igényli: a meglévő sétálóutca-övezetek összekapcsolása új csökkentett forgalmú részek kijelölését, egységes térburkolat festést, utcabútorokat és tájékoztató táblákat igényel.

Alacsony költségvetéssel legalább három Promenádkört lehet kialakítani. Az első a Művészetek Palotájától a Ráday utcán, a Váci utcán, majd az új főutcán és a Pozsonyi úton keresztül a Szent István térig tart és vissza a pesti Duna-parton (végig a világörökség látványát nyújtó úton) a Művészetek Palotájáig. A másik Pesti Promenádk a Lánchíd pesti hídfőjétől a Bazilikán és a formálódó „pesti Broadway” érintésével az Andrássy úton keresztül a Városligetig és vissza a Liszt Ferenc és Vörösmarty téren át a Lánchídig tart. A két promenád az V. kerületben több ponton is metszheti egymást. Később a Pesti Promenádkhoz a Lánchídnál kapcsolódva a Budai Promenádk útvonala is kijelölhető: a budai rakparttól a megújuló Bartók Béla úton keresztül a Gellért hegyre, majd az ugyancsak megújításra szánt Vár negyeden át a megújuló belső második kerületi Mechwart térig és vissza a budai rakparton a Lánchídig.

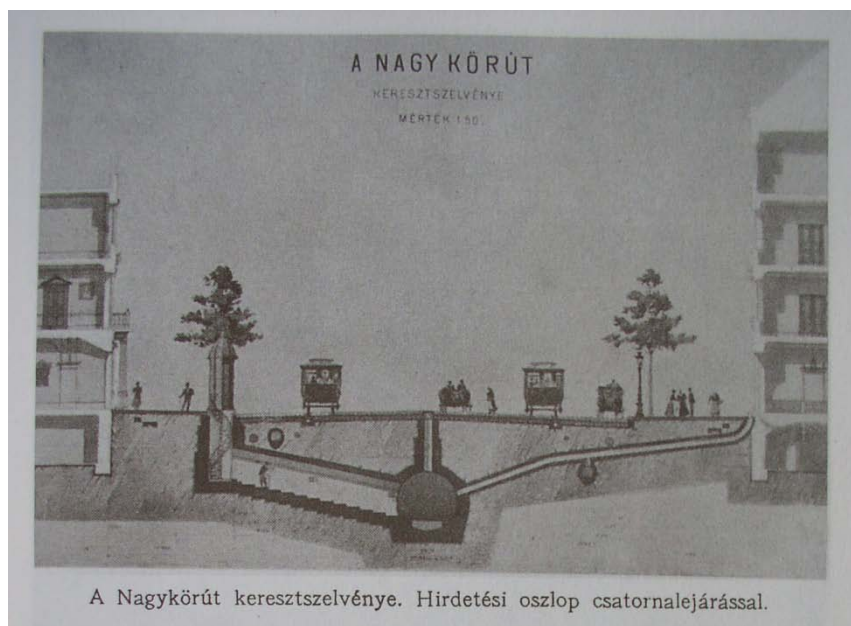
Az értékvédelem témakörébe tartozik az eltérő identitású helyi városi központok védelme, fejlesztése. A történeti főváros mindig vonzotta a környező országokból áttelepülő népességet, így a „nagy Budapest” koncepció során a főváros nagyon gazdag nemzetiségi kultúrát őrző népességgel és településrészekkel gyarapodott. A városrészek központjaiban az ott lakók kiszolgálása és az önálló városrészi identitás megteremtése érdekében gyalogos forgalmú városrészközpontok kialakítását támogatom – erre jelentős uniós forrásokat nyertek már a kerületek.

Mivel ezekben a helyi központokban a lakó, szolgáltatási és munkafunkciók nem különülnek el élesen, e centrumok alkalmasak olyan széleskörű közszolgáltatások (iskolák, orvosi rendelők, posta, önkormányzati ügyfélszolgálat, közösségi ház, kiskereskedelem stb.) nyújtására, amelyek az polgárok közlekedési igényeit is csökkentik, illetve ezek a közlekedési igények az 5 kilométeren belüli távolság miatt akár kerékpárral is kielégíthetők.

Azért, hogy ezek a városrészközpontok a helyi közösségi élet meghatározó tereivé is váljanak, támogatom a városrészek lokálpatriotizmust erősítő rendezvényeit, programjait. Ilyenek lehetnek feltétlenül a helyi kulturális identitást erősítő bolgár, cigány, görög, horvát, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén és ukrán nemzetiségi kulturális programok, amelyek a más városrészekben lakók számára is vonzóak, izgalmasak lehetnek, s egymás mélyebb megismerésének kiváló alkalmai.

2.5. Középületek, középítmények

A történelmi város tanúsítja, hogy a várostervező kezében milyen fontos eszközt jelentenek a középítmények, de főként a magas funkcionális értékű középületek. A konkrét funkciójukon túl városi hangsúlyokat, orientációkat teremtenek, vonzzák a magán beruházásokat, forgalmat generálnak, arculatot, esztétikai értéket teremtenek. A város építészeti és kulturális színvonalát határozzák meg.

A háborús pusztítás után sok közintézmény talált helyet a kevésbé romos, egyéb célra létesült épületekben, és elindult egy folyamat: a város különböző pontjain tűnt fel egy-egy középület, sokszor egy lakóház elbontott helyén és gyakran a lakótömbökbe ékelődve. Az ilyen építmények vagy épületegyüttesek évszázados időtávtatban határozzák meg a város fejlődését, ezért a városrehabilitáció egyik fontos feladata a magánérdek, a tulajdonosi viszonyok helyett a közérdeket (a korszerű városszerkezet kialakítását) szem előtt tartva, ennek a méltatlan helyzetnek a fokozatos felszámolása.

2.6. Magas házak

A közelmúlt visszatérő városépítési vitája a magas házak kérdése. A vita során ütközött a korszerű a maradival, a gazdaságos a gazdaságtalannal, a világszínvonalú trend a provinciálissal. Álláspontom szerint a magas házak nem számítanak közellenségnek, de nem is közérdek ilyenek építése. Európa nagyvárosai szinte kivétel nélkül szembesültek ezzel a problémával. Ahol a város egésze volt az engedélyezésnél mérlegelt szempont, ott épült ilyen, és nem történt értékrombolás, vagy építészeti botrány. Magas ház, vagy magas házak építését lehet engedélyezni, de a feltételeket és a lehetséges építési helyeket a város egészét vizsgálva kell meghatározni. Mindenekelőtt tisztázandó, hogy a kérdés nem pusztán „esztétikai”. A magas ház a méretéből és kapacitásából

adódóan minden paraméterében erősen terheli a környezetét. A közutak, a közművek mellett a környék klimatikus viszonyait is érinti, különösen, ha több épül egymás közelében. A szabályozás során tehát vizsgálendő a nagyobb környezetterhelés minden paramétere és a környezetre kifejtett egyéb hatások sora is. Megfelelő környezetben ugyanakkor lehet helye, tehát sem védeni, sem pedig tiltani nem fogom. Egyedi, közmegegyezésre épülő döntések meghozatalát, a környezet történelmi és vizuális karakteréhez való igazodást tartom kívánatosnak, és olyan szabályozást, amely garantálja, hogy csak a város egészét (morfológiáját, földrajzi és szerkezeti értékeit) figyelembe vevő épületet emelnek, és az épületek két-három alsó szintje kötelezően átjárható módon, közfunkciót töltsön be. a szabályozás szigora. A fentiekből világosan következik, hogy nincs közérdekű akadálya a magas ház-építésnek.

AZ EGÉSZSÉGES VÁROS

Mindenki számára elérhető, korszerű egészségügyi ellátást biztosít.
Új szemlélettel – a prevencióra helyezve a hangsúlyt –, célzott beruházásokkal
kereteket és lehetőségeket nyújt az egészséges életmódhoz és a gyógyításhoz.
A betegség megelőzésében érdekelt, aktív polgárok lakják.

FŐPOLGÁRMESTERI PROGRAM – V. FEJEZET

A szabadság városát egészséges, kiegyensúlyozott polgárok lakják. Programom e része azt mutatja be, hogyan kívánom elérni ezt a célt. Meggyőződésem, hogy polgáraink egészségét megőrizni, minden városvezetőnek, minden közösségnek nem csupán kötelessége, de elemi érdeke is, hiszen a dolgozni, alkotni képes egyén a társadalom működőképességének feltétele. Programom e része tehát a közösség és az egyén érdekeinek összhangját szem előtt tartva, az egészséges várost nem főképp „megtérülési” szempontból fogja föl. Számomra a gyermekek és idősek, betegek egészsége éppoly becses, mint munkaképes társaiké. Éppen ezért az egészségügyet kiterjesztő értelmezésben tárgyalom, úgy, hogy az egészségügy nem pusztán gyógyítást jelent, hanem a megelőzést is az aktív, egészséges életmód, valamint a sport terjesztésével.

Nem vagyok naiv. Tudom, hogy az egészséges város megvalósításához sok-sok év szükséges, nem elegendő egyetlen választási ciklus. De hiszem és vallom, hogy aki nem tűz ki ilyen célt, és nem tesz meg mindent e célok megvalósításáért, óriási kárt okoz, a rá bízott polgárok életével játszik. Meggyőződésem, ebben minden demokrata egyetért velem.

1. Egészségügy

Budapest 1,7 milliós lakossága öregszik, és ez a trend előreláthatóan a következő 15 évben is így marad. Ráadásul arányaiban egyre több nő él a városban, 10 százalékkal több, mint férfi. Ez elsősorban az 50 feletti korosztályokban jellemző, ami azt jelenti, hogy sok az egyedül élő idős nő. Budapest lakossága az országban a legjobb egészségi állapotú, így az átlagéletkor 2,5 évvel hosszabb, mint a falvakban. A lakosság csökkenő száma, a növekvő iskolázottság és az idősek arányának emelkedése együtt határozzák meg az egészségügyi ellátások fejlesztési irányát.

Várható, hogy a szív- és érrendszeri betegségek előfordulása sajnálatosan tovább emelkedik, ugyanakkor a rossz egészségi állapotúak száma enyhén csökkenhet. A Budapesten lakó 1,7 millió ember (közülük 400 ezer a nyugdíjas) egészségügyi ellátása ezek fényében komoly feladat, amihez még a környező agglomeráció 1,3 millió lakosának kórházi ellátását is hozzá kell számolni. Nem véletlen, hogy az egészségügy területén – legalábbis a célokban – egyetértés alakult ki a főváros, a kerületek és Pest megye között, mely szerint a lakosság egészségének javítása, az egyenlőtlenségek csökkentése és a hatékony intézményrendszer kialakítása érdekében együttműködnek egymással, a környezeti és a szociális szakpolitikát összehangolják az egészségpolitikával, s a főváros egészségét érintő döntéseket konszenzussal hozzák meg. Az erről szóló *Budapesti Egészségchartát* még 1999-ben fogadták el.

A régió egészségügyi szakellátásának erőssége a járó- és fekvőbeteg ellátás, így az ország más területeihez képest kisebb a humánerőforrás hiánya. Budapesten a szakdolgozók hiánya jellemző. Az intézményrendszer szétagoltsága és a

párhuzamosságok sora terheli az intézmények fenntartóit, rontja az erőforrások hatékonyságát, és a betegellátástól von el forrásokat.

A legkritikusabb kérdés a fekvőbeteg ellátás működtetése, mivel négy intézmény kockázatos pénzügyi helyzetbe került. A város intézményeiben a műszerek pótlására 6 milliárd forintot kellene költeni, ezzel szemben a teljes felhalmozási kiadás 2007-ben nem érte el a 2 milliárd forintot. Az épületek felújítási szükségletét pedig közel 40 milliárd forintra becsülték. Ekkora fejlesztési igényeket a főváros saját költségvetéséből nem, vagy csak töredékesen képes kielégíteni. Az intézményhálózat változatlan struktúrában a jelen állapot fenntartásához szükséges forrásokat sem képes előteremteni. Kialakult tehát a beavatkozás kényszere. A fellelhető belső források feltárására és ésszerű felhasználására, a gazdaságilag is hatékonyabb működés és az ellátás színvonalának javítása érdekében többéves munkával elkészítettük a főváros egészségügyének működését racionalizáló *Budapesti Egészségügyi Modellt* (BEM), amely által komoly megtakarítások érhetők el – pesszimista becslés szerint 36, optimális esetben 44 milliárd forint –, amiből megvalósítható az ellátás színvonalának, komfortfokának emelése. A Fővárosi Önkormányzat Közgyűlése 2008-ban elfogadta a BEM koncepcionális alapelveit, sajnos azonban a koalíciós szakítás miatt a Modell csak terv maradt, noha a megfogalmazott célokkal még a fideszes főpolgármester-jelölt is alapvetően egyetért. A Modellhez kapcsolódó prevenciós, felvilágosító programokkal is leálltak hetekkel az indulás előtt.

Programom egyik legfontosabb eleme a *Budapesti Egészségügyi Modell* s a hozzá kapcsolódó, az egészség megőrzését szolgáló tervezet megvalósítása.

Tettek:

Mintegy 30 milliárd forintot fordítottunk a budapesti egészségügyi intézmények fejlesztésére. Ebből a tetemes összegből finanszíroztuk többek között a Szent Imre és az Uzsoki Kórház rekonstrukcióját; a Heim Pál Gyermekkorház új belgyógyászati és pszichiátriai részlegének megépítését; egy új csontvelő-transzplantációs központ létrehozását; szülészeti osztályok felújítását. Ez a pénz tette lehetővé, hogy a Bajcsy, az Uzsoki- és a Szent Imre Kórház regionális intézményekké váljanak.

Tervek:

1.1. A Budapesti Egészségügyi Modell

A *Budapesti Egészségügyi Modell* létrehozásának célja az, hogy további 2,5 egészséges életévvel növeljük minden városlakó várható élettartamát. Ezt egy olyan rendszer kialakításán keresztül kívánjuk megvalósítani, amely a rendelkezésre álló forrásokból a lehető legnagyobb egészség-nyereséget hozza

ki a budapestiek számára: az egészségben eltöltött évek számának növekedésén túl a betegségek megelőzését, a hatékonyabb gyógyító tevékenységet.

Célunk az, hogy megszűnjenek a párhuzamosságok, és az irányítási, logisztikai, beszerzési funkciókat a fővárosi egészségügyi intézmények egységes elvek, szabályok alapján, egységes szolgáltató háttérrel végezzék el.

a.) Az új egészségügyi modell fő elemei:

- progresszív ellátó hely
- területi kórház

A két típus jelenti az ellátórendszer gerincét. Ezen kívül a centralizáltan működő szakmai központok akár önállóan (szakkórház), akár egy területi kórház részlegeként működhetnek. A fekvőbeteg ellátás első lépcsője az alapszintű területi kórházi ellátás. Minden területi kórháznak rendelkeznie kell a sürgősségi ellátás jól szervezett egységével. Az aktív kórházi ellátást kiváltó formák (egynapos ellátások, nappali kórház, kúraszerű ellátások) terjesztésével csökken a drága fekvőbeteg intézetek iránti kereslet.

b.) Központi várólista

Létrehozzuk a fővárosi központi várólistát, ami lehetővé teszi, hogy mindenki a lehető leggyorsabban kaphasson kezelést, és ne kelljen feleslegesen várakoznia, miközben egy másik intézményben lenne szabad kapacitás.

c.) A szakdolgozók utánpótlása

A szakdolgozó-utánpótlás biztosítása érdekében tudatosan összehangolt lépéseket teszünk: az egészségügyi szakképzésbe járóknak ösztöndíj-alapot hozunk létre, és támogatjuk a roma fiatalok beiskolázását is ezekbe az oktatási intézményekbe. A vidéki szakdolgozók számára nővérszállókat üzemeltetünk vagy lakbértámogatással segítjük letelepedésüket.

d.) Finanszírozás megtakarításból

A *Budapesti Egészségügyi Modell* megvalósítása a városlakók számára még 2,5 évvel több egészséget, a város költségvetése számára – a jó ellátási színvonal megőrzése mellett (!) – tetemes, mintegy 36–44 milliárd forintos megtakarítást jelent néhány éven belül. A megtakarításnak csak az egészségügy lehet a haszonélvezője. Két-két év megtakarítása fedezi majd egy-egy kórház rekonstrukcióját:

- megépülhet az új János kórházi tömb,
- teljesen megújul a Heim Pál gyerekkórház,
- és végül megkezdődhet az új László–István kórházi tömb építése is.

Az egészségügyben dolgozók fizetése jelentősen elmarad a nyugat-európai átlagtól, ezért a program megtakarításának egy részét az egészségügyi dolgozók fizetésének emelésére fordítjuk úgy, hogy bérük elérje a magyar átlagfizetés másfélszeresét.

Mivel a kórházak működtetési rendszerének átalakítását a működés folyamatos fenntartása mellett kell végrehajtani, néhány alapelvet ismételten le kell szögezni:

- A szükséges átalakításokat fokozatosan kell végrehajtani, de az ellátás biztonsága a teljes folyamat során elsődlegességet élvez.
- Az átalakításoknak a betegellátás színvonalának javulását kell szolgálniuk, a szolgáltatások lakossági elérhetősége, illetve a betegellátás minősége átmenetileg sem romolhat.
- A szervezeti átalakulással érintett ellátórendszert – szolgáltató egységeket – a Fővárosi Önkormányzat 100 százalékos tulajdonában meg kell tartani.

A megvalósítás első szakaszának főbb feladatai:

- a beszerzések központosítása,
- az egységes kontrolling megvalósítása,
- az informatikai rendszerek egységesítése,
- a feladatmegosztás ésszerűsítése.

A második szakasz megvalósításához, amikor jogi és szervezeti átalakulások várhatóak, hosszabb időre, mintegy 4–8 évre lesz szükség.

1.2. Interaktív életmentő pontok telepítése

Ma világszerte, létkérdés, hogy a hirtelen keringésleálláskor, illetve a szív- és érrendszeri betegségek következtében kialakult vészhelyzetben a bajbajutottak gyors, szakszerű és hatékony segítséget kapjanak, amíg a mentő a helyszínre nem érkezik. A magyarországi halálozási statisztikákban is vezető helyet foglal el a szív- és érrendszeri megbetegedések következtében fellépő halálesetek száma. A hirtelen szívhalálozások száma, amelyek több mint fele kórházon kívül, közterületen történik, szintén nagyon magas: hazánkban, éves átlagban naponta 70 embernek áll le hirtelen a szíve, azaz minden 20. percben meghal egy ember. Budapesten minden órában egy-egy fővárosi polgár szorulna közterületen, közlekedési eszközön, közintézményben segítségre.

Keringésmegállás esetén:

- az első 3-4 perc a legkritikusabb, amikor még lényegi károsodás nélkül visszafordítható a folyamat, minőségileg menthető az élet;
- minden segítség nélkül eltelt perc közel 10%-kal csökkenti a túlélés esélyét,
- átlagosan 10-15 perc telik el a mentőautó megérkezéséig.

A város 50 közterületi pontján és 50 közintézményében életmentő pontok kihelyezésére van szükség. Ezek nemcsak újraélesztő készülékkel, hanem az elsősegélynyújtáshoz, az életmentéshez szükséges minden, a szakma által fontosnak tartott eszközzel el vannak látva.

Az életmentő pontok egyéb szolgáltatásokat is végeznének: automatikusan értesítik a vészhelyzetről a mentőszolgálatot, felhívják a figyelmet az életmentés fontosságára, életmentéssel kapcsolatos ismereteket, közérdekű információkat közölnek.

A rendszert működtetők ezen kívül vállalják, hogy az intézményeink kiválasztott dolgozóit kiképzik az életmentés egyéb fogásaira. Iskoláinkba oktatási anyagot és eszközöket juttatnak el, segítik a fővárosi diákok ellátását életmentő ismeretekkel. Társadalmi kampányt indítanak az életmentéssel kapcsolatos közösségi viselkedés megváltoztatására.

1.3. Megelőzés

A Budapesti Egészségügyi modell haszna és értelme – túl a költséghatékonyságon – a megelőzés.

A modell bevezetését követően a megtakarításokból prevenciók alapját hozunk létre ösztönzött, ingyenes szűrő programok indítására.

Ennek tudatosítása érdekében felvilágosító és információs kampányokat szervezünk a budapestiek számára egészségtudatosságuk növelése érdekében.

a.) Haladéktalanul, még ez év októberében elindítjuk a Budapest Prevenció- és Szűrőprogramot.

- Komplex, ingyenes védőoltási rendszert hozunk létre – ezen belül a 12 éves gyermekek már 2010-től megkapják a HPV (Human Papilloma Vírus) elleni védőoltást. (A HPV elleni védőoltás – nem lévén eddig része a kötelező, tehát támogatott oltási sémának – igen nagy terhet ró a családokra.) Talán nem közismert, ám szinte minden daganattípus esetén rosszabbak a fővárosi adatok az országosnál. Tudnivaló továbbá, hogy a fiatal nők körében, napjainkban – az emlőrák után – a méhnyakrák okozta halálozás a leggyakoribb, melynek kialakulásában közel 100 százalékos szerepe van a HPV-nek. Eddig az egyedüli védekezést a szűrés jelentette.

- A veszélyeztetett korosztályok védelmére – az első lépcsőben az 50 éven felüliek számára – ingyenes szív- és érrendszeri, illetve onkológiai szűréseket szervezünk, majd ezt fokozatosan bővítjük a többi korosztály számára is. Szűrőbuszok vásárlásával igyekszünk megoldani, hogy azokat is elérjük, akiknek gondot okoz a közlekedés. A prevencióban részt vevők számára ösztönző rendszert alakítunk ki (pl. 10 alkalomra szóló ingyenes bérletet kapnak a fővárosi fürdőkbe).

- Szűrőbuszok vásárlásával igyekszünk megoldani, hogy azokat is elérjük, akiknek gondot okoz a közlekedés.

b) Korszerűbb berendezések, komfortosabb körülmények segítik a betegek gyógyulását, ami részben a fővárosi, központi várólista, részben pedig a telemedicina eredménye. Így a jövőben orvos és beteg egyaránt gyorsabban juthat a legjobb szakemberek diagnózisa alapján készített lelethez.

2. Egészséges életmód, sport

Programom egésze az életminőség javítására irányul, aminek az egészséges életmód ugyanúgy része, mint a környezetvédelem vagy a sport.

Az általam kidolgozott, és Budapesten csak elindításra váró „Egészség Évtizede” programban az egészségmegőrzés alapja a közösségi sport terjesztése.

Célom, hogy egyre több budapesti kapcsolódjon be az egészséges életmód programjába, és fedezze fel a sport örömeit. Egyszerre fejlődjön a tömeg- és az élsport – egyik feltételezi a másikat.

Célom, hogy a lakótelepeket olyan közösségi lakóparkokká alakítsuk, ahol a zöld felületek mellett mindenhol akad egy-egy, a tömegsportra alkalmas eszköz, illetve terület: kosárlabdapálya vagy streetball palánk, speciális, kispályás focira alkalmas tér, gördeszka- és görkorcsolyapályák, pingpong-asztalok, illetve számos más sporteszköz.

A környezetvédelem kapcsán már említett belvárosi „Zöld Zónák” kialakítása új parkokat is jelent, kerékpárutakkal, futópályákkal, pihenőpadokkal, ivókutakkal – és persze nyilvános illemhelyekkel.

Ugyancsak a sportos, egészséges életmódot segítené az a tervünk, hogy elindítjuk a „Nyitott iskolák – nyitott sportpályák” programot. A kezdeményezés lényege, hogy a sportpályával rendelkező iskolák tanítási időn kívül megnyitnák ezeket, illetve tornatermeiket a lakosság számára.

Azon leszünk, hogy a sportegyesületek patronáljanak egy-egy fővárosi iskolát, így a gyerekek szakemberek segítségével ismerkedhetnek meg a sportágakkal, és kaphatnának kedvet az iskolán kívüli sportolásra is.

„Sportteszt – Budapest” néven 2011-re s azután évente szakemberek segítségével felmérjük a fővárosi iskolákba járó fiatalok fizikai állapotát.

„Megmozgatjuk Budapestet” szlogennel pedig közösségi sportprogramokat indítunk, amelyeken családokat megmozgató, felvilágosító életmód-tanácsadási programokat szervezünk.

A VENDÉGLÁTÓ VÁROS

A múlt és a jövő városa, otthonos, tartalmas időtöltést kínáló kávéházaival, éttermeivel, fürdőivel, kulturális létesítményeivel, megújuló városrészeivel, fesztiváljaival és ünnepeivel, befogadó, vendégszerető polgáraival.

FŐPOLGÁRMESTERI PROGRAM – VI. FEJEZET

Budapest mást jelent a városlakónak és mást az idelátogatónak, de értékei mindenki számára nyilvánvalóak. Főpolgármesterként az lesz a feladatom, hogy a budapestiekkel együtt megőrizzem és fejlesszem szellemi és épített örökségét, nagyszerű természeti adottságait.

Céлом, hogy mindenki otthon legyen nálunk, és kicsit akkor is magáénak érezhesse, ha csak néhány napot tölt itt. Céлом, hogy megteremtsük a jövő Budapestjének vonzó, új arculatát, a turisztikai marketing alapját, hogy Budapest nevét igazi márkanévvé tegyük a világ közvéleménye előtt.

Tudom: mindazt, amitől fővárosunk az egyik legszebb európai város, elődeink már megteremtették. A mi lehetőségünk és kötelességünk az, hogy új értékekkel gazdagítsuk ezt az örökséget, hogy élhetőbbé, barátságosabbá, vonzóbbá tegyük vendégeink és a magunk számára is. Hogy az idelátogató hazai és külföldi vendégek is lássák, érezzék és vigyék hírét: Budapest a múlt és a jövő városa, a Szabadság városa.

1. A „Budapest márka”

A város életében a turizmus kiemelkedő jelentőségű, hiszen bevételeinek nélkülözhetetlen részét adja az idegenforgalom (az iparüzési adót tekintve csaknem 12 milliárd forint származik turizmusból, az idegenforgalmi adó pedig meghaladja az 1 milliárd forintot), több mint 100 ezer embernek ad munkát (ma már minden kilencedik munkahely a turizmushoz kötődik), és az itt megtermelt GDP közel 10 százalékát előállítva biztonságosabbá teszi a város gazdálkodását is. Mindez annak köszönhető, hogy Budapest az utóbbi 10 évben is egyre népszerűbb város a turisták között.

Már 2004-ben 6 millió éjszakát töltöttek nálunk a külföldiek, holott ezt a számot a korábbi prognózisok csak 2010-re ígérték! Ezzel a növekedéssel azonban még mindig nem értük utol sem Bécsset, sem Prágát, a konkurens városokat, ami nem véletlen, hisz Bécs hatszor, Prága kétszer akkora összeget költ a turizmus népszerűsítésére, turisztikai marketingre, mint Budapest.

Az eddigi növekedés nagymértékben köszönhető a Budapestre járatot üzemeltető diszkont légitársaságok térnyerésének, amelyek „olcsó” jegyárral megváltoztatták az utazási szokásokat is. Egyre többen és többször választják a rövidebb, három- négy napos városi utakat az egy, hosszabb szabadságot igénylő nyaralás mellett.

A Budapest iránti fokozott érdeklődésnek természetesen találkoznia kell a szállodai férőhelyek és vendéglők számának és színvonalának emelkedésével is. Budapest a II. világháború előtti időszakban gazdag kávéházi és éttermi kultúrával rendelkezett. A minőségi vendéglátó egységek fejlesztésében mind a szakmai, mind a pénzügyi befektetők fantáziát látnak, ezért folyamatosan bővül a kínálat és ez öregbíti a magyar gasztronómia hírnevét.

Tények:

A hazai és külföldi vendégek számára Budapest egyik fő vonzereje a színes és élénk kulturális élet, amely a legkülönbözőbb területeken és műfajokban nyújt tartalmas élményeket. Az elmúlt 10 évben kialakult a kulturális események és fesztiválok állandó programja. Ma már Budapest igazi fesztiválváros, nemzetközi szinten is elismert többek között a Budapesti Tavaszi Fesztivál, a Sziget Fesztivál, a Nyári Opera- és Balett Fesztivál, a Budapesti Őszi Fesztivál, a Nemzetközi Könyvfesztivál.

Nem sikerült viszont határozottabb előrelépést tenni a gyógyturizmusban, elsősorban a szükséges fejlesztési források hiánya miatt.

Budapesten kilenc műemléki fürdő található, amelyek közül az elmúlt időszakban három újult meg teljesen. Ez azonban még kevés ahhoz, hogy a főváros visszanyerje fürdőváros jellegét, rangját.

A kongresszusi turizmus fejlődéséhez is hiányzik a megfelelő infrastruktúra. Hátrányos a város fogadóképességére nézve a közlekedési infrastruktúra fejletlensége: a vasútállomások elhanyagoltsága, valamint a bevezető utak, a repülőtér és a városközpont közötti összeköttetés hiánya, illetve fejletlensége.

Tervek:

El kell érünk, hogy a külföldiek körében Budapest még vonzóbb utazási céllá váljék. Ehhez arra van szükség, hogy Budapest széles körben elfogadott, felismerhető és könnyen megkülönböztethető márkanév alatt jelenjen meg a hazai és nemzetközi turisztikai piacon – ez a hatékony turisztikai marketing alapja. Meg fogjuk teremteni korunk – illetve a jövő – Budapestjének vonzó, új arculatát.

A budapesti turizmus stratégiája rendkívül egyszerű, hiszen nincsenek olyan fejlesztések, amelyek csak a turistáknak hasznosak, illetve minden olyan beruházás, amely a város lakóinak kényelmét szolgálja, életminőségét javítja, egyúttal vonzóbbá teszi Budapestet az ide látogató vendégek számára is.

A köztisztaság, a közbiztonság terén elért eredmények, a közlekedés, az infrastruktúra fejlesztése, de még az oktatás eredményei is – elsősorban a nyelvtanulás terén – hatással vannak az idegenforgalomra.

Budapest „márkázása” érdekében két, a turistákat célzó programot indítunk:

a.) Az „Éld ezt a várost!” – „Live this City!” program az ide látogató külföldiek tájékozódását segítő információs rendszer kiépítését jelenti.

Az információs rendszer fejlesztésének főbb pontjai:

- a meglévő táblák, feliratok, audio és vizuális eszközök továbbfejlesztése;
- a busz és villamos menetrendek információs tábláinak teljes elektronizálása;

– a közterületeken hivatásszerűen dolgozók nyelvi felkészültségének javítása, ennek érdekében ingyenes nyelvi és kommunikációs képzést biztosítunk a rendőröknek, a BKV alkalmazottainak, a közterület-felügyelőknek, a taxisoknak, a belvárosi üzletek és a múzeumok, fürdők alkalmazottainak.

b.) A „*Te Budapest*” program a budapesti közösségekkel és civil szervezetekkel való együttműködésre épül. A program célja, hogy Budapest lakói legyenek igényesebbek a saját mikrokörnyezetükkel szemben, gondozzák, szépítsék kertjeiket, házaikat, tartsák tisztán lakásuk, illetve házuk környékét, valamint az ide látogató utazókkal találkozáskor legyenek nyitottak és segítőkészek. E többértékes program valójában az általános kultúránkról szól. Meggyőződésem, hogy az önkormányzatok képviselői a saját példaadó és normafenntartó megnyilvánulásaikkal sokat tehetnek ezért.

2. Turistavonzó csomagok

Kiemelt feladat a turisztikai infrastruktúra további fejlesztése: a fogadópontok, a közlekedési infrastruktúra és a kommunikációs rendszer fejlesztésével. A program *Zöld Budapest* és *A jövő városa* című fejezetei részletesen szólnak a fejlesztési elképzelésekről.

A „fürdők városa” arculat kialakításához további fürdőfelújításokra és a wellness szolgáltatások bővítésére van szükség. Emellett nélkülözhetetlen újabb, egyedi karakterű városnegyedek, utcák, terek, a Pesti és Budai Promenádok, a sétáló utca hálózatok kialakítása – a konkrét elképzelésekről a program városfejlesztés és városrehabilitáció című alfejezetei szólnak bővebben –, illetve a vendéglők és kávézók színvonalának emelése is. Fontos, hogy tematikus csomagokat állítsunk össze a külföldi és belföldi turisták számára. Ezek a már említett fürdőváros, konferenciaváros, gasztronómiai központ imázsra épülnek majd. Csak ezt követően lehet és kell az aktív turisztikai marketing segítségével Budapestet újrapozícionálni.

3. Turisztikai jellegű beruházások

a.) „Budapest kapu” projekt

A Budapestre látogató az érkezés helyszínén – pályaudvaron, repülőtéren s az onnan a városba vezető úton, illetve hajóállomáson találkozik először a várossal, itt szerzi az első benyomásokat. E fogadóhelyszíneknek a város értékeihez méltó kialakítását, a megközelíthetőség feltételeinek javítását szolgálja a „Budapest kapu” projekt:

- A Ferihegyi Gyorsvasút kiépítése a 2-es terminálig, amely az egyre jelentősebb ki- és beutazó forgalmat bonyolító Ferihegyi repülőtér és a belváros közötti közlekedési kapcsolatot javítja.

- A vasúti pályaudvarok felújítása több szempontból is fontos, hiszen nem csak a vonattal utazó lakosság jelentős részét szolgálják ki, de az adott városrészek hangulatát is meghatározzák. Ezért a pályaudvarok színvonalának javítása, állapot- és szolgáltatásfejlesztése alapvető célkitűzés, melyben a város partnereként az államnak is részt kell vennie.

- Az európai normáknak megfelelő nemzetközi hajókikötő létrehozására van szükség az állam és a város együttműködésében, mivel a dunai hajózás forgalma, a hajóval érkezők száma is drasztikusan növekszik.

- Turistabusz-terminálokat és parkolókat kell kialakítani, s egységes informatikai rendszert szükséges kiépíteni a parkolók és a buszterminálok között.

b.) A Budai Vár rekonstrukciója kiemelten fontos feladat, összefüggésben a Duna-part rendbehozatalával mind a budai, mind a pesti oldalon, valamint jachtkikötők létesítésével a vízi turizmus fejlesztése érdekében.

c.) A Margitsziget egészét turisztikailag vonzó rekreációs helyszínné kell alakítani, amelynek fontos kulturális eleme, a Szabadtéri Színpad ugyancsak rekonstrukcióra szorul.

d.) A főváros legfontosabb pihenő és rekreációs övezeteinek (Népliget, Városliget, Margitsziget) egységes kezelésére van szükség.

e.) A történelmi fürdők rekonstrukcióját folytatni kell, s fejleszteni a műemlék fürdőépületek műszaki állapotát és a fürdők szolgáltatási rendszerét.

f.) A konferenciaváros jelleg erősítéséhez – hiszen Budapest egyetemi városként a tudományos, szellemi élet központja is – egy legalább 5000 főt egyidejűleg befogadni képes, európai színvonalú Kongresszusi Központ megépítésére van szükség. g.) Budapest turisztikai kínálatának teljes keresztmetszetét bemutató, színvonalas Látogatóközpont kialakítására van szükség.

A „Szabadság városa” programom stratégiai célja – hogy Budapest egyenlő esélyeket nyújtó, szolidáris, tisztább, barátságosabb, biztonságosabb, jobb életminőséget nyújtó, élhetőbb közösségi város legyen – sok vendéget, virágzó turizmust is jelent.